

ธรรมะระเบียงแก้ว

อาจารย์วสันต์ อินทสระ
ขวัญ เพ็ญหทัย

คุยกันเรื่องธรรมะในชีวิตประจำวัน

ใครจะรู้ว่า
วันพรุ่งนี้กับชาติหน้า
สิ่งใดจะมาถึงก่อนกัน
จงเร่งทำความดีเถิด

ธรรมะระเบียงแก้ว

อาจารย์วคิน อินทสระ

ขวัญ เพ็ญหทัย

อนุรักษ์ จันทร์โพธิ์ศรี

ISBN : ๙๗๘-๙๗๔-๐๙-๗๗๕๑-๓
พิมพ์ครั้งแรก : ธันวาคม ๒๕๕๐
จัดพิมพ์โดย : ห้องหนังสือ เรือนธรรม
๒๙๐/๑ ถนนพิชัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๔-๘๒๓๒
www.ruendham.com

หนังสือนี้มีเจตนาเผยแพร่พุทธธรรมแก่ผู้เริ่มต้นสนใจธรรมะ
เพื่อความเข้าใจในศาสนาพุทธ
และยังความสุขเย็นให้เกิดขึ้นในจิตใจจากการสวดธรรม
ท่านสามารถร่วมงานเผยแพร่นี้ได้
ด้วยการรับเป็นเจ้าภาพร่วมในราคาเล่มละ ๕๐ บาท (ค่าส่งฟรี)
เพื่อมอบให้ห้องสมุดโรงเรียน, วัด, ห้องสมุดสำนักงาน หรือญาติมิตร
เพื่อส่งเสริมความสนใจในศาสนาเป็นเบื้องต้น
ท่านที่ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพกรุณาโอนเงินดังนี้ :
ชื่อบัญชี นายไกร แซ่อึ้ง ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาราชวัตร
บัญชีออมทรัพย์เลขที่ ๑๓๐-๒-๑๕๑๕๔-๕
แล้วส่งใบฝากเงินพร้อมชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของท่านไปที่
ฝ่ายจัดการ : คุณวิมลลักษณ์ อาศัยพานิชย์
โทรศัพท์ ๐-๒๒๔๓-๑๒๗๙ โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๖๖๒๒
หากเป็นธนาณัติ กรุณาส่งจ่าย ปท.ดุสิต ในนาม นายไกร แซ่อึ้ง
๒๙๐/๑ ถนนพิชัย แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
ขออนุโมทนาบุญกุศลในการช่วยกันเผยแพร์ศาสนาของท่านในครั้งนี้
ขอให้ธรรมะค้ำครองโดยทั่วกัน

ถ้าพบนักปราชญ์
ที่คอยว่ากล่าวตักเตือนชี้ข้อบกพร่อง
เสมือนผู้บอกคุณทรัพย์ให้
ควรคบหาบัณฑิตเช่นนั้น
เพราะเมื่อคบหาคนเช่นนั้น
จะมีแต่ความเจริญ ไม่มีความเสื่อม

พุทธพจน์

บนเส้นทางศึกษารัชมะ ข้อแนะนำที่พระพุทธรเจ้ามอบให้เราคือ การคบบัณฑิต การหมั่นถามปัญหากับผู้รู้ และการสนทนาธรรมเนื่องๆ

หลายครั้งที่เรามีความไม่เข้าใจในสิ่งที่พบเห็น เช่น พิธีกรรม บางอย่าง ทำให้เราลังเลที่จะก้าวเข้าหาธรรมะ แม้ว่าเราจะพอสนใจอยู่บ้าง เราจะสังเกตได้ว่า มีบางคำถามที่ยังคงลอยอ้อยอิ่งอยู่ในสังคมนี้ ส่องผ่านกันรุ่นแล้วรุ่นเล่า ผู้สนใจธรรมะใหม่ๆ จะพบว่าตัวเองมีคำถาม ซึ่งเป็นคำถามเดียวกับผู้อื่นที่เคยถามเมื่อนานมาแล้ว

หนังสือนี้ดิฉันได้รวบรวมคำถามที่จะเกิดกับนักศึกษารัชมะมือใหม่เพื่อลดเวลาในการหาคำตอบและจะได้เริ่มศึกษารัชมะอย่างสบายใจ เปรียบเสมือนตั้งวงคลายใจกันที่ระเบียงแก้ว ก่อนจะพาเข้าไปโบสถ์ เพื่อซาบซึ้งกับเนื้อแท้แห่งพุทธรัชมะต่อไป

ท่านอาจารย์วชิร อินทสระ ได้กรุณาตอบคำถามทั้งหมดให้แก่หนังสือเล่มนี้ ดิฉันขอกราบขอบพระคุณมาในโอกาสนี้ด้วยความเคารพยิ่ง

หวังว่าผู้อ่านจะได้รับประโยชน์และสานต่อการศึกษารัชมะให้แก่ตนเอง จนได้รับความสุขในรัชมะในที่สุด ดังพุทธรพจน์ที่ว่า

“เราต้องพึ่งตัวเราเอง คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ บุคคลผู้ฝึกตนดีแล้ว ย่อมได้สิ่งที่ได้แสนยาก”

ธรรมรักษา

ขวัญ เฟื่องหทัย

ขวัญ เพ็ญหทัย ผู้เป็นศิษย์ที่ดี ใฝ่ในธรรมสม่ำเสมอ ได้ขออนุญาตพิมพ์หนังสือ “ธรรมะระเบียงแก้ว” ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดี และขออนุโมทนาต่อกุศลเจตนาของเธอเป็นอย่างยิ่ง

หนังสือเรื่องนี้ เดิมที่ชื่อ “๑๐๘ คำถามกับอาจารย์ วคิน อินทสระ” ขวัญ เพ็ญหทัยขออนุญาตเปลี่ยนชื่อเป็น “ธรรมะระเบียงแก้ว” เพื่อจูงใจผู้ที่ยังใหม่ต่อศาสนาและธรรมะ นับว่าเป็นความคิดริเริ่มที่ดี

หวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์สมความมุ่งหมายของผู้จัดพิมพ์ ขออวยพรให้ทุกคนจงปราศจากทุกข์ มีความสุข ความเจริญทั่วหน้ากัน

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

วคิน อินทสระ

๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

๑.	วิธีเข้าถึงธรรม	๑๒
๒.	ทุกขใจทำอะไร	๑๔
๓.	ขบวนการขอทาน	๑๖
๔.	เสียงเซียมซี	๑๘
๕.	รดน้ำมนต์	๒๑
๖.	บนบานศาลกล่าว	๒๔
๗.	ฟังก์ชันอาบุญ	๒๖
๘.	ไม่ได้ศึกษาศาสนาบาปไหม	๒๘
๙.	คนเลวร้ายทำไมได้เกิดเป็นคน	๓๐
๑๐.	อุทิศบุญกุศลย้อนหลัง	๓๓
๑๑.	การให้ทานโดยไม่เบียดเบียนตน	๓๔
๑๒.	การให้ผลของบุญ	๓๖
๑๓.	อานิสงส์ของบุญที่แตกต่าง	๓๘
๑๔.	‘ผล’ กับ ‘อานิสงส์’	๔๐
๑๕.	กรณีเมตตสูตรคืออะไร	๔๒
๑๖.	การแผ่เมตตา	๔๔
๑๗.	การแผ่เมตตาที่ไม่ได้ผล	๔๕
๑๘.	การอธิษฐานในบุญ	๔๖

๑๙.	วิธีฝึกตนเป็นคนดี	๔๗
๒๐.	ทำบุญไม่หวังผล	๔๘
๒๑.	อาชีพพ่อนร่าจะได้ขึ้นสวรรค์จริงหรือ	๕๐
๒๒.	อาชีพที่ทำให้คนเพลิดเพลिनเป็นบาปใหม่	๕๒
๒๓.	กินบุญเก่า	๕๔
๒๔.	บาป-บุญของใคร	๕๕
๒๕.	ไม่จัดงานศพให้บุพการี	๕๖
๒๖.	การตอบแทนคุณพ่อแม่	๕๗
๒๗.	ศีลขาดแล้วสมทานใหม่	๕๘
๒๘.	วิถีทางของคนที่ไม่ได้พบศาสนาพุทธ	๕๙
๒๙.	บาปหรือไม่บาป	๖๐
๓๐.	บุพเพสันนิวาส	๖๑
๓๑.	อนุโมทนาบุญที่เกิดจากใจ	๖๒
๓๒.	สัมภเวสี	๖๓
๓๓.	พระภูมิเจ้าที่	๖๔
๓๔.	ผีมีจริงหรือไม่	๖๖
๓๕.	การเจิมเป็นสิริมงคลจริงหรือ	๖๗
๓๖.	สวดภาณยักษ์	๖๙

๓๗.	ตักบาตรเทโว	๗๒
๓๘.	ใส่บาตรการค้า	๗๔
๓๙.	ตักบาตรต้องถวายน้ำใหม่	๗๕
๔๐.	รับบิณฑบาตจนล้น	๗๖
๔๑.	ถวายเงินให้พระ	๗๘
๔๒.	พระบวชนานแต่เข้าไม่ถึงธรรม	๘๑
๔๓.	ทำไมไม่ขับไล่พระเกเรออกไป	๘๓
๔๔.	ปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน	๘๕
๔๕.	คิดแต่เรื่องความตาย	๘๖
๔๖.	การทำแท้ง	๘๗
๔๗.	การพูดปดที่จำเป็น	๘๘
๔๘.	การให้ผลของกรรม	๙๐
๔๙.	การทำบุญที่ดีที่สุด	๙๑
๕๐.	ทำบุญทุ่มสุดตัว	๙๒
๕๑.	ทำบุญอย่าติดบุญ	๙๓
๕๒.	ใส่บาตรรูปแบบใหม่	๙๔
๕๓.	เล่นหุ้น (๑)	๙๕
๕๔.	เล่นหุ้น (๒)	๙๖

๕๕.	มีส่วนร่วมเท่ากับทำเอง	๙๘
๕๖.	ปล่อยเงินกู้	๑๐๐
๕๗.	การเผยแพร่ศาสนา	๑๐๒
๕๘.	คาถาบังสุกุล	๑๐๔
๕๙.	ผู้สูงอายุกับความตาย	๑๐๖
๖๐.	พูด-ไม่พูด	๑๐๗
๖๑.	ธรรมะกับครอบครัว	๑๐๘
๖๒.	ไม่เชื่อเรื่องเวรกรรม	๑๑๐
๖๓.	การเทศน์ที่ไม่เหมาะสม	๑๑๑
๖๔.	ทำบุญเพื่อลดหย่อนภาษี	๑๑๒
๖๕.	ทำตามกฎหมาย	๑๑๓
๖๖.	รักเท่าใดมีทุกข์เท่านั้น	๑๑๔
๖๗.	พระทำผิด	๑๑๖
๖๘.	สันโดษ (๑)	๑๑๗
๖๙.	สันโดษ (๒)	๑๑๘
๗๐.	กาลามสูตร	๑๒๐
๗๑.	ตัณหา (๑)	๑๒๒
๗๒.	ตัณหา (๒)	๑๒๔

๗๓.	กิเลส-อุปกิเลส	๑๒๕
๗๔.	ภพภูมิ	๑๒๘
๗๕.	มโนมยิทธิ	๑๒๙
๗๖.	โยนิโสมนสิการ	๑๓๐
๗๗.	อุपाทาน	๑๓๑
๗๘.	นิพพาน	๑๓๒
๗๙.	หัวใจพระพุทธศาสนา	๑๓๔
๘๐.	ทางสายกลาง	๑๓๕
๘๑.	อุเบกขา	๑๓๖
๘๒.	ธรรมชาติแสดงธรรม	๑๓๘
๘๓.	ทำจิตให้ผ่องแผ้ว	๑๓๙
๘๔.	ลามของชีวิต	๑๔๐
๘๕.	คุณธรรม	๑๔๒
๘๖.	พระสงฆ์ที่แท้	๑๔๓
๘๗.	ฆราวาสธรรม	๑๔๔
๘๘.	ศีลซึ่งมีอาชีวะเป็นที่ ๘	๑๔๖
๘๙.	ความอยาก	๑๔๗
๙๐.	การอาราธนาศีล	๑๔๘

๙๑.	การบูชาพระรัตนตรัย	๑๕๐
๙๒.	อนันตริยกรรม	๑๕๒
๙๓.	ญาณกับปัญญา	๑๕๓
๙๔.	ธรรมะในชีวิตประจำวัน	๑๕๔
๙๕.	มิตรที่ดี (๑)	๑๕๖
๙๖.	มิตรที่ดี (๒)	๑๕๘
๙๗.	โลกุตตรธรรม	๑๕๙
๙๘.	สมณะกับวิปัสสนา	๑๖๐
๙๙.	นั่งสมาธิไม่ได้	๑๖๑
๑๐๐.	ทำตนให้มีเสน่ห์	๑๖๒
๑๐๑.	รู้ตามความเป็นจริง	๑๖๓
๑๐๒.	ทางแห่งความหลุดพ้น	๑๖๔
๑๐๓.	ฉานอภิญญา	๑๖๖
๑๐๔.	การบรรลุมรรค	๑๖๗
๑๐๕.	สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม	๑๖๘
๑๐๖.	สุขใจในบุญ	๑๗๐
๑๐๗.	ยอมรับกรรม	๑๗๒
๑๐๘.	การช่วยคน	๑๗๔

วิธีเข้าถึงธรรม

๑. คนทั่วไปที่ยังต้องทำงานเลี้ยงชีพ ไม่ค่อยมีโอกาสไปปฏิบัติธรรมที่วัด อยากให้อาจารย์กรุณาชี้แนะว่า มีวิธีเข้าถึงธรรมได้ง่ายๆ อย่างไร อันจะเป็นหลักการตีกรอบไว้ไม่ให้เราหลุดออกไปนอกทาง

ให้ปฏิบัติธรรมไปในอาชีพหรือการงานนั้นเอง คืออย่าแยกการปฏิบัติธรรม ออกจากการงาน อย่าแยกการงานออกจากการปฏิบัติธรรม ถ้าทำได้อย่างนี้ แม้จะไม่มีเวลาไปฟังธรรมที่วัด ก็ปฏิบัติธรรมได้อย่างสม่ำเสมอ ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด หมายถึงหน้าที่ที่ชอบธรรม การปฏิบัติธรรมเป็นของไม่ยาก ถ้าเราหมั่นใจให้ตรงต่อ ลัมมาทิฏฐิ มรรคมีองค์ ๘ ข้ออื่นๆ ก็จะเดินตามมา

ทุกข์ใจอย่างไร

๒. ถ้าเราไม่ได้ศึกษาธรรมะมากๆ เพราะต้องทำมาหากิน ไม่มีเวลาศึกษา เวลาที่ทุกข์ใจเราควรจะทำอย่างไรบ้าง

ตามแนวอริยสัจ ท่านสอนให้กำหนดรู้ทุกข์ คือทำความเข้าใจในทุกข์ว่าความทุกข์เป็นธรรมดาของชีวิต มนุษย์เกิดมามีทุกข์ติดตัวมาด้วยทุกคน มากบ้างน้อยบ้าง โดยเฉพาะทุกข์ขั้นต้น คือยังมีขั้นต้น ๕ อยู่ ตราบใดก็ยังมีทุกข์อยู่ตราบนั้น ถ้าเป็นความทุกข์ใจ ท่านสอนให้สาวหาเหตุว่าอะไรเป็นเหตุแห่งทุกข์ แล้วกำจัดเหตุนั้นเสีย หรือแก้ที่เหตุ ถ้าแก้เหตุได้ ความทุกข์ก็จะหมดไป หรือเบาบางลง ที่สำคัญคือต้องจับเหตุให้ได้ ถ้าจับเหตุผิดก็จะแก้ทุกข์ไม่ได้ เปรียบเหมือนคนเป็นโรค ถ้าวินิจฉัยเหตุของโรคผิดก็กินยาผิด โรคไม่หาย

อีกอย่างหนึ่ง ขอให้คิดว่าสิ่งทั้งปวงไม่เที่ยง รวมทั้งความทุกข์ด้วย มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้วดับไป ถ้าเราแก้ได้ถูก ก็จะดับไปเร็ว แม้ไม่ต้องแก้มันก็ดับไปเอง โดยกฎของความไม่เที่ยง บางที่เป็นทุกข์เพราะอารมณ์ของเราแปรปรวนตามที่ สังขารปรุงแต่ง คิดมากเกินไปบ้าง วิตกกังวลไปต่างๆ บ้าง ถ้าเป็นอย่างนี้ให้พยายามดึงเอาอารมณ์ดีมาทดแทนคือ พยายามระลึกถึงสิ่งที่ดี อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงประทานแนวฝึก ๑๐ ประการไว้ให้มีพุทธานุสสติ ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า เป็นต้น เหมือนเราจะตอกลิ้มเกาออก ก็ใช้ลิ้มใหม่ตอกเข้าไปแทน เพียงเท่านี้ถ้าทำได้ก็จะสามารถบรรเทาทุกข์ หรือแก้ปัญหายุ่งยากได้ แต่ถ้ารู้ธรรมะมาก และรู้จักนำมาใช้ก็จะได้ประโยชน์มากขึ้น เหมือนคนมีเครื่องมือมากๆ รู้จักยามาก กินตัวนี้ไม่ได้ผล ก็กินตัวอื่น เพียงเท่านี้น่าจะเป็นการเพียงพอต่อคำถาม ขอแถม อีกนิดหนึ่งให้นึกถึงกรรมไว้บ้างว่า เราได้ทำกรรมที่ไม่ดีอะไรไว้บ้าง เท่าที่จะนึกได้ ถ้านึกไม่ได้ก็ขอให้นึกถึงกรรมเก่าไว้บ้าง อาจจะเป็นผลของกรรมเก่าซึ่งติดพันมาถึงชาตินี้ แก่กรรมโดยวิธีทำใจและทำดีให้มากขึ้น

ขบวนการขอทาน

๓. ฟังมาบ่อยๆ ว่า มีขบวนการขอทาน
เข้าเอาขอทานมาปล่อยไว้ เย็นมารับกลับ บ้างก็เป็น
ขอทานปลอมก็มี ขอทานรับจ้างก็มี ขอแล้วได้เงิน
มากมายจริงๆ ดังนั้น เมื่อพบขอทานจึงไม่อยากให้
แต่ก็มีคำถามในใจว่า เอ๊ะ เหมือนพบคนลำบาก
แล้วไม่ช่วยหรือเปล่า จะเป็นบาปกรรมติดตัวเราไป
หรือไม่ แต่เวลาพบคนลำบากก็จะช่วยตลอด
ยกเว้นขอทานเท่านั้นที่ไม่ได้ให้

เรื่องบาปกรรมติดตัวนั้น คิดว่าไม่มี การให้เงิน
แก่ขอทาน ถ้าถูกขอทานที่แท้จริง คือเขาลำบากจริงๆ
ไม่ใช่แผนหลอกลวง ก็จะได้บุญไม่ใช่บ่อย เพราะ
เป็นการช่วยคนตกยาก ถ้าเขาถูกบังคับให้มาขอทาน
ก็จะอยู่ในพวกตกยากอยู่นั่นเอง เพราะถ้าเขาไม่ตกยาก
ใครก็บังคับเขาไม่ได้ บาปจะไปตกอยู่กับผู้ที่หาผลประโยชน์
จากขอทาน ขอให้เราสบายใจทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านให้
และด้านไม่ให้ พระพุทธเจ้าเคยตรัสว่า เทน้าล้างภาชนะ
ลงในดินด้วยหวังว่าสัตว์ที่อยู่ในดินจะได้กินเศษอาหาร
เล็กน้อย ก็ยังเป็นบุญ ไม่ต้องกล่าวถึงการให้ทานแก่คน

เสียงเชยมซี

๔. เห็นคนมาวัดเสียงเชยมซีกันมาก แสดงถึงการไม่มีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ไม่รู้หันหน้าไปถามใครแล้ว ถามพระพุทธรูปดีกว่า อาจารย์จะแนะนำแก่เขาอย่างไรคะ

ที่จริงที่พึ่งทางใจมีอยู่มากที่เป็นประโยชน์จริงๆ และพึ่งได้จริง เช่น พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ และตนเองที่มีความคิดถูกต้อง แต่ที่เขาทำเช่นนั้น เพราะเขามีผิดเขาหลง ถ้าเขาสดใสแสงสว่างคือปัญญาให้แก่ตัวเขาเอง หรือผู้ปรารถนาดีสดใสแสงสว่างให้ บอกทางที่สุดให้เขาก็จะหายมืดหายหลง แล้วเขาจะไม่ไปเสียงเชยมซีขอแนะนำตามแนวพระพุทธรูปดำรัสที่ว่า จงพึ่งตน และพึ่งธรรม ที่พึ่งทางใจนั้นมีอยู่จริงๆ และมีอยู่อย่างถูกต้อง พึ่งได้ยั่งยืน แต่คนส่วนมากหาไม่เจอ บางคนเจอแล้ว แต่ก็เดินเลยไปเสีย ผู้นำทางสังคมทุกระดับชั้น ทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายวัดและฝ่ายชาวบ้าน ควรจะแนะนำชาวพุทธให้ถูกต้อง ไม่ยอมให้เขาหลงมัวกับเรื่องไร้สาระ ตรงนี้

ชาวพุทธส่วนมากนำเสนอข้อขอให้ผู้นำทางสังคมมีใจกรุณา
เอื้ออาทรต่อผู้ที่ยังมีติดบอดอยู่ อย่าแสวงหาผลประโยชน์จาก
พวกเขาเลย ยิ่งแนะนำไปในทางที่ผิด ชาวบ้านก็ยิ่งเสียประโยชน์
ใครเป็นผู้ได้ประโยชน์ ความเสื่อมเสียตกอยู่กับศาสนาด้วย
เหมือนกับศาสนาสอนให้คนงมงาย เพราะสิ่งที่เขาทำนั้นอยู่ใน
แวดวงของศาสนา

พระพุทธรเจ้าเคยตรัสสอนว่า

“มนุษย์ทั้งหลายผู้ถูกภัยคุกคามแล้ว (ความกลัวคุกคาม)
ย่อมยึดถือสิ่งต่างๆ ว่าเป็นที่พึ่ง เช่น ภูเขา ป่าไม้ เทวาลัย
อันเป็นที่นับถือของคนทั้งหลาย

นั้นไม่ใช่ที่พึ่งที่ปลอดภัย ไม่ใช่ที่พึ่งที่สูงที่สุด บุคคลอาศัย
ที่พื้มนั้นแล้ว ไม่พ้นจากทุกข์ได้

ส่วนผู้ใดถึงพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง
เห็นอริยสัจ ๔ ด้วยปัญญาชอบ คือ เห็นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์
และการดับทุกข์ และเห็นมรรคมีองค์ ๘ อันเป็นทางดับทุกข์
นั้นเป็นที่พึ่งอันปลอดภัย เป็นที่พึ่งอันสูงสุด บุคคลอาศัยที่พึ่ง
นั้นแล้ว ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง”

ตามพระพุทธรพจน์นี้จะเห็นว่า เราต้องรู้ว่าความทุกข์
คืออะไร เหตุให้เกิดทุกข์คืออะไร ความดับทุกข์เป็นสิ่งที่มิได้
แต่ต้องดำเนินตามทางที่ถูกต้อง คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ชาวพุทธ
ส่วนมาก เมื่อมีทุกข์ เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งก็จับเหตุแห่งทุกข์ไม่
ถูก สืบหาเหตุไม่พบเพราะขาดปัญญา จึงเที่ยวลุ่มแกับปัญหา

เช่น เสียงเซียมซีเป็นต้น ถ้าเสียงได้ไม่ดีก็ทุกข์หนักลงไปอีก
ถ้าเสียงได้ดีเป็นที่พอใจ ก็เพลิดเพลินหลงใหลไปอย่างลมๆ
แล้งๆ พระพุทธรูป ท่านนั่งเฉยๆ ท่านไม่ได้ทำอะไร คนเขียน
ใบเสียงทายก็เขียนไปอย่างนั้นเอง ไม่รู้เป็นใคร เราจะเชื่อถือ
เซียมซีได้อย่างไร

รดน้ำมนต์

๕. การรดน้ำมนต์จะปิดเป่าเคราะห์ร้ายได้
จริงหรือคะ มีคนเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวหาวัดต่างๆ
เพื่อรดน้ำมนต์

เคราะห์ร้ายมันมาจากการคิด การทำ และ
การพูดที่ร้าย เช่น คิดโลภ อยากได้ของผู้อื่น
แล้วไปปล้นไปจี้เขา ไปขโมยของเขา ไปคอร์รัปชั่น
ซึ่งเป็นการได้ที่ไม่ชอบธรรม จึงเกิดเคราะห์ร้ายขึ้น
เช่น ถูกจองจำทำโทษ เพราะการกระทำของตนเป็น
เหตุ หรือมิฉะนั้นก็มาจากการกรรมเก่าที่เคยทำไว้
ในชาติก่อน บางคนโกรธจัดไปทำร้ายผู้อื่น ก็ได้
รับโทษเพราะโทษะของตน พระพุทธเจ้าตรัสว่า
ไม่มีเคราะห์ใดเสมอด้วยโทษะ (นตถิ โทสสโม คโห)

บางคนไปทำอะไรร้ายๆ แล้วคิดว่าตน
เคราะห์ร้าย จึงไปรดน้ำมนต์ แต่เคราะห์ร้ายก็คง
ไม่หายไป ถ้าไม่หยุดทำสิ่งที่ร้าย และใช้ธรรมะ
ในส่วนที่ตรงกันข้ามมาเป็นน้ำมนต์รดล้างให้
หมดไป เช่น เกิดความโลภขึ้นมา ก็ปราบความโลภ

ด้วยความไม่โลภหรือสันโดษ ปราบโทสะหรือความโกรธด้วยเมตตา เอาน้ำคือเมตตามารดล้างความโกรธนั้นเสีย เคาระห์ร้ายก็จะหายไป บางคนพูดร้าย เช่น พูดใส่ความผู้อื่น ด่าทอผู้อื่น ด้วยวาจาที่รุนแรง ถูกฟ้อง ได้รับโทษถึงติดคุกก็มี หรือถูกปรับต้องเสียทรัพย์เป็นอันมากก็มี พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“บุคคลบางคนเกิดมาเหมือนมีขวานติดปากมาด้วย เพื่อให้คนพาลผู้ชอบพูดชั่วๆ ไว้เชือดเฉือนตนเองให้เดือดร้อน ผู้ใดติเตียนคนที่ควรสรรเสริญ หรือสรรเสริญคนที่ควรติเตียน ผู้นั้นเกลียดโทษลงด้วยปาก เขาย่อมไม่ได้รับความสุขเพราะโทษนั้น”

บางคนออกจากคุกเพราะทำผิดเอาไว้ แล้วเที่ยวเสาะแสวงหาน้ำมนต์จากวัด และจากพระที่เชื่อว่าขลัง ผมได้แนะนำว่าอย่าทำผิดเช่นนั้นอีก และอย่าทำผิดอย่างอื่นอันเป็นเหตุให้ต้องติดคุกก็เป็นอันได้รดน้ำมนต์ไปในตัว ถ้าไปทำผิดอีกก็ถูกจำคุกอีก น้ำมนต์ที่ไหนก็ช่วยไม่ได้ ความดีความชั่วเราทำเองทั้งนั้น ที่ถูกใส่ความก็มีบ้าง แต่ไม่มากเหมือนที่เราทำเอง ทำดีไว้มากๆ ดีกว่ารดน้ำมนต์ บางคนเที่ยวรดน้ำมนต์ตั้ง ๗ วัดเพื่อล้างชวญ แต่ถ้ายังทำสิ่งที่เป็นเหตุให้ชวญอยู่ก็คงยังชวญอยู่นั่นเอง

ขอแถมอีกนิดหนึ่งเกี่ยวกับน้ำมนต์ ๗ วัด ความหมายจริงๆ ท่านไม่ได้หมายถึง ๗ วัดที่เป็นวัดฤ เช่น วัด ก. วัด ข. วัด ค. วัด ง. วัด จ. วัด ฉ. วัด ช. แต่ท่านหมายถึง ๗ วัฑฒโก คือ

ให้เจริญด้วยความเจริญ ๗ อย่าง คือ เจริญด้วยอายุ (อายุวัฑฒโก) เจริญด้วยทรัพย์ (ธนวัฑฒโก) เจริญด้วยสิริ (สิริวัฑฒโก) เจริญด้วยยศ (ยสวัฑฒโก) เจริญด้วยกำลัง (พลวัฑฒโก) รวม ๗ วัฑฒโก เวลาพระท่านทำน้ามนต์จะสวดอย่างนี้ด้วย เรียกว่า น้ามนต์ ๗ วัฑฒก์ คนทั้งหลายฟังไม่ได้ศัพท์จับมากระเดียดว่าต้องไปรดน้ามนต์ในวัด ๗ วัด

รวมความว่า ถ้าเราทำดีทุกวันก็มีสิริมงคลเกิดขึ้นในตนทุกวัน ไม่ต้องไปรดน้ามนต์ที่ไหนก็ได้ ความดีนั้นแหละเป็นน้ามนต์อันศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่าน้ามนต์ใดๆ

บนบานศาลกล่าว

๖. การบนบานศาลกล่าว สัมฤทธิ์ผลจริงด้วยเหตุใดคะ เห็นมีการแก้บนกันตลอดเวลา อย่างวัดบางวัดที่คนบนกันมาก

คิดว่าผลสำเร็จนั้นเกิดจากความพยายามของเขาเอง หรือมิฉะนั้นก็เป็นเพราะบุญของเขาที่เคยทำไว้ แต่บังเอิญเขาได้ไปบนไว้ด้วย เขาเลยเข้าใจผิดคิดว่าเพราะบนจึงสำเร็จ ถ้าการบนทำให้ สำเร็จได้จริงทำไมคนส่วนมากที่บนแล้วจึงไม่สำเร็จ มีเรื่องจะเล่าให้ฟังสักเรื่องหนึ่งพอเป็นตัวอย่างประกอบ

พระเจ้าพรหมทัต กินเนื้อมนุษย์ ต่อมาเป็นโจร อยู่ในป่าได้นามว่า โจร โปริสาท (โจรกินคน) วันหนึ่งจับพราหมณ์หนุ่มคนหนึ่งได้กระโดดข้ามรั้วแห่งหนึ่ง โดนตอตะเคียนตำเท้าจนทะลุหลังเท้า เมื่อผู้อารักขาจำนวนมากของพราหมณ์หนุ่มตามมา เขากำลังเจ็บเท้า จึงได้ทิ้งพราหมณ์หนุ่มไว้ให้บริวารเขานำกลับไปโปริสาทไปนอนซุ่มตัวอยู่ ได้ตั้งไพร่ใหญ่ แล้วบน

กับรุกขเทวดาว่า ถ้าแผลเขาหายภายใน ๗ วัน เขาจะนำกษัตริย์
จำนวนมากมายมาทำพิธีกรรมแก่เทวดา พอครบ ๗ วันแผลเขาก็หาย
เขาจึงไปจับกษัตริย์เป็นจำนวนมากมารวมไว้ที่ใต้ต้นไทร เทวดา
ร้อนใจว่าบาปจะตกถึงตัว แผลเขาหายเองแท้ๆ เทวดาไม่ได้ทำ
อะไรเลย แต่เขาเข้าใจผิด คิดว่าเทวดาช่วย เทวดาจึงบอกเขาว่า
ให้ไปนำพระเจ้าสุทโสมมาทำพิธีกรรมด้วยจึงจะยอม โปริสาท
ไปจับพระเจ้าสุทโสมมาได้ พระเจ้าสุทโสมซึ่งเคยเป็นเพื่อนเก่า
ของโจรโปริสาท แสดงธรรมต่างๆ ให้ฟัง จนโปริสาทกลับใจ
ไม่ทำพิธีกรรม ปล่อยกษัตริย์ทั้งหลายไป

นี่เป็นตัวอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลสำเร็จไม่ได้มา
จากการบ่น แต่มาจากเหตุอื่น ซึ่งสมควรกับผลที่เกิดขึ้น ถ้าบ่นแล้ว
สำเร็จตามที่ต้องการ ใครเล่าจะพลาดจากสิ่งที่ต้องการ เพราะ
ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะบ่นได้ทั้งนั้น และสิ่งที่เขาจะบ่นก็มีอยู่มากมาย
พระพุทธเจ้าตรัสว่า “สิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนาทั้งหลายมิได้สำเร็จ
ด้วยการอ้อนวอน แต่สำเร็จด้วยการกระทำ คือด้วยบุญ”

ฟังเทศน์เอาบุญ

๗. ถ้าคนที่ไม่ได้ศึกษาข้อธรรมเลย แต่ชอบไปวัด ไปไหว้พระพุทธรูป ไปวัดวันสำคัญ หรือวันมีกิจกรรมของวัดเพื่อตักบาตร ทำบุญ น้ำไฟ ฟังพระเทศน์ (อย่างไม่ได้ตั้งใจ ฟังเอาบุญ) เขาเองก็รู้สึกเป็นสุขดีแล้วที่ได้ทำเท่านี้ ไม่ได้อยากจะรู้ข้อธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตอะไร เราควรมองเขาอย่างเมตตาว่า แค่นี้ก็ดีแล้วหรือเปล่าคะ

ดีในระดับหนึ่ง แต่ไม่ควรจะหยุดอยู่
เพียงเท่านั้น ควรจะศึกษาข้อธรรม คำสอน
ให้เข้าใจแล้วนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
เพราะว่าตัวศาสนาจริงๆ ก็คือพระธรรม
คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า สิ่งที่เขาทำอยู่นั้น
เป็นส่วนประกอบ ถ้าเขาได้ศึกษาพระธรรม
ให้ได้เนื้อธรรมแล้ว เวลาที่มีความทุกข์เกิดขึ้น
เขาจะสามารถนำพระธรรมมาแก้ทุกข์ได้ ไม่ต้อง
เที่ยววิ่งร่อนนำมนต์หรือหาหมอดู สามารถพึ่ง
ตนเองได้ตามพระพุทธพจน์ที่ว่า ให้พึ่งตน
และพึ่งธรรมตามที่กล่าวแล้ว

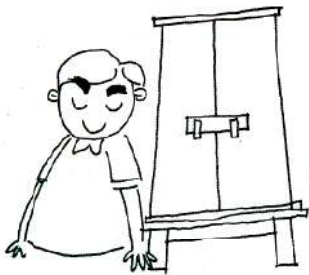
ไม่ได้ศึกษาศาสนาบาปไหม?

๘. คนที่ไม่สนใจธรรมะหรือศาสนา แต่เป็นคนดีด้วยตัวเองอยู่แล้ว มีจิตใจดี เวลาพูดเรื่องใดก็พอจะสอดคล้องกับการทำดีในศาสนาไปโดยบังเอิญ อย่างนี้เขาไม่ต้องศึกษาศาสนาก็ได้ ไม่บาปอะไร ใช่ไหมคะ

ขอยกพระพุทธภาษิตที่ตรัสว่า “บุคคลบางพวกจะได้เห็นพระตถาคต หรือไม่ได้เห็น จะได้ฟังธรรมหรือไม่ได้ฟังก็มาสู่คลองแห่งกุศลธรรมได้ (คือเป็นคนดีได้) บุคคลบางพวกต้องเห็นพระตถาคตหรือได้ฟังธรรมของพระตถาคต จึงจะมาสู่คลองแห่งกุศลธรรมได้ ถ้าไม่ได้เห็นและไม่ได้ฟังก็จะไม่มา บุคคลบางพวกจะได้เห็นพระตถาคต หรือไม่ได้เห็น จะได้ฟังธรรมหรือไม่ได้ฟังธรรมก็ไม่มาสู่คลองแห่งกุศลธรรม (คือไม่เป็นคนดี) เราปรารถนาถึงบุคคลพวกที่ ๒ จึงให้มีการแสดงธรรม คนอีก ๒ พวก พลอยได้ฟังไปด้วย”

ตามพระพุทธพจน์นี้จะเห็นว่า คนบางพวกดีได้เอง ด้วย
กุศลกรรมที่เขาได้สั่งสมมาในชาติก่อน คนบางพวกดีได้ด้วยการ
อบรมบ่มนิสัย ได้ยิน ได้ฟัง ได้ฝึกฝนตนเอง บางพวกแม้ได้ยิน
ได้ฟังแล้วก็ดีไม่ได้ ต้องปล่อยไว้ก่อน คิดอย่างนี้ได้ เราก็จะได้
สบายใจขึ้น ไม่มัวเสียเวลากับคนบางพวก ซึ่งเราควรจะเอาเวลา
ที่มีค่าไปให้แก่คนบางพวกที่ฝึกได้ พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับ
นายเกสสิกคนฝึกม้าว่า คนใดสอนไม่ได้ท่านก็ไม่สอน ท่านองเดียว
กับที่นายเกสสิกม้าที่ฝึกไม่ได้เสีย

ในที่เดียวกันนี้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ทรงสอนอย่างละมุน
ละม่อมบ้าง อย่างรุนแรงบ้าง ที่สอนอย่างละมุนละม่อมนั้นคือ
ทรงชี้ให้เห็นคุณของธรรมต่างๆ ซึ่งเมื่อประพฤติแล้วจะนำมาซึ่ง
ความสุข ความเจริญ ที่ว่าทรงสอนอย่างรุนแรงนั้น คือทรงชี้
ให้เห็นโทษของอกุศล หุจรีตต่างๆ ว่าเมื่อประพฤติแล้วนำความ
เสื่อมความทุกข์มาให้

คนที่เป็นอย่างที่ถามนั้น ถ้าเขาได้ศึกษาพระธรรมและ
ปฏิบัติตามธรรมที่ได้ศึกษาก็จะดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์แก่
ผู้อื่นจำนวนมากด้วย เพราะพ้นเพชฌัญญ์แล้ว

คนเลวร้าย ทำไมได้เกิดเป็นคน

๙. ในตำราธรรมะพูดอยู่เสมอว่า การเกิดเป็นคนนั้น เป็นเรื่องยาก เหมือน ๑๐๐ ปี เตะตาบอดโผล่พื้นน้ำมา ๑ ครั้ง และต้องให้ห่วงที่โยนลงไปคล้องคอเต่าพอดี

แต่ทำไมการเกิดยากของคน จึงเกิดเอาคนเลวร้าย สุดโต่ง หรือคนยากแค้นทั้งที่เป็นคนดี ถ้ากรรมหนักๆ ขนาดนี้ ไม่น่าได้โอกาสเป็นคนและเมื่อเกิดมาแยขนาดนี้ ก็ไม่มีโอกาสพัฒนาธรรมะเข้าสู่จิตใจให้ยกระดับด้วย จะบอกว่าเขาเกิดมาเพื่อชดใช้กรรม เพราะบาปรักษา ถ้าอย่างนั้น อย่างดีควรได้เป็นชั้นเดียรัจฉานมากกว่า

ขอแก้ไขข้อความในคำถามนัดหนึ่ง คือ หุ่นห้วงนั้นลอยอยู่แล้ว เมื่อลมเหนือมาก็พัดไปทางใต้ เมื่อลมใต้มาก็พัดไปทางเหนือ เป็นต้น เตะตาบอด ๑๐๐ ปีจึงจะโผล่ขึ้นมาครั้งหนึ่ง โอกาสที่หัวมันจะสอดเข้าไป

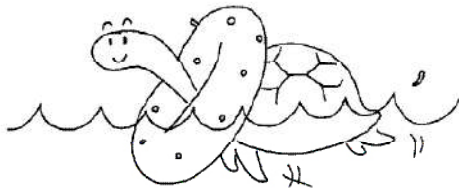
ในท่อนหัวงั้นนั้นยากมาก การเกิดมาเป็นมนุษย์ยากกว่านั้น (นัย พาลบัณฑิตสูตร มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์)

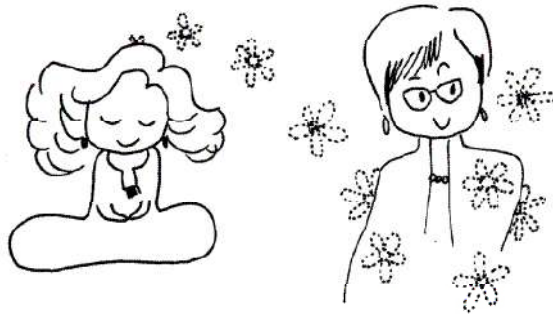
ขอให้นักเปรียบเทียบว่า เด็กนักเรียนที่สอบเลื่อนชั้นได้นั้น ได้คะแนนหรือเกรดต่างกัน บางคนได้ ๕๐%...บางคนอาจได้ถึง ๙๙% เขาเลื่อนชั้นขึ้นมาด้วยคะแนนที่ต่างกันไปอยู่ชั้นเดียวกัน มีทั้งเด็กอ่อนและเด็กเก่ง ผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยก็เช่นเดียวกัน แต่เขาสามารถเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถเอากายหลังได้ คนที่เคยเรียนเก่งอาจจะตกต่ำก็ได้ ทำนองเดียวกัน คนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ ด้วยกุศลกรรมที่ต่างกัน มาเป็นมนุษย์เหมือนกันแต่ต่างชั้น เทวดาก็ต่างชั้น พรหมก็ต่างชั้น เราจึงมักพูดกันเสมอว่าเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ไม่เหมือนกัน ด้วยกุศลกรรมและอกุศลกรรมในอดีตที่ต่างกัน และยังมีกุศลกรรมและอกุศลกรรมที่ทำใหม่ในชาตินี้อีกต่างๆ กัน

เรื่องของกรรมเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน ยากที่ปัญญาอย่างปุถุชนจะแยกแยะได้ เราไม่มีญาณเฉพาะเรื่องที่จะบอกได้ว่า คนนั้นคนหนึ่งในชาติก่อนได้ทำกรรมอะไรไว้ จึงมาเกิดเป็นเช่นนี้ เช่น เป็นมนุษย์ที่ยากไร้ พิกุลพิการ หรือบางพวกมั่งมีศรีสุข รุ่งเรืองด้วยลาภยศและสิ่งที่น่าปรารถนานานาประการ

การเกิดเป็นคน เป็นภูมิสุคติ มีโอกาสพัฒนาตนได้จนถึงพระอริยเจ้า ไม่ว่าเขาจะเกิดในฐานะต่ำต้อยเพียงใด แต่สัตว์เดรัจฉานเป็นภูมิทุคติ แม้บางพวกจะสมบูรณ์พูนสุข เพราะเจ้านายเลี้ยง เพราะกุศลกรรมบางอย่างที่มันทำมา แต่โอกาส

ที่จะพัฒนาตนจนถึงขั้นเป็นพระอริยเจ้า มีพระโสดาบัน เป็นต้น
ย่อมไม่มีพิจารณาในแง่นี้แล้ว การเกิดเป็นคนย่อมดีกว่าเป็น
สัตว์เดรัจฉาน (ดูรายละเอียดเรื่องกรรม ๑๖ ในหนังสือชื่อ
ปกิณกรรม เล่ม ๑ ของ วคิน อินทสระ)

อุทิศบุญกุศลย้อนหลัง

๑๐. เราทำบุญอย่างหนึ่ง แล้วอุทิศส่วนกุศลหลายๆ ครั้ง
วันนี้อุทิศแล้ว วันหลังก็อุทิศบุญกุศลเดียวกันนี้อีก หรือ “บุญกุศล
ทั้งหลายที่ข้าพเจ้าได้ทำมาแล้ว ขออุทิศให้แก่.....” นี่ก็คือ
อุทิศบุญ ย้อนหลังอีก อย่างนี้ทำได้หรือคะ

ทำได้ บุญที่เราทำแล้วระลึกขึ้นที่ไรก็เกิดปีติปราโมทย์
ท่านเรียกว่า จาคานุสสติ ท่านสอนให้ระลึกบ่อยๆ เป็นการ
เพิ่มพูนความสุข แต่ก็ควรจะทำบุญใหม่บ่อยๆ การอุทิศส่วนบุญ
ให้แก่ผู้อื่นก็ทำได้บ่อยๆ อุทิศแล้วอุทิศอีกก็ได้ เป็นการทำซ้ำ
เหมือนเรา ระลึกถึงใคร บอกเขาว่าเราระลึกถึง บอกเขาบ่อยๆ
ก็ได้ตามโอกาส ถ้าเขาพอใจเรา เขาก็ได้ปีติปราโมทย์ทุกครั้ง

การให้ทาน โดยไม่เบียดเบียนตน

๑๑. คนที่มีกำลังทรัพย์น้อย แต่มีจิตใจ
อยากจะให้ทาน จะทำอย่างไรจึงจะให้ทานได้โดยไม่
เบียดเบียนตนเอง เพราะจะเป็นบาปเบียดเบียน
ตนเองไปอีก

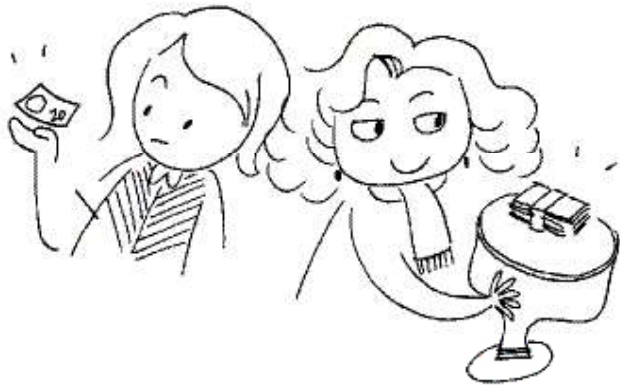

ให้เท่าที่จะเจียดให้ได้ เช่น ๑ บาท, ๕ บาท
รวมลงไปกับคนที่เขาให้ ๑,๐๐๐ บาท, ๑๐,๐๐๐
บาท เป็นต้น เหมือนน้ำหยดเดียวที่ลงไปรวมกับน้ำ
ในถังใหญ่ ถ้าต้องการผลบุญก็ย่อมจะได้มาก
เหมือนกัน เหมือนคนตักน้ำมาดื่มแก้วหนึ่ง หรือ
ก็แก้วก็ตามย่อมมีน้ำของเรารวมอยู่ด้วย

ท่านกล่าวไว้ในอรรถกถาแห่งพระไตรปิฎก
ว่า ทานของผู้มีทรัพย์น้อย ๑ หน่วยเท่ากับ ๑,๐๐๐
หน่วย เช่น ๑ บาท เท่ากับ ๑,๐๐๐ บาท ถ้าเราให้
๑๐ บาทจะเท่ากับเท่าไร ลองคุณเข้าไปดูเถิด ถ้า

สมมุติว่าเราให้ ๑,๐๐๐ บาท เท่ากับ ๑ ล้านบาทใช่ไหม คิดตาม
แนวที่ท่านกล่าวไว้นี้ ทำให้ผู้มีทรัพย์สินน้อยมีกำลังใจในการให้ทาน
มากขึ้น ไม่ปล่อยให้เสียโอกาสไปด้วยคิดว่าเรามีน้อย เรามีน้อย

พูดถึงการทำบุญ ไม่ได้มีแต่การให้ทานเพียงอย่างเดียว
มีวิธีอื่นอีกมากมายเช่น การรักษาศีล ซึ่งท่านถือว่าเป็นมหากุศล
การอบรมจิตให้ดี การอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นต้น ล้วนแต่เป็น
บุญทั้งนั้น (บุญญกิริยาวัตถุ ๑๐)

การให้ผลของบุญ

๑๒. การทำบุญนั้น ถ้าอยากได้ผลอะไร ก็ทำเหตุให้ตรงกับผลที่ต้องการ เช่น อยากร่ำรวย ก็หมั่นให้ทาน แต่เราทำเหตุ ทุกๆ เหตุไม่ได้ในความเป็นจริง เช่นนี้ แล้วเราควรทำอะไรคะ

เคยพูดไว้ว่า กรรมที่เราทำโดยเฉพาะกรรมดี ย่อมให้ผลเป็น ๒ แบบ คือ ให้ผลตาม ธรรมชาติ เช่น ผลของท่านทำให้เป็นคนไม่ยากจนเป็นต้น เหมือนเราปลูกมะม่วงได้ผลเป็นมะม่วง ปลูกทุเรียน ได้ผลเป็นทุเรียน อีกแบบหนึ่งได้ผลตามแรงอธิษฐาน คือ เราจะทำบุญกุศลใดๆ ก็ตาม อธิษฐานมุ่งให้ได้ผล อย่างเดียว เช่น ให้เป็นคนมีปัญญาดี เป็นต้น พร้อม ทั้งฝึกฝนตนให้เป็นคนมีปัญญาไปด้วย เปรียบเหมือน เรานำผลมะม่วง ผลทุเรียนไปขาย ได้เงินมาแล้วไป ปลูกบ้านไปซื้อที่ดิน อย่างนี้เรียกว่า ปลูกมะม่วง ปลูก ทุเรียนแล้วได้บ้านหรือได้ที่ดิน เป็นต้น

การอธิษฐานทำให้เกิดผลรวม (Aggregate) ใครจะว่า “ทำดีหวังผล” หรือ “ทำด้วยความโลภ” ก็ช่างเขาเถอะ ขอให้เราได้ตามที่เรากำลังต้องการก็พอแล้ว เมื่อไปถึงจุดหนึ่งคือจุดแห่งความอึดอัด ความต้องการผลต่างๆ ก็จะลดลงเองเหมือนคนอาศัยเรือข้ามฟาก เมื่อถึงฝั่งและขึ้นบกแล้ว ความต้องการแต่แรกที่ว่าเมื่อไหร่จะถึงฝั่ง เมื่อไหร่จะถึงฝั่ง ย่อมจะหมดไปเอง จุดนี้แหละที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย แม้แต่ธรรมเราก็สอนให้ละเสีย จะกล่าวไยถึงอธรรมเล่า”

อานิสงส์ของบุญ ที่แตกต่างกัน

๑๓. คนที่มีศีลมาก ทำบุญกับพระพุทธรูปก็ยังมีอานิสงส์มาก
แก่ผู้ทำหรือคะ

ถูกต้องแล้ว ทางพระพุทธศาสนา
ต้องการให้บุคคลพัฒนาตนให้เป็นคนดี ให้มี
บุญขึ้นในตนเองมากกว่าหวังบุญจากผู้อื่น
ท่านจึงกล่าวไว้เช่นนั้น คนส่วนมากมุ่งทำบุญ
กับผู้ที่มีศีล ซึ่งก็ดีในส่วนหนึ่ง แต่ถ้าไม่ทำตน
ให้เป็นคนมีศีลมีธรรม ยังเป็นคนไม่ดีอยู่
ก็จะได้ประโยชน์น้อย ถ้าจัดตามลำดับชั้น
ทานเป็นเบื้องต้น ศีล, สมณะและวิปัสสนา สูง
ขึ้นไปโดยลำดับ ศีลสูงกว่าทานอยู่แล้ว ผู้ทำตน
ให้เป็นคนมีศีลธรรม แม้จะให้ทานในผู้ทุศีล
ก็มีผลมาก ถ้าให้ทานในผู้ที่มีศีลจะมีผลมาก
ขึ้นไปอีก ท่านกล่าวว่าทานของผู้มีศีลย่อมมี

ผลมาก มีอานิสงส์มาก แนวคิดอันนี้ได้มากกลายเป็นประเพณีวัฒนธรรมไทย ที่ให้เจ้าภาพผู้ทำบุญให้ทาน รับศีลเสียก่อนแล้ว จึงถวายทาน

ในอรรถกถาแห่งพระไตรปิฎก (อรรถกถา ทักขิณาวิภังคสูตร) ท่านได้ยกตัวอย่างประกอบเรื่องนี้ไว้ว่า จีวรที่พระสารีบุตรถวายแก่พระพุทธเจ้ากับจีวรที่พระพุทธเจ้าถวายแก่พระสารีบุตร อย่างไหนมีผลมีอานิสงส์มากกว่า? ท่านตอบว่า ที่พระพุทธเจ้าถวายแก่พระสารีบุตรมีผลมากกว่า เพราะพระพุทธเจ้าทรงมีคุณธรรมเหนือกว่าพระสารีบุตร

แต่ถ้าจะทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย ท่านว่าให้ทำในผู้มีศีล เล่าไว้ใน อรรถกถาแห่งทักขิณาวิภังคสูตรว่า บุคคลผู้หนึ่งทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย แต่ทำในภิกษุผู้ทุศีล ๒ ครั้ง อมนุษย์คือผู้ตายได้ร้องขึ้นว่า ภิกษุผู้ทุศีลแย่งสมบัติเขา ผู้ทำบุญได้ทราบแล้ว ในครั้งที่ ๓ ได้ทำบุญในภิกษุผู้มีศีล อมนุษย์ได้รับแล้วร้องบอกให้ทราบว่าเขาได้รับบุญที่อุทิศให้แล้ว

‘ผล’ กับ ‘อานิสงส์’

๑๔. อาจารย์กรุณาอธิบายผลกับอานิสงส์ค่ะ

ผลเป็นคำกลางๆ เป็นผลดีก็ได้ ผลไม่ดีก็ได้ ส่วนอานิสงส์ หมายถึงผลดีอย่างเดียว มีคำกล่าวในพระสูตรว่า การให้ทานที่มีผลมาก แต่ไม่มีอานิสงส์มากก็มี การให้ทานที่มีทั้งผลมากและอานิสงส์มากนั้น คือคิดว่า ทานนี้เพื่อการฝึกจิต ถ้าคิดอย่างอื่นนอกจากนี้ เช่น ให้ทานแล้วจักได้ทรัพย์สมบัติมาก จักเป็นที่รักของคนทั้งหลาย อย่างนี้มีผลมาก แต่ไม่มีอานิสงส์มาก ที่ว่าให้ทานเพื่อการฝึกจิตนั้น คือ เพื่อปลดปล่อยความตระหนี่ออกจากจิต ฝึกจิตให้คิดถึงประโยชน์ของคนผู้ที่จะรับทานในอรรถกถา แห่งพระไตรปิฎก ท่านกล่าวไว้ว่า ทานเป็นเครื่องฝึกคนที่ยังไม่ได้ฝึกทานให้สำเร็จประโยชน์ทุกอย่าง (เช่นการผูกมิตร) ผู้ให้บันเทิงอยู่ด้วยการให้ ผู้รับอ่อนน้อมถ่อมหน้าใจ ด้วยปิยาจา

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕
ให้ความหมายของคำ “อานิสงส์” ไว้ว่า ผลแห่งกุศลกรรม,
ผลบุญ, ประโยชน์ (หน้า ๙๑๗) โดยนัยนี้ การกระทำใดๆ ที่มี
ประโยชน์มาก ก็มีอานิสงส์มาก ผลกับอานิสงส์ต่างกันอย่างนี้
(ดูในทานสูตร อังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต พระไตรปิฎกเล่ม ๒๓)

กรณีเยเมตตสูตร คืออะไร?

๑๕. กรณีเยเมตตสูตร คืออะไรคะ

กรณีเยเมตตสูตร เป็นพระสูตรที่ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้ควรบรรลุล้นตบท (ทางแห่งผู้สงบ) และว่าด้วยการแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ ตัวอย่างคุณสมบัติของผู้ควรบรรลุล้นตบท เช่น เป็นผู้กล้าหาญในการละความชั่วในการทำความดี เป็นต้น เป็นผู้ซื่อตรง เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย เป็นผู้ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น เป็นผู้มีอินทรีย์สงบ

การแผ่เมตตาเช่นนั้นท่านให้แผ่เมตตาไปในสัตว์ทั้งปวง ไม่มีขอบเขต ไม่มีประมาณ อรรถกถาแห่งพระสูตรนี้เล่าไว้ว่า ภิกษุจำนวนหนึ่งออกไปบำเพ็ญเพียรในป่า พักอยู่ใต้ต้นไม้ รุกขเทวดารู้สึกลำบากใจที่ตนอยู่บนต้นไม้ จึงทำวิธีต่างๆ ให้ภิกษุเหล่านั้นกลัว ไม่อาจอยู่ได้ ภิกษุเหล่านั้นจึงพากันกลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงทราบเรื่องแล้ว ตรัสให้

ภิกษุกลับไปอยู่ที่เดิม พร้อมด้วยประธานพระพุทโธวาท
ซึ่งมีเนื้อความเป็นกรณีเมตตสูตรดังกล่าวแล้ว พุทธศาสนิกชน
จะสวดไว้ก็ดี แต่ขอให้รู้ความหมายด้วย

อรรถกถาเล่าว่า ภิกษุเหล่านั้นสวดกรณีเมตตสูตร
ตั้งแต่ออกจากวัดเชตวันไปถึงป่าอันเป็นที่พักอาศัย ปรากฏว่า
ได้รับความรักจากเทวดาและอยู่สงบสุขดี

การแผ่เมตตา

๑๖. เราแผ่เมตตาเพื่ออะไรคะ ทำไมต้องแผ่เมตตา

การแผ่เมตตา เพื่อให้จิตใจของเราอ่อนโยน ปรารถนาดี
มีไมตรีจิตต่อผู้อื่น ถ้าต่างคนต่างแผ่เมตตาเข้าหากัน สังคมก็จะ
สงบสุขไม่มีการประทุษร้ายกัน ที่แรกท่านให้แผ่ถึงตัวเองก่อน
เช่นว่า “ขอให้เรามีความสุขเถิด” “ขอให้เราปราศจากทุกข์เถิด”
ทั้งนี้เพื่อทำตนให้เป็นพยานว่า เรารักสุขเกลียดทุกข์ฉันใด คน
อื่นสัตว์อื่นก็เช่นเดียวกัน จึงไม่ควรเบียดเบียนกัน ประโยชน์
โดยตรงได้แก่ ผู้แผ่เมตตา ทำให้อยู่เป็นสุข เป็นที่รักของเทวดา
และมนุษย์ เป็นคนมีเสน่ห์ในตัวเพราะอานุภาพของเมตตา ส่วน
คนมักโกรธมีโทสะอยู่เสมอ ก็จะมีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับผู้มี
เมตตา ท่านให้เอาน้ำคือเมตตามาล้างโทสะหรือความโกรธ แต่
คนเราโดยปกติบางครั้งก็มีเมตตา บางคราวก็มีโทสะ เมื่อหมั่น
เจริญเมตตาบ่อยๆ รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น จิตก็
จะชุ่มเย็นอยู่ด้วยเมตตา โทสะเกิดได้ยาก

การแผ่เมตตาที่ไม่ได้ผล

๑๗. เมื่อเราแผ่เมตตาให้คนที่โกรธเรา ไม่ชอบเรา จะทำให้เขากลับมาดีกับเรา จริงหรือคะ แสดงว่าเราต้องทำสมาธิจนเกิดกระแสพลังก่อนด้วยหรือเปล่าคะ ถ้าสมาธิเราไม่หนักแน่นก็แผ่เมตตาไม่ได้ผลหรืออย่างไร

ไม่แน่เสมอไป บางคนหนาเกินไปจนรับกระแสแห่งเมตตาไม่ได้ เหมือนกำแพงหนาที่บิที่แสงไฟลอดไปไม่ได้ แต่ถ้าเขาไม่หนาเกินไปและเรามีกระแสเมตตาแรงพอสมควร เขาก็จะรับได้ และรู้สึกได้

พระพุทธเจ้ามีพลังแห่งเมตตามากเพียงไร เราก็รู้กันอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถให้พระเวทิต และนางจิณฺจมาณวิกา เป็นต้น รับรู้ถึงพระเมตตา ของท่านได้ เขาจึงต้องทำกรรมหนักและได้รับผลแห่งกรรมของเขาเอง

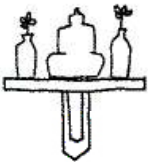
การอธิษฐานในบุญ

๑๘. การอธิษฐานเป็นสิ่งที่ควรทำไหมคะ จะกลายเป็นหวังผลในบุญที่ทำไปไหมคะ

ได้พูดไว้บ้างแล้วในคำตอบข้อ ๑๒ แต่ขอยืนยันในที่นี้ว่า การอธิษฐานเป็นสิ่งที่ควรทำ แม้จะเป็นการหวังผลในบุญที่ทำก็ไม่ใช่ไร พระพุทธเจ้าเมื่อทรงบำเพ็ญบารมีอยู่ ก็ทรงอธิษฐานเหมือนกัน คือขอให้บรรลुพระโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า แล้วพระองค์ก็ทรงได้ตามที่อธิษฐาน เราปรารถนาสูงก็ได้สูง การอธิษฐานไม่เสียหายอะไร มันเป็นผลรวมของกุศลกรรมที่เราได้ทำ ตามที่กล่าวแล้วในข้อ ๑๒

วิธีฝึกตนเป็นคนดี

๑๙. อยากเป็นคนดี มีวิธีฝึกตนอย่างไรคะ

มีหลายวิธี เช่น ตั้งใจว่าจะเป็นคนดี แล้วทำตาม ที่ตั้งใจ พยายามละความชั่ว พยายามทำความดี ทำจิตใจ ให้ผ่องแผ้ว ดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ ๘ นอกจากนี้ ควรอบรมตน ด้วยภาวนา ๓ คือ

๑. กายภาวนา อบรมกายด้วยการรู้จักใช้ปัจจัย ๔ ตาม จุดมุ่งหมายไม่ขาดไม่เกิน ไม่เพ้อ

๒. สีลภาวนา อบรมตนให้มีศีล มีมารยาทดี มีคุณธรรม

๓. จิตตภาวนา อบรมจิตให้บริสุทธิ์มั่นคง ใช้การได้ คือ จะหมั่นจิตไปทางไหนก็ได้

๔. ปัญญาภาวนา อบรมตนให้มีปัญญา รู้สิ่งที่ควรรู้ ไม่ต้องรู้ สิ่งที่ไม่ควรรู้ ในระดับสูงหมายถึง รอบรู้ในกองสังขาร พิจารณา ให้เห็นความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ในเบญจขันธ์ เพียง พอที่จะปล่อยวาง ไม่ยึดมั่นถือมั่น ในสิ่งทั้งปวงมากเกินไป

เพียงเท่าที่กล่าวมาโดยย่อนี้ ก็คิดว่าเพียงพอที่จะเป็น คนดีระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูงสุด

ทำบุญไม่หวังผล

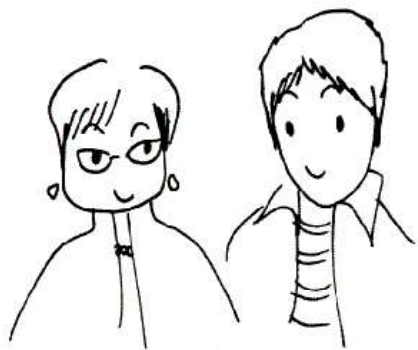
๒๐. มีคนพูดว่า “ถ้าไม่หวังผล แล้วจะทำบุญ ทำทานไปทำไม” จะตอบอย่างไรคะ

ทำป่ล่อย เมื่อไม่หวังผล ก็ทำป่ล่อย ทำเหมือนไม่ได้ทำ ไม่มีผู้ทำ มีแต่การกระทำ (การโก น กิริยาว วิชชติ) เห็นในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Doing without doer

คำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งฝ่ายเถรวาท และมหายาน ในระดับสูงสอนอย่างนี้ทั้งนั้น คือ ละลายตัวตน ไม่มีตัวตน เป็นอนัตตา เป็น สุธมฺมตา แต่ต้องระวังนะ เผลอเข้าจะเป็น มิจจาทิฏฐิ ผู้จะมาถึงจุดนี้ต้องมีศีลและสมาธิ เป็นพื้นฐานดีแล้ว มิฉะนั้น จะเห็นไปว่า ทำบุญ ไม่เป็นบุญ ทำบาปไม่เป็นบาป ผู้ที่จะมาถึงจุดนี้ ควรจะเป็นผู้มีศีลธรรม สมบูรณ์ มีจิตใฝ่มั่นคง ในกุศลธรรมแล้ว ขอให้ระวัง

เคยมีอุบาสกอุบาสิกาคู่หนึ่ง เมื่อก่อนเคยให้ทานรักษาศีล
ตามปกติ ต่อมาอุบาสกไปฟังเรื่องสุญญตา เรื่องอนัตตา ที่สำนัก
แห่งหนึ่ง ฟังไป ฟังไป นานๆ เข้า เลิกทำบุญ เลิกรักษาศีล ถือ
แต่อนัตตา สุญญตาอย่างเดียว เห็นว่า ทำไปก็ไร้ผล ไม่มีผู้รับ
นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่กล่าวว่าให้ะวังจะหมุนไปสู่มิจฉาทิฐิ

อาชีพเพื่อนรำ จะได้ขึ้นสวรรค์จริงหรือ

๒๑. ตามชาดกที่ว่า บุตรชายของตระกูลเพื่อนรำ ไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า จะได้ขึ้นสวรรค์ชั้นไหน เพราะร้องรำทำเพลงทำให้ผู้ชมมีความสุข พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า ไปนรก เพราะผู้คนมีโลภะ คือ ความเพติดเพลิน มีโมหะ คือความหลงอยู่แล้ว ยังไปร้องเพลงให้เขาเพติดเพลินหนักเข้าไปอีก

ทราบอย่างนี้แล้วมาพิจารณาดูนักดนตรีระดับโลกที่ตั้งแต่เด็กมาฝึกฝนดนตรี จนอายุเกือบ ๔๐ กว่าจะมีชื่อเสียงทั้งชีวิตคร่ำเคร่งอยู่กับการฝึกฝนดนตรี ดูๆ ก็เป็นชีวิตที่น่าชื่นชมคือตั้งใจแน่วแน่ และประสบความสำเร็จในที่สุด แต่ต้องไปตกนรก ทั้งๆ ที่ก็เป็นคนดีต่อสังคมมาตลอดอย่างนั้นหรือคะ

ข้อความที่ถามนี้ ปรากฏในतालपुतस्तुत्र สังยุตตนิกายสฬายตนวรรค พระไตรปิฎกเล่ม ๑๘ ข้อ ๕๘๙-๕๙๒ มีบุตรนักเพื่อน ซึ่งตัวเขาก็เป็นนักเพื่อนด้วย มาทูลถามพระพุทธเจ้าว่า เขามีอาชีพเป็นนักเพื่อน คติสัมปรายภพเขาจะเป็นอย่างไร พระพุทธเจ้าตรัสห้ามไม่ให้ถามถึง ๒ ครั้ง แต่เขายังถามอยู่เป็นครั้งที่ ๓ พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า เขาต้องไปนรกชื้อปหาสะ

เขาร้องไห้และทูลว่า เขาได้ฟังมาจากบรรพชนว่า อาชีพนักฟ้อน
ตายแล้วไปเกิดเป็นเทพพวกปahasะ (แปลว่ารำเริง สนุกสนาน)
พระพุทธรเจ้าตรัสให้เหตุผลว่า มนุษย์โดยทั่วไป มากไปด้วยราคะ
โทสะ โมหะ อยู่แล้ว การกระทำของท่านไปเพิ่มพูน ราคะ โทสะ
โมหะ เข้าอีก จะไม่ไปอบายได้อย่างไร

ที่เขาร้องไห้นั้น เขากราบทูลว่า เพราะเสียใจที่อาจารย์
ของนักฟ้อนเก่าๆ หลอกลวงว่า ผู้มีอาชีพนางนี้ ตายแล้วไปเกิด
เป็นเทพพวกปahasะ เขาชมเชยธรรมเทศนาของพระพุทธรเจ้า
แล้วขอถึงพระรัตนตรัย ออกบวชในสำนักของพระผู้มีพระภาค
ต่อมาได้บำเพ็ญเพียรจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์

ที่ตอนนี้ตอบตามที่พระพุทธรเจ้าตรัส ผมเข้าใจเป็น
ส่วนตัวว่า ถ้าเขามีความดีอย่างอื่น อาจไม่ไปนรกก็ได้ แต่ถ้า
ไม่มีความดีอย่างอื่นช่วยไว้ คงจะต้องตกนรกหรือกำเนิดสัตว์
เดรัจฉานตามที่พระพุทธรเจ้าตรัสไว้ในท้ายพระสูตรนี้

อาชีพที่ทำให้คนเพลิดเพลิด เป็นบาปใหม่

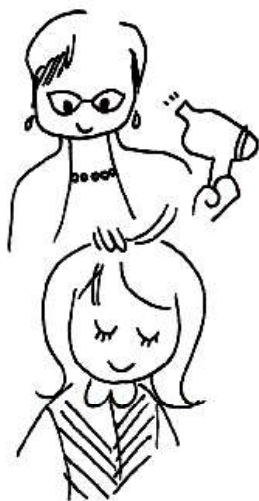

๒๒. ต่อเนื่องจากข้อ ๒๑ ยังมีอาชีพอีกมากมายในสังคม เช่น เสริมสวย ทำอาหาร เป็นต้น ก็ล้วนทำให้คนเพลิดเพลิดทั้งนั้น อย่างนี้การเป็นคนดีก็ไม่พอสำหรับชีวิตใช่ไหมคะ

๒ เรื่องนี้ไม่มีพระสูตรอ้างอิง การทำอาหาร เป็นสิ่งที่เนื่องด้วยปัจจัย ๔ จัดว่าเป็นสิ่งจำเป็น ตามข้อความในพระไตรปิฎกที่ว่า สัตว์ทั้งหลาย เป็นอยู่ได้ด้วยอาหาร สพฺเพ สตฺตา อาหารภูฏิติกา การปรุงอาหารจึงเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ว่าที่ร้านค้า หรือในครอบครัว ผู้บริโภคต้องสำรวมเอาเอง ที่เรียกว่าสำรวมลิ้น และกินแต่พอประมาณ ส่วนเรื่องเสริมสวยนั้นไม่ต้องเสริมก็ได้ เพียงแต่ทำให้เรียบร้อย เช่น ผมยาวก็ไปตัดออกเสียบ้าง แต่ถ้ามุ่งเสริมสวยจริงๆ แบบที่เขามุ่งกันอยู่ ก็น่าเป็นห่วงเหมือนกัน นอกจากจะสิ้นเปลืองทรัพย์ ของตนเอง โดยไม่จำเป็นแล้ว ยังจะทำให้ผู้อื่น

หลงไหลเฟลิดเฟลิน ตนเองก็หลงไหลเฟลิดเฟลินไปกับการเสริมสวยนั้น น่าจะใกล้เคียงกับเรื่องนักฟ้อน ด้วยเหตุนี้ คีลในระดับซัดเกลาก็ใจเช่น คีล ๘ ข้อที่ ๗ ว่า “เว้นจากการดูฟ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรี และเว้นจากการประดับตกแต่งร่างกายด้วยดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ซึ่งเป็นไปเพื่อความสวยงาม” โดยนัยนี้จะเห็นว่า ท่านสอนให้อยู่ตามธรรมชาติ ดูแลรักษาร่างกายให้สะอาดก็เพียงพอแล้ว ลองคิดว่าถ้าคนไปสังคมของเราทำได้แบบนี้จะประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก ทั้งส่วนตัว และส่วนรวม บางคนใช้น้ำหอมแพงลิบลัว ซึ่งจะต้องซื้อจากต่างประเทศ เสียดุลการค้ำมากมาย

กินบุญเก่า

๒๓. ถ้าคนหนึ่งเขารู้สึกว่าชีวิตอยู่ดีมีสุขอยู่แล้ว ไม่เห็นทุกข์อะไร จะศึกษาธรรมะหรือทรมานตนเองด้วยการนั่งสมาธิ นานๆ ตื่นแต่ดึก ฯลฯ ทำไม เราจำเป็นต้องไปชักจูงเขาใหม่คะ หรือปล่อยให้เขาเสวยบุญเก่าไป

ปล่อยเขาไปก็ได้ แต่ถ้าแนะนำได้ก็ควรจะแนะนำให้เขาทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ให้สิ้นโทษในกุศลธรรม ไม่ถอยกลับในความเพียร ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ ถ้าเขามัวกินบุญเก่าแล้วไม่ทำใหม่ เมื่อบุญเก่าสิ้นไปเขาจะอย่างไร เขารู้ได้อย่างไรว่าบุญเก่าเขามีเท่าไร อาจจนหมดแล้วก็ได้ ไม่เหมือนเงินที่เราฝากไว้ในธนาคาร เราเปิดสมุดบัญชีดูก็รู้ว่าเหลือจำนวนเท่าไร ขอให้ระลึกถึงพระพุทธพจน์ ที่ว่า

“เมื่อบุญสิ้นไป ทุกอย่างก็พินาศหมด”

บาป-บุญของใคร

๒๔. คนที่เป็นครูตั้งใจสอนลูกศิษย์ดี หวังดีกับลูกศิษย์ แต่ลูกศิษย์เอาความรู้ไปใช้ในทางไม่ดี อย่างนี้ถือเป็นกรรม แยกกัน คือครูได้กรรมดี ลูกศิษย์ทำไม่ดีก็กรรมไม่ดีได้วิบากไม่ดี ไม่ได้ต่อเนื่องว่าเป็นบาปของครู ถูกไหมคะ

ถูกต้องแล้ว เราต้องรู้จักตัดตอน เปรียบเหมือนเราให้มีดไปทำครัว แต่เขาเอาไปแทงกัน ก็เป็นเรื่องของเขา เราไม่มีส่วนแห่งบาป แต่ถ้าเขาเอาไปทำครัว เป็นประโยชน์แก่คนทั้งหลาย เรามีส่วนแห่งบุญด้วย เพราะการตั้งใจของเราเป็นบุญ

ไม่จัดงานศพให้บุพการี

๒๕. ถ้าบุคคลไม่จัดงานศพให้บุพการี ถือว่าไม่กตัญญู หรือเปล่าคะ ถ้าตอนยังมีชีวิตอยู่ก็ได้ดูแลกันเสมอมา ไม่ได้ทอดทิ้ง

ถ้าตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ ได้ดูแลเต็มที่แล้ว เป็นการแสดงความกตัญญูทวดเป็นอย่างดีแล้ว การไม่จัดงานศพให้ดูหุหุหุหุใหญ่โต ก็ไม่น่าจะเสียหายอะไร เคยทราบว่ามีพระเถระบางรูปเมื่อโยมหญิงท่านป่วย ท่านไปเยี่ยมทุกวัน และเทศนาธรรมให้ฟัง แต่พอโยมท่านเสียชีวิตแล้ว ท่านก็วางเฉย ไม่จัดงานศพอย่างที่คนทั้งหลายเขาจัดกัน ปล่อยให้อยู่เฉยๆ เขาทำกันไป แต่พระภิกษุทั้งหลายในจังหวัดนั้น ช่วยกันจัดงานให้ใหญ่โตขึ้น ให้เหตุผลว่าไม่ใช่เป็นโยมของพระเถระรูปนั้นเพียงผู้เดียว แต่เป็นโยมของพระทั้งหลายจำนวนมาก ในฐานะเป็นโยมอุปการะ มีพระเถระอีกรูปหนึ่งเป็นพระราชกณะชั้นธรรม อยู่ในกรุงเทพฯ ท่านทำปณิกรรมไว้ว่า เมื่อท่านสิ้นชีวิตแล้ว ไม่ต้องทำบุญอุทิศให้ เพราะท่านทำมาเองมากแล้ว

การตอบแทนคุณพ่อแม่

ในตำราบอกว่า การตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ต้องทำให้พ่อแม่เป็นสัสมาธิฐิ มีจิตใจพัฒนาธรรมะ ถ้ายังก็ถือว่ายังไม่ได้ตอบแทนคุณ แต่พ่อแม่ก็ใช้ว่าจะพัฒนาธรรมะได้ทุกคน อย่างนี้ลูกก็จะเหมือนไม่ได้ตอบแทนคุณหรือคะ

การให้ปัจจัย ๔ คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคให้เพียงพอแก่ความต้องการ ก็เป็นการตอบแทนชั้นหนึ่งแล้ว แต่ถ้าได้ทำให้พ่อแม่ดำรงอยู่ในคุณธรรม คือ ศรัทธา, ศีล, จาคะ และปัญญาเข้าด้วยก็จะดียิ่งขึ้น เพราะทำให้พ่อแม่มีที่พึ่งทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ทำให้พ่อแม่มีคุณธรรมประจำใจ เป็นที่พึ่ง แก่ลูกหลานได้ด้วย

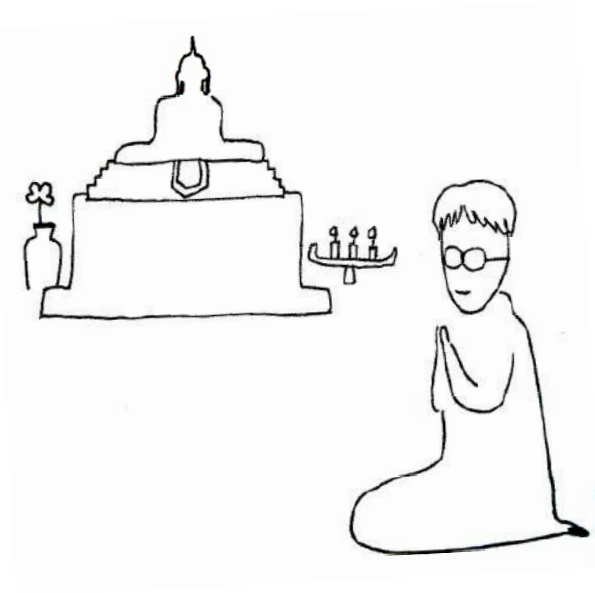
ศีลขาดแล้วสมาทานใหม่

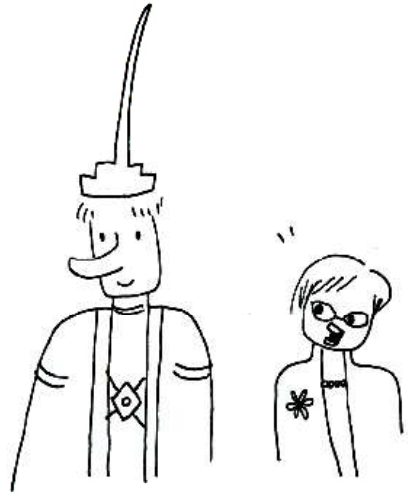
๒๗. การที่บอกว่าศีลขาดแล้วสมาทานใหม่ได้เรื่อยๆ คิดว่าน่าจะทำให้เราลดความระวังลงมากกว่าเพิ่มความระวังขึ้น อาจารย์มีความเห็นว่อย่างไร

การสมาทานใหม่ก็คือการตั้งใจใหม่ นับว่าดีกว่าไม่ตั้งใจ แม้ไม่ต้องสมาทานกับพระเพียงแต่ตั้งใจเอาเองก็สำเร็จประโยชน์เท่ากัน

วิถีทางของคน ที่ไม่ได้พบศาสนาพุทธ

๒๘. ถ้าชนใดที่ไม่ได้พบศาสนาพุทธ เขาจะต้องมีวิถีทางเดียวกับเราชาวพุทธไหมคะ เป็นสวรรค์นรกเดียวกันไหมคะ

คุณธรรมเป็นสมบัติส่วนกลาง ใครประพฤติในคุณธรรมนั้นๆ ก็ย่อมได้รับผลของคุณธรรมนั้น ไม่เลือก ว่าเขาจะเป็นชนชาติใด นับถือศาสนาใด เหมือนอาหาร ที่มีประโยชน์ ใครกินก็เป็นประโยชน์แก่คนนั้น

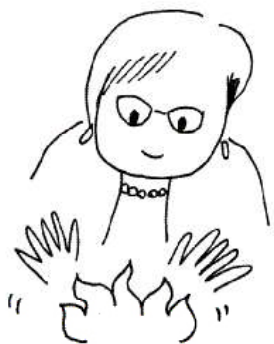
บาปหรือไม่บาป

๒๙. ถ้าศาสนาอื่นบอกว่าสิ่งนี้
ไม่บาป แต่ศาสนาพุทธบอกว่าสิ่งนี้บาป
สิ่งนี้จะบาปหรือไม่บาป

บาปบุญเป็นความจริงสากล ที่
เรียกในภาษาปรัชญาว่า Objective
Truth ใครจะบัญญัติว่าบาปหรือไม่
บาป สิ่งใดเป็นบาปก็คงเป็นบาปอยู่ใน
ตัวเอง เรียกว่า Truth In Itself เป็น
จริงในตัว เหมือนไฟมีธรรมชาติร้อน
ใครจับเข้าก็ร้อนเหมือนกัน เพราะ
ฉะนั้น ข้อบัญญัติทางศาสนาเป็นไป
ตามสติปัญญาของศาสดาในศาสนา
นั้นๆ ว่า ใครเข้าถึงความจริงได้แค่ไหน
แต่ความจริงก็คงยืนตัวอยู่อย่างนั้น

บุพเพสันนิวาส

๓๐. บุพเพสันนิวาสมีจริงหรือไม่

บุพเพสันนิวาสมีจริง วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา แสดงไว้ว่า ความรัก เมื่อจะเกิดย่อมเกิดเพราะเหตุ ๒ อย่าง อย่างใด อย่างหนึ่ง คือ ๑) บุพเพสันนิวาส ๒) การเกื้อกูลกัน ในปัจจุบัน

บางทีบุพเพสันนิวาสชักนำมาให้เกื้อกูลกันในปัจจุบัน ก็เลยได้รวมเป็น ๒ อย่าง ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา มีเรื่องเล่าไว้มากมาย ที่แสดงถึงบุพเพสันนิวาส

อนุโมทนาบุญที่เกิดจากใจ

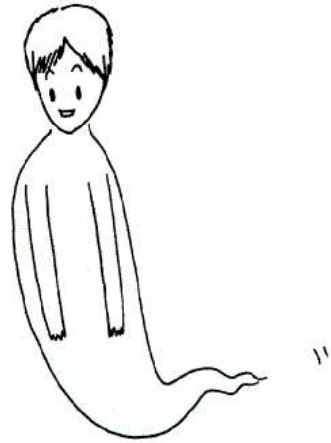
๓๑. การอนุโมทนาบุญกับผู้อื่น จะฝึกฝนอย่างไร
ให้ความรู้สึกนั้น บังเกิดขึ้นจากใจจริงๆ ได้

ให้สร้างความรู้สึกอยู่เรื่อยๆ ว่า ความดีไม่ว่าเป็น
ของเราหรือเป็นของผู้อื่น ไม่ว่าที่เราทำหรือที่คนอื่น
ทำเป็นสิ่งน่ารัก น่าถนอม ถ้ามีความรู้สึกอย่างนี้อยู่
เราก็จะอนุโมทนาบุญที่ผู้อื่นทำได้จริงๆ เป็นปัตตา-
นุโมทนาแท้ แปลว่า บุญที่ได้จากการอนุโมทนาส่วนบุญ

ลัมภเวสี

๓๒. ลัมภเวสี คืออะไร

คือผู้ที่ยังแสวงหาภพ (ลัมภ+เวสี = ลัมภเวสี) หมายถึง ผู้ที่ยังท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏ ยกเว้นพระอรหันต์แล้ว นอกนั้น เป็นลัมภเวสีทั้งหมด คนส่วนมากเข้าใจผิดคิดว่าวิญญูณที่เที่ยวเร่ร่อนยังไม่เกิด ที่จริงสัตว์ทั้งหลายเมื่อตายลงก็ไปเกิดเลย คือจุติกับปฏิสนธิอยู่ติดกันไม่มีระหว่าง เรียกว่าไม่มีอันตราย

พระภูมิเจ้าที่

๓๓. พระภูมิเจ้าที่คือใคร มีอิทธิพลต่อที่หรือบ้านบริเวณนั้นจริงหรือไม่ เราควรปฏิบัติตัวอย่างไรต่อท่าน

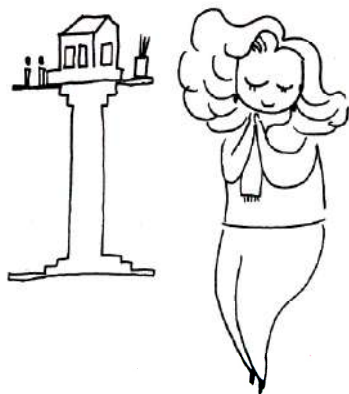

พระภูมิมาจากความเชื่อที่ว่ามี ภูมมเทวดา คือ เทวดาประจำพื้นที่ เมื่อมนุษย์เราจะไปสร้างบ้านสร้างเรือนที่ไหนก็คิดว่าไปหับที่ของภูมมเทวดา ซึ่งท่านอาศัยอยู่ก่อน จึงได้มีการตั้งศาลพระภูมิเพื่อให้พระภูมิได้อยู่ที่นั่น แล้วมีการบูชาสักการะด้วยข้าวน้ำและผลไม้ เป็นต้น บูชาด้วยพวงมาลัยก็มี ขอให้ช่วยคุ้มครองรักษาให้อยู่เย็นเป็นสุข แต่ถ้าคนประพฤตินิไม่ดี ทุจริตด้วยกาย วาจา ใจ อยู่เสมอแล้ว พระภูมิก็ช่วยอะไรไม่ได้ แต่ถ้าเป็นคนดี ประพฤติแต่กุศลกรรม แม้พระภูมิไม่ต้องช่วย บุญกุศลก็จะช่วยเอง ไม่มีกำลังใดเสมอด้วยกำลังกรรม ถ้าคนในบ้านเห็นพร้อมกันว่า ไม่จำเป็นต้องตั้งศาลพระภูมิ จะไม่ตั้งก็ได้ ขอให้ประพฤติดนอยู่ในศีลในธรรม ศีลธรรมจะคุ้มครองเอง ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม” รุกขเทวดาก็ตาม ภูมมเทวดาก็ตาม ย่อมเคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีธรรม มนุษย์ที่มีธรรมย่อมเป็นเทพอยู่ในตัว เรียกว่ามนุษย์เทพ หรือ มนุสสเทโว เรียกว่า เป็นเทวดาโดยไม่ต้องรอเมื่อตายแล้วจึง

ค่อยเป็น ถ้ามีคุณธรรมสูงขึ้นไปอีกจนถึงเป็นพระอริยเจ้าระดับ
สูงสุดคือ เป็นพระอรหันต์ ท่านเรียกว่า วิสุทธิเทพ เหนือกว่าเทพ
อื่นๆ ทั้งหมด

ในเนมิราชชาดก ท่านเล่าไว้ว่า พระเจ้าเนมิราชเป็นผู้มี
คุณธรรมสูง เป็นอาจารย์ของคนเป็นอันมาก คนเหล่านั้นตั้งอยู่ใน
คุณธรรมที่พระเจ้าเนมิราชสั่งสอนแล้ว ไปเกิดเป็นเทวดาจำนวน
มาก โดยเฉพาะที่ชั้นดาวดึงส์ เทวดาเหล่านั้นยังเคารพพระเจ้า
เนมิราชในฐานะเป็นอาจารย์อยู่ นี่ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็น
เห็นว่า มนุษย์ที่มีคุณธรรมดี ได้รับการเคารพนับถือจากเทพยดา
เป็นอันมาก ถ้าท่านผู้เช่นนั้นเดือดร้อนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เทวดา
ก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย และเทวดาก็พยายามช่วยเหลือ ค้ำครอง
รักษา พระพุทธพจน์ ตรัสไว้ว่า

“ผู้ที่ใช้ทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่คนหมู่มาก เทวดาย่อมรักษา
ผู้นั้น และธรรมก็ค้ำครองด้วย”

ผีมีจริงหรือไม่?

๓๔. ผีมีจริงหรือไม่

มีจริง อาจเป็นเทวดาบ้าง เปเรตบ้าง อสุรกายบ้าง พวก
นรกบ้าง แต่คนไทยรวมเรียกว่า “ผี” เรื่อง “ผี” นี้สังเกตว่า
มีทุกชาติทุกภาษาแสดงว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงในโลก ใครจะ
เชื่อหรือไม่เชื่อก็ตาม การปฏิบัติต่อผีก็คือ ทำบุญอุทิศให้
หรือแผ่เมตตา

การjemเป็นสิริมงคล จริงหรือ?

๓๕. การjemรถ jemบ้าน เป็นสิริมงคลนั้นเป็น
เรื่องจริงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณธรรมของผู้jemหรือไม่

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์
(ท่านปัญญานันทภิกขุ) แห่งวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ได้
สอนไว้ว่าให้jemที่คนขับว่า “จงระวัง จงระวัง อย่าประมาท
รถมันชนกันเองไม่ได้ ต้องมีคนขับไปชนกัน”

ถ้าเป็นบ้านก็น่าจะjemที่เจ้าของบ้านว่า จงสามัคคี
กัน จงเข้าใจกัน จงอย่าทะเลาะกัน เพราะว่าตัวบ้านไม่มี
ชีวิตไม่มีจิตใจ ไม่รับรู้อะไร จะอยู่เป็นสุขหรือเป็นทุกข์
ก็เพราะคนที่อยู่ในบ้านนั้นแหละ ทำขึ้น เข้าใจอย่างนี้
ก็จะได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ไม่ต้องกังวลเรื่องjemหรือไม่
ได้jemบ้าน บางท่านjemด้วยอักษร ๓ ตัว คือ อะ, อุ, มะ

“อะ” หมายถึง อรหัง สัมมา สัมพุทโธ

“อุ” หมายถึง อุตตมธรรม กล่าวคือ โลกุตตร
ธรรม ๙ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

“มะ” หมายถึง มหาสงฆ์ ได้แก่ พระอริยสงฆ์
หมายความว่าให้เราระลึกถึงพระรัตนตรัยนั่นเอง

การเจิม ไม่ว่าเจิมอะไร นอกจากเป็นขวัญ เป็นกำลังใจ
แล้วก็ไม่มีความหมายอะไรอื่น เพราะฉะนั้น จะเจิมหรือไม่เจิม
ก็ได้ รถที่ชนกันอยู่โครมๆ ทุกวันนั้น ล้วนแต่เจิมแล้วทั้งสิ้น
รถที่ไม่ได้เจิม แต่เจ้าของขับอย่างระมัดระวัง ไม่เคยชนเลยก็มี

สวดภาณยักษ์

๓๖. สวดภาณยักษ์คืออะไร เป็นสิ่งจำเป็น
ต่อชาวพุทธหรือไม่

เรื่องการสวดภาณยักษ์ขอตอบตามพระไตรปิฎก ดังนี้
คราวหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ
เมืองราชคฤห์ ท้าวมหาราชทั้ง ๔ เข้าไปเฝ้า (ท้าวมหาราชทั้ง ๔
คือ ๑. ท้าวธตรฐ ประจำทิศบูรพา มีพวคนครธรพ์ (รุกขเทวดา)
เป็นบริวาร ๒. ท้าววิรุฬหก ประจำทิศทักษิณ มีพวกกุมภันท์
เป็นบริวาร ๓. ท้าววิรุฬ্পักษ์ ประจำทิศประจิม มีพวกนาคเป็น
บริวาร ๔. ท้าวเวสวัณหรือท้าวกุเวร ประจำทิศอุดร มีพวักษั
เป็นบริวาร ท่านเหล่านี้เป็นเทวดาในชั้นจาตุมหาราชิก ซึ่งเป็นชั้น
ต่ำที่สุดในสวรรค์ชั้นกามาวจร ๖ ชั้นภุมมเทวดาก็จัดอยู่ในชั้นนี้)

ท้าวเวสวัณได้กราบทูลว่า บริวารของท่านที่เลื่อมใส
พระพุทธองค์และภิกษุสงฆ์ก็มี ที่ไม่เลื่อมใสก็มีมาก เพราะ
พระพุทธองค์ทรงสอนให้รักษาศีล ๕ ซึ่งพวักษัไม่ชอบรักษา

สาวกของพระพุทธองค์บางพวกชอบอยู่ในเสนาสนะอันสงัด มีเสียงน้อย ยักยัดขึ้นสูงบางพวกก็ชอบอยู่ในที่เช่นนี้เหมือนกัน พวกเขามีได้เลื่อนใสในคำสอนของพระผู้มีพระภาค ขอพระองค์ทรงทราบ การรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ เพื่อให้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของพระองค์เล่าเรียน ท่องบ่น สาธยาย เพื่อคุ้มครองตนเองให้ปลอดภัยจากยักษ์เหล่านั้น ยักษ์เหล่านั้นเมื่อได้ฟัง อารักขาชื่อ อาฏานาฏิยะ นี้แล้วจักยำเกรงไม่อาจเบียดเบียนสาวกของพระองค์ได้ สาวกของพระองค์จักได้อยู่สุขสบายในป่าเช่นนั้น

พระพุทธองค์ทรงรับคำของท้าวเวสวัณด้วยอาการดุษณี ท้าวเวสวัณจึงกราบทูลมนต์สำหรับอารักขา ซึ่งชื่อ อาฏานาฏิยะ

ใจความสำคัญคือ การกล่าวนอบน้อมพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ มีพระวิปัสสีสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น มีพระสมณโคดม สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สุดท้าย และกล่าวถึงการที่ท้าวมหาราชทั้ง ๔ เคารพนอบน้อมต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า

พระพุทธองค์ทรงให้ภิกษุทั้งหลายเรียนอาฏานาฏิยสูตรนี้ แล้วท่องบ่นสาธยาย อยู่ที่ได้ย่อมได้รับการคุ้มครอง อารักขา พวกอมนุษย์ไม่เบียดเบียน เพราะยักษ์ นาค กุมภัณฑ์ คนธรรพ์ หรือพวกพ้องคนใดก็ตามเบียดเบียน บิบบั่นผู้ซึ่งสาธยาย อารักขานี้ย่อมได้รับเทวทัณฑ์จากเทพผู้ใหญ่ ไม่สามารถเข้าสมาคมกับพวกของตนได้ เป็นการลงโทษเหมือนนเรศโจร

อาภานาภียสูตรนี้แสดงหลักการคุ้มครองตนในที่มิภัยด้วยคุณธรรมที่เรียกว่า การอารักขาโดยธรรม ธรรมที่ว่านี้ คือความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ผู้มีคุณธรรม เช่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์ และยังกล่าวถึงท่านผู้ใหญ่ของพวักขร นาคคณธรรพ และกุมภภันท์อีกด้วย แม้จะไม่ถึงกับอ่อนน้อมแต่เป็นการเอ่ยชื่อถึง (คล้ายร้านอาหารหรือร้านขายยาที่นิยมเอารูปนายตำรวจใหญ่มาติดไว้ในร้าน เพื่อป้องกันตำรวจผู้น้อยรังแกหรือพวักขรในถิ่นนั้นรังแก)

อนึ่ง อายุ วรรณะ (ผิวพรรณ) สุขและกำลัง ย่อมเจริญแก่ ผู้มีปกติอภิวาทอ่อนน้อมเป็นนิตย์ต่อผู้ใหญ่ ผู้ที่ควรเคารพ (อภิวาทนสลิสุต นิจุจํ วุฑฒาปจายโน จตฺตารโ ธมฺมา วุฑฺฒนฺติ อายุ วณฺโรรํ สุขํพลํ)

ความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นมงคลถึง ๒ ในมงคล ๓๘ ประการ นำสิริมงคลมาสู่ตนเป็นที่สบายใจของผู้เข้าใกล้ ไม่ขวางหูขวางตาผู้อื่น (คำพูดไม่ขวางหู กิริยาไม่ขวางตา) ตรงกันข้ามเป็นที่สบายหู สบายตาของผู้สมาคมใกล้ชิด เป็นที่ตั้งแห่งความเมตตา เอ็นดู ชื่นสุขและชื่นชอุใจ เชื่อว่าได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย นอกจากนั้นคุณธรรมอีกหลายอย่างย่อมมีอยู่ในใจของผู้เคารพอ่อนน้อมและยังเป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมอื่นๆ อีกหลายประการเช่น ไม่ต้องทะเลาะวิวาท หรือกระทบกระทั่งกับใครๆ จึงเชื่อว่าเป็นการคุ้มครองตน คุ้มครองผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน

ตักบาตรเทโว

๓๗. การตักบาตรเทโวคืออะไร ปกติ
พระสงฆ์ต้องรับอาหารสดเพียงเท่าในบาตร เก็บไว้
มื้ออื่นก็ไม่ได้ การตักบาตรเทโวจะทำให้พระอาบัติ
หรือไม่

การตักบาตรเทโว ย่อมาจากคำว่า “เทโว
โรหณะ” แปลว่า “ลงจากเทวโลก” ตำนานเกี่ยวกับ
เรื่องที่พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาที่สวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์ เมื่อออกพรรษาแล้วเสด็จลงจากเทวโลก
มาที่เมืองสังกัสส์ ซึ่งพระสารีบุตรอยู่ที่นั่นใน
เวลานั้น ชาวบ้านมาชุมนุมกันมากเพื่อถวายอาหาร
บิณฑบาตแด่พระพุทธองค์ ตำนานนี้ให้เกิด
ประเพณีตักบาตรเทโวฯ ถ้าวัดอยู่บนภูเขา พระ
ก็จะลงจากภูเขา ทำนองว่าลงจากชั้นดาวดึงส์ วัด
ที่อยู่ราบกับพื้น พระก็เดินมารับบิณฑบาตอย่าง
ธรรมดา เป็นการทำบุญเนื่องในโอกาสออกพรรษา
ของชาวบ้าน เรื่องตักบาตรเทโวก็มีเท่านั้น

การตักบาตรเทโวจะทำให้พระเป็นอาบัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับของที่นำมาใส่บาตร ถ้าเป็นอาหารกระป๋องพระก็ต้องฉันในวันนั้น เข้าถึงเพล ที่เหลือต้องสละให้สามเณร หรือเด็กวัด เพราะอาหารที่รับบิณฑบาตมา จะเก็บไว้ฉันในวันรุ่งขึ้นไม่ได้ ถ้าสามเณรหรือเด็กเข้าใจเรื่องนี้จะนำมาถวายในวันรุ่งขึ้นก็ได้ เพราะเป็นสิทธิของสามเณรหรือเด็กแล้ว ส่วนข้าวยาวสารนั้นรับประเคนไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าจะถวายข้าวยาวสารแก่พระก็ให้นำไปถวายที่วัด โดยวางไว้ข้างหน้า ท่านโดยไม่ต้องประเคน บอกให้รู้ว่าเราถวายท่าน ท่านก็จะกล่าวอนุโมทนา

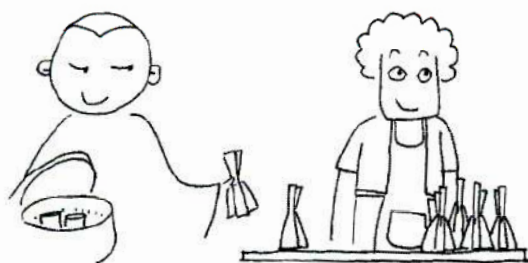
ใส่บาตรการดำ

๓๘. การที่แม่ค้ารับอาหารที่คน
ตักบาตรแล้วไปขายใหม่ แม่ค้าจะบาปไหม

ไม่บาป แต่ไม่สมควรทำ ทั้งพระ
และแม่ค้าไม่ควรทำอย่างนี้ ทำให้การรับ
บิณฑบาตเป็นการค้าไปด้วย การตักบาตร
การรับบิณฑบาตควรจะทำไปด้วยความ
กรุณาและบริสุทธิ์ใจ

ตักบาตร ต้องถวายน้ำใหม่

๓๙. เวลาตักบาตรต้องถวายน้ำดื่มหรือไม่

ถ้ารู้ว่าพระท่านขาดแคลนน้ำ จัดถวายไปด้วยก็ได้ โดยปกติไม่ขาดแคลนน้ำ ขาดแต่อาหาร ฉะนั้นถวายแต่อาหารก็น่าจะพอ ไม่ทำให้บาตรท่านรุงรังไปด้วยน้ำ ทำให้รับอาหารไม่ได้เต็มที่เพราะขวดน้ำไปขวางอยู่เต็มบาตร

รับบาตรจนล้น

๔๐. แต่เดิมท่านให้พระรับบิณฑบาต เฉพาะเต็มบาตร ปัจจุบันล้นบาตรไปอยู่ใน ถุงหิ้วใหญ่ พระจะอาบัติหรือไม่ ถ้าเราทำให้ พระอาบัติ เราจะบาปหรือไม่

พูดยากกว่าเป็นอาบัติหรือไม่เป็น ถ้าพูดถึงความควรหรือไม่ควรจะเหมาะสมกว่าการกระทำที่ไม่สมควร ท่านปรับอาบัติ “ทุกกฏ” ไว้หมด ถ้าพูดจาไม่สมควรท่านปรับอาบัติที่เรียกว่า “ทุพภาษิต” พระพุทธเจ้าตรัสว่า การลำรวมเป็นหน้าที่ของพระ การทำบุญเป็นหน้าที่ของผู้ต้องการบุญ แต่ถ้าทำจนถึงพระต้องลำบากก็ไม่ควรเหมือนกัน นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยรวมด้วย ทั้งผู้รับบาตรและผู้ใส่บาตรจึงต้องลำรวมด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ให้เกิดการสูญเสีย

ถวายเงินให้พระ

๔๑. ชาวพุทธนิยมทำบุญ เพื่อกุศลของตนเอง โดยการถวายเงินให้พระ คือดูเป็นรูปธรรมเห็นชัดกว่าการทำบุญด้วยการนั่งสมาธิ หรือศึกษาธรรมะ ฝึกฝนธรรมะด้วยใจ ซึ่งรู้สึกยากและไม่ค่อยเห็นผลเร็ว แต่การทำเช่นนี้ส่งผลให้พระมีปัจจัยมาก บางองค์มีเงินในบัญชีเป็นล้าน (ขณะที่ชาวบ้านผู้ถวายเองไม่ค่อยมีเงิน)

ถาม ก. พระมีเงินมาก ชัดกับพระพุทธรเจ้า ให้เลิกสะสม ดังนั้น พระไม่อาบัติหรือ

ข. ชาวบ้านที่พากันถวายจนพระไม่สามารถสำรวจใจไหว ชาวบ้านบาปไหมคะ หรือตัดตอนกัน คนถวายได้บุญ ผู้รับต้องสำรวจเอง สำรวจไม่ได้ก็บาปไปเอง อย่างนั้นหรือเปล่าคะ

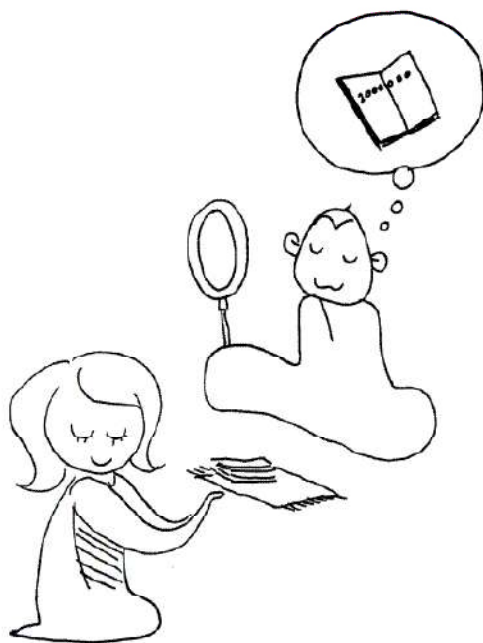
การรับเงินรับทองมีข้อห้ามในพระวินัย ปรับอาบัติปาจิตตีย์แก่ภิกษุผู้รับ ในศีล ๑๐ ของสามเณรข้อที่ ๑๐ ก็ห้ามรับเงินและทองเหมือนกัน แต่มาถึงบัดนี้ ความจำเป็นทางสังคม แม้ในสังคมสงฆ์เองทำให้พระจำต้องรับเงินและทอง ใช้จ่ายเงินทองด้วยตนเอง เช่น ในการเดินทาง เป็นต้น ในงานพิธีต่างๆ

ชาวบ้านก็นิยมถวายเงินแก่พระเหมือนกัน ถือเป็น
ความสะดวกเพื่อให้ท่านไปใช้จ่ายในปัจจุบัน ๔ เป็น
เรื่องน่าเห็นใจด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย บางแห่งก็ถวายเป็น
ใบปวารณอบอกจำนวนเงินไว้ด้วย แล้วมอบไว้กับ
ไวยาวัจกร (ลูกศิษย์หรือเจ้าหน้าที่) ไวยาวัจกรจะนำ
ไปถวายพระ

โดยหลักการแล้ว พระสงฆ์ไม่ควรสะสมเงิน
ไว้มากเป็นส่วนตัว เพราะเป็นอันตรายหลายอย่าง
เช่น อันตรายแก่เพศพรหมจรรย์ เป็นการชักนำคน
บางพวกที่ต้องการเงินจากพระ มาคบหาสมาคม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสตรีที่หวังการสงเคราะห์จาก
พระผู้มีเงิน อาจเป็นอันตรายแก่พรหมจรรย์ถึง
ปาราชิกก็ได้ นอกจากนี้ยังเป็นอันตรายจากโจรภัย
ซึ่งมีข่าวให้รู้เห็นกันอยู่บ่อยๆ ถ้านำไปฝากธนาคาร
เปิดบัญชีในนามของพระภิกษุ ถ้าจำนวนมากก็จะ
เป็นที่ติเตียนของชาวบ้านผู้รู้เห็นและมีเงินน้อยกว่า
พระภิกษุ หาเข้าไม่พอกินคำ ยังจะต้องเจียดเงิน
บางส่วนมาทำบุญถวายพระอีก ตามที่ผู้ถามกล่าวแล้ว

การรู้จักประมาณ ปฏิบัติแต่พอเหมาะสมใน
เรื่องนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่ดีไม่ตึงเกินไป และไม่หย่อน
เกินไป ปฏิบัติไปตามสมควรแก่เหตุ (การณวลิกตา)
เมื่อจวนจะปรินิพพาน พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับ
พระอานนท์ว่า ลิกขาบทเล็กน้อย ถ้าสงฆ์เห็นพร้อม
กันจะถอนเสียบ้างก็ได้ คือมีพระพุทธานุญาติให้ทำ

ได้ แต่พระอานนท์ไม่ได้ทูลถามว่าสิกขาบทเล็กน้อยนั้นเช่นอะไร
เมื่อทำปฐมสังคายนามีพระมหากัสสปเป็นประธาน ได้ถาม
พระอานนท์ถึงเรื่องนี้ พระอานนท์ตอบว่าไม่ได้ทูลถามพระพุทธเจ้า
พระอานนท์จึงถูกปรับอาบัติทุกกฏ และที่ประชุมตกลงกันว่า
จะไม่ถอนสิกขาบทใดๆ พุทธศานาฝ่ายเถรวาทจึงคงยืนหยัดถือ
ตามมติที่ประชุมสังคายนา ครั้งที่ ๑ นั้นตลอดมา แต่เรื่อง
เงินทองนี้ เมื่อภิกษุทั้งหลายพร้อมใจกันไม่ปฏิบัติตามสิกขา
บทบัญญัติก็เป็นอันถอนไปโดยพฤตินัย

พระบวชนาน แต่เข้าไม่ถึงธรรม

๔๒. เหตุใดพระที่บวชนาน ขนาดเป็นเจ้าอาวาส จึงทำ
ผิดศีลผิดวินัยตามข่าวหนังสือพิมพ์ การบวชนานไม่สามารถ
กล่อมเกล่าได้เลย อย่างนี้ชาวบ้านจะเข้าใจธรรมะลึกซึ้งได้
อย่างไร ในเมื่อแค่ฟังเทศน์แล้วก็ทำมาหากินไปด้วย

เป็นเพราะพระบางรูปไม่ใช่ทั้งหมด และก็
มีจำนวนน้อย แต่ความผิดความชั่วจะเป็นข่าวทาง
สื่อมวลชน ส่วนความถูกต้องความดีไม่ค่อยเป็นข่าว
ลองเทียบกับชาวบ้านก็ได้ บางคนเรียนจบ
ปริญญาสูงๆ ก็ยังทำผิดกฎหมาย นายแพทย์
หลายคนประกอบอาชีพการมต่อภรรยาของตน
แต่แพทย์ส่วนใหญ่ก็ยังมีจริยธรรมดีอยู่พอสมควร
บุคคลทุกสาขาอาชีพมีดีมีชั่ว พระสงฆ์ก็เป็นชุมชน
กลุ่มหนึ่งของสังคม ซึ่งมีทั้งดีและชั่วเช่นเดียวกัน

ชาวบ้านที่เข้าใจธรรมะลึกซึ้งก็มีอยู่ไม่น้อย นอกจากเข้าใจธรรมะลึกซึ้งแล้วยังปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ เมื่อปฏิบัติชอบ พระองค์ก็ทรงยกย่องสรรเสริญ มีผู้มาทูลถาม พระพุทธเจ้าว่า ทุกคนบ้ายหน้าไปสู่นิพพานทั้งหมดหรือ ตรัสตอบว่า เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเท่านั้น

ทำไมไม่ขับได้ พระเกเรออกไป

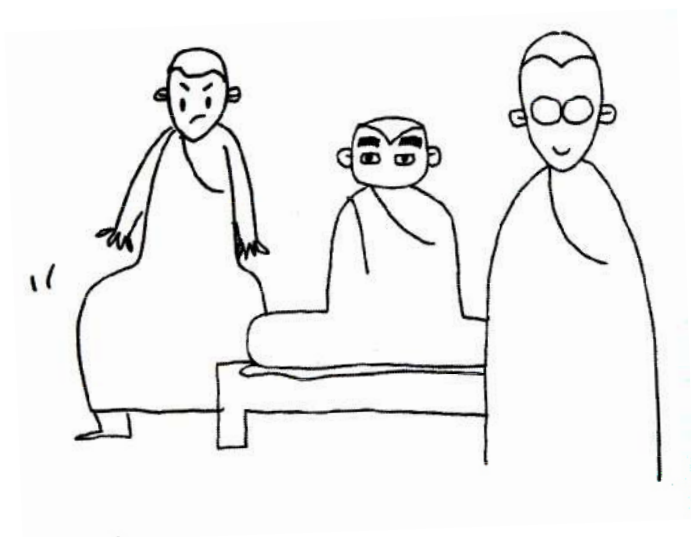
๔๓. อาจารย์เคยเล่าว่า ที่วัดหนึ่งมีพระเกเรรูปหนึ่ง ถูกพระทั้งวัดรังเกียจ มาขอให้เจ้าอาวาสขับไล่ออกไป มิฉะนั้น พวกตนจะออกไปเอง เจ้าอาวาสบอกว่าพระดีออกไปได้ ท่านไม่ห่วง แต่พระเกเรถ้าออกไปใครจะควบคุมดูแลสั่งสอน ท่านจึงรับพระเกเรไว้

เรื่องนี้ตอนแรกฟังดูก็เท่ดี แต่ถ้าเอามาใช้กับบริษัท คงเจ๊งแน่ หลวงพ่อเจ้าอาวาสไม่คิดว่า จะสอนพระดีหลายๆ องค์ นั้นให้ดียิ่งขึ้นหรือคะ ให้หัดเมตตามากขึ้น และให้ช่วยกัน ตั้งกฎเกณฑ์อะไรสักอย่าง เพื่อให้พระเกเรปรับเปลี่ยนขึ้นมาให้ได้ แล้วอยู่ด้วยกันทั้งหมด

เรื่องทำนองนี้ท่านเล่าไว้เพื่อแสดง คุณธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในที่นี้ท่านพูด เน้นถึงความกรุณาว่าท่านเจ้าอาวาสเป็นผู้มีความกรุณาสูง เป็นวัดทางฝ่ายมหายาน มี พระรูปหนึ่งชื่อโมย พระอื่นๆ พากันไปหา เจ้าอาวาส บอกว่าถ้าไม่ไล่พระรูปนั้นออกไป

พวกเขาจะออกกันไปให้หมด ท่านเจ้าอาวาส ผู้มีความกรุณา
บอกว่า พวกคุณนั้นดีแล้วออกไปได้ ส่วนพระรูปนั้นยังไม่ได้
ให้อยู่กับฉันก่อน เรื่องทำนองนี้เอามาปฏิบัติในบริษัทคงไม่ได้
อย่างที่คุณถามออกความเห็นมาแล้ว

ปฏิบัติธรรม ในชีวิตประจำวัน

๔๔. เราพูดกันบ่อยๆ ว่า เราสามารถปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันได้นั้นหมายถึง ธรรมะระดับจริยธรรมหรือไม่ เช่น การเมตตา กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถือศีล ๕ ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมเห็นความวุ่นวายอันเป็นปกติของชีวิตการทำงาน ทั้งผู้คนและความขัดแย้ง มันทำให้เราอยากปลีกตัวออกมาจากวงจรนั้น เมื่อยังออกมาไม่ได้ จะเกิดความอึดอัด ขัดข้องในใจอย่างมากว่า จะทำงานต่อหรือจะปลีกวิเวกดี ดูจะเลือกทางใดทางเดียวมิได้ นับเป็นความทุกข์ใจ

การปฏิบัติธรรมทำได้ในชีวิตประจำวัน แต่สิ่งแวดล้อมก็สำคัญเหมือนกัน ถ้าไม่ได้สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การปฏิบัติก็ทำได้ยากขึ้น ถ้าได้สิ่งแวดล้อมที่เป็นสัปปายะ (เหมาะสม) เช่น ที่อยู่ และบุคคลผู้คบหา เหมาะสมแก่จริต, อหิชาภัยของเรา การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันก็จะง่ายขึ้น การปฏิบัติธรรมที่วุ่น ไม่ว่าจะเป็นขั้นจริยธรรม หรือระดับที่สูงกว่าจริยธรรม

คิดแต่เรื่องความตาย

๔๕. คนที่เศร้าสร้อย และคิดถึงเรื่องความตาย เป็นนิตย เป็นเพราะกรรมใด เคยฆ่าตัวตายมาบ่อย ในชาติก่อนหรืออย่างไร

คิดว่าเป็นเหตุในปัจจุบันมากกว่า เขาคงได้ประสบ กับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนานานาประการ เช่น โรคร้ายไข้เจ็บ อันเรื้อรัง สภาพในครอบครัวที่ทำให้อึดอัดขัดใจ แก้ ปัญหาไม่ได้ ทำให้เป็นโรคซึมเศร้า

การทำแท้ง

๔๖. การทำแท้งเป็นบาปปาณาติบาต หากทำด้วยความจำเริญ และทำบุญต่อภายหลังอย่างสม่ำเสมอ จะผ่อนคลายบาปลงได้หรือไม่ ด้วยวิธีใด คำถามนี้หมายถึงความจำเริญส่วนตัว ไม่เกี่ยวกับความจำเริญที่สังคมกำหนดความเห็นให้

การทำแท้งไม่ว่าในกรณีใดๆ เป็นบาปทั้งนั้น ถ้าความจำเริญส่วนตัว เช่น ไม่พร้อมที่จะมีลูก หรือความจำเริญที่สังคมกำหนด เช่น เด็กออกมาจะพิการ กรณีแรกไม่สมควรทำอย่างยิ่ง มีทางออกที่พอหาได้ เช่น ยอมรับความจริง หรือ ก้มหน้ารับผลแห่งกรรมไป ส่วนในกรณีหลัง ควรให้แพทย์สั่งให้ทำเหมือนเป็นการบำบัดโรค เพราะถ้าเด็กออกมาพิการ จะเป็นความทุกข์ที่ยืดเยื้อของเด็กไปตลอดชีวิต แต่ถ้าเป็นการพิการที่พอแก้ไขได้ ก็ควรหาทางแก้ไข

การพูดปดที่จำเป็น

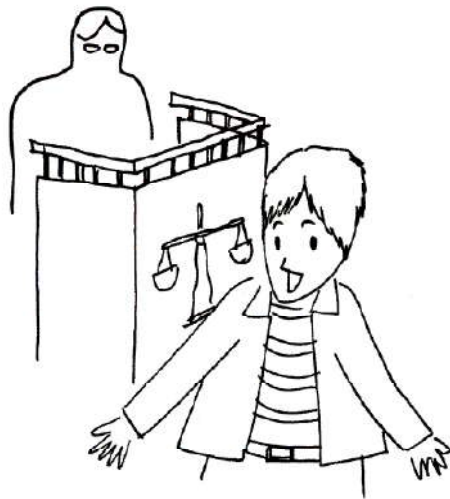

๔๗. การพูดปดโดยความจำเป็น หรือไม่พูดปดแต่พูด
เสียงไปเพื่อจะได้ไม่ต้องปด ยังนับเป็นบาป คีลชาดหรือไม่

การพูดปดนี้ ถ้าพร้อมด้วยองค์ คีลกีชาด
เช่นเรื่องไม่จริง, รู้อยู่ว่าเรื่องไม่จริง, มีเจตนา
ในการพูด และพูดออกไปตามเจตนา นั้น คีล
กีชาด แต่เรื่องโทษของมุสาวาทนี้ต้องพิจารณา
อีกชั้นหนึ่ง มุสาวาทที่มีโทษมากเพราะทำลาย
ประโยชน์ของผู้อื่นมาก เช่น เป็นพยานเท็จ
ในศาล ทำให้ฝ่ายหนึ่งต้องเสียทรัพย์สินมากมาย
จนถึงกับล้มละลายก็มี พูดเท็จแล้วทำให้เขา
แตกกัน แค้นเคืองกันจนฆ่ากันตายก็มี อย่างนี้
มีโทษมาก แต่ถ้าพูดเท็จเพียงเพื่อเอาชีวิตรอด
เพียงเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น แม้ศีลข้อมุสาวาท
จะขาดแต่ท่านไม่ปรับเป็นโทษ ยังจะเป็นคุณ
เสียอีกทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น เช่น เจ้าอาวาส

ท่านหนึ่ง มีกรณีพิพาทกับคนข้างวัด เขาจ้างมือปืน
มายิงท่าน วันหนึ่งท่านกวาดขยะอยู่ มือปืนมาถาม
ว่าท่านคือเจ้าอาวาสใช่ไหม ท่านบอกว่าไม่ใช่ เขาก็
เดินเลยไป เขาไม่ต้องเป็นฆาตกร ท่านก็รอดชีวิต
อย่างนี้ไม่บาปและไม่มีโทษ ส่วนการพูดเลียงซึ่ง
อนุโลมมุสาวาทนั้นให้ถือเอาคุณและโทษเป็นหลัก
ว่าควรทำหรือไม่เพียงไร

การให้ผลของกรรม

๔๘. ในเรื่องการขโมย ท่านอธิบายว่าถ้าขโมยแกะของเศรษฐี ๑ ตัว โทษไม่หนัก เพราะเศรษฐีมีแกะ ๑๐๐ ตัว แต่ถ้าขโมยของคนยากจนที่มีแกะตัวเดียว โทษจะหนักมาก เมื่อเทียบกับเรื่อง หญิงสาวที่เห็นน้ำลายที่ถ่มอยู่บนพื้นแล้วกล่าวว่า “โสเภณีที่ไหน มาถ่มน้ำลายตรงนี้” ผู้หญิงคนนี้ต้องไปใช้กรรมเป็นโสเภณี ๕๐๐ ชาติ เพราะคนที่ถ่มน้ำลายบังเอิญเป็นอรหันต์

แต่เหตุการณ์นี้ ภิกษุณีที่เป็นอรหันต์ก็ไม่ได้รับทราบ และถึงทราบก็คงไม่ถือสา อย่างนี้นับว่าผู้ถูกระทำไม่เดือดร้อนเหมือนเศรษฐีที่แกะหายไป ๑ ตัว

ทำไมหญิงสาวผู้ทำจึงโทษหนักหนาสาหัสนัก

เป็นเรื่องกฎแห่งกรรม ไม่ใช่กฎที่คนตั้งขึ้น กรรมย่อมให้ผลไปตามความเหมาะสม อาจตรงกับความคิดของเราบ้าง ไม่ตรงกับความคิดของเราบ้าง ที่ผู้ถามอ้างถึงนั้น เป็นเรื่องของนางอัมพาลีผู้เป็นโสเภณี ได้ถวายสวนมะม่วงเป็นที่ประทับของพระพุทธเจ้า ณ กรุงเวสาลี ต่อมาเมื่อลูกชายได้บวชสำเร็จเป็นพระอรหันต์ นางอัมพาลีเองก็บวชเป็นภิกษุณี ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์เช่นเดียวกัน

การทำบุญที่ดีที่สุด

๔๙. การทำบุญที่ดีที่สุดคืออะไร ทำอย่างไรคะ

การทำบุญที่ดีที่สุดคือการอบรมตนให้เป็นคนดีจนถึงขั้นกิเลสตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๙

การทำบุญทุ่มสุดตัว

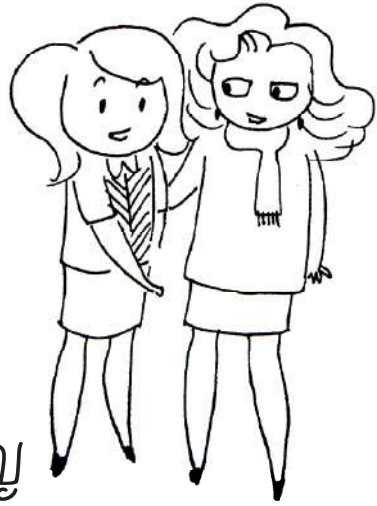

๕๐. สำนักที่ให้คำสอนผิด เช่น บอกว่าต้องทำบุญทุ่มสุดตัว จะได้บุญมาก แต่กลับมีคนไปเข้าสำนักมาก เป็นเพราะเหตุใด หรือยังมีคนมากเป็นพลังดูดคนอื่นๆ ตามเข้าไป

ถูกต้องแล้ว เพราะกำลังคนมากก็ดูดคนได้มาก ถ้าเขามีศิลปะในการชักชวนด้วยก็จะได้มากขึ้น มนุษย์เราแบ่งเป็นกลุ่มๆ ตามอริมุตคืออุปนิสัย, อริยาถัย เรื่องทำนองนี้มาตั้งแต่พุทธกาลจนถึงบัดนี้ ให้ถือเป็นเรื่องธรรมดา

ทำบุญอย่าติดบุญ

๕๑. ท่านสอนว่า ทำบุญอย่าติดบุญ แต่พอบุญไม่ได้ทำบุญ หรือทำบุญไม่ได้เต็มที่ เราารู้สึกกังวลใจ บอกตัวเองว่าไม่เป็นไร ก็ดูจะเป็นเพียงคำปลอบใจ อาจารย์จะสอนอย่างไรคะ

ในระดับสูง ท่านสอนไม่ให้ติดในผล ของบุญ แต่หมั่นทำเหตุไว้ ส่วนผลเป็นเรื่อง ของเหตุที่จะจัดการให้ การไม่หวังผลบุญ เป็นเงื่อนไขอันหนึ่งที่ท่านว่า ทำให้บุญที่ทำนั้น มีผลมากและมีอานิสงส์มาก (นัยทานสูตร)

ใส่บาตรรูปแบบใหม่

๕๒. เมื่อเห็นพระสงฆ์ท่าน
บิณฑบาต ถือถุงใหญ่ๆ จนหนักแล้ว มี
ความคิดว่าท่านไม่ขาดแคลน จึงอยากส่ง
เงินไปที่วัดต่างจังหวัด เพื่อเลี้ยงอาหาร
สามเณรในโรงเรียนวัด หรือส่งเงินไป
มูลนิธิต่างๆ ช่วยเหลือคนยากจนแทน ทำ
อย่างนี้จะเหมือนกับเราได้ตักบาตรทุกวัน
ใหม่คะ และจิตที่คิดไม่ตักบาตรแบบนี้
นับเป็นอกุศลจิตหรือเปล่า

ดี ไม่เป็นอกุศลจิต แต่เป็นความฉลาดรอบคอบในการ
ทำบุญ การส่งเงินไปบำรุงสถานศึกษาเพื่อเป็นค่าภัตตาหารภิกษุ
สามเณร เท่ากับเป็นการได้ใส่บาตรทุกวันเหมือนกัน และได้ใส่
บาตรพระภิกษุสามเณรจำนวนมากด้วย ขออนุโมทนา

เล่นหุ้น (1)

๕๓. การซื้อหุ้นเพื่อกินเงินปันผล หรือเพื่อขายในตลาดหุ้น นับว่าเป็นการเล่นพนันหรือไม่ ผิดศีลหรือเปล่า

ผมไม่ค่อยมีความรู้เรื่องหุ้น เคยได้ยินแต่เขาพูดกันว่า คนจนเล่นหวย คนรวยเล่นหุ้น พิจารณาตามเงื่อนไขที่ถาม การเล่นหุ้นไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลข้อใด ดูเหมือนจะเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยน หมุนเงินให้เงินทำงาน คล้ายฝากเงินธนาคารได้ดอกเบี้ย แต่การเล่นหุ้นได้ผลประโยชน์สูงกว่า แต่เสี่ยงมากกว่า เคยทราบว่ามีคนเล่นหุ้น

บางคนสูญเสียย่อยยับจนถึงฆ่าตัวตายก็มี ถ้าจะเล่นบ้างก็ไม่ควรหวังรวยมาก เพราะถ้าพลาดพลั้งก็จะสูญเสียมาก ขอให้ใช้วิจารณญาณให้หนัก

เล่นหุ้น (2)

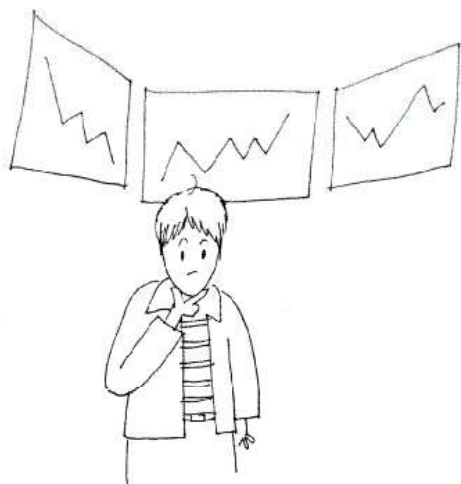
๔๔. ถ้าเราจะซื้อหุ้นใด จะต้องดูว่ากิจการนั้นๆ เป็น บาบหรือไม่ แต่เท่าที่เคยคิดดู ดูเหมือนมันจะเบียดเบียนไปหมด เช่น บริษัททำนิตยสาร ก็จะเป็นการทำให้เฟลิดเฟลินดูคล้ายกรณีนักฟ้อนรำ ที่ว่าทำให้ผู้ดูบันเทิงเฟลิดเฟลิน เป็น บาบ แม้แต่ปูนซีเมนต์ไทย พอพิจารณา เขาก็สกัดภูเขา เหมือนทำลายธรรมชาติส่วนหนึ่ง หรือหุ้นธนาคาร เขาก็มาจากการกินดอกเบี้ย เป็นต้น

ควรจะเป็นอย่างนั้น คือไม่ซื้อหุ้นซึ่งมี กิจกรรมอันเป็นบาป เพราะว่าหุ้นชนิดนี้ เมื่อ เจริญเติบโตขึ้นก็จะยิ่งทำลายสังคมมากขึ้น เมื่อลงรากลึกแล้วทำลายได้ยาก เคยมีนิทาน ชาดกเล่าไปถึงเรื่องต้นไม้ที่ขึ้นบนต้นทองกวาว เพราะมีนกมาถ่ายมูลไว้ มีนกหงส์ตัวหนึ่ง เตือนเทพซึ่งสถิตอยู่ที่ต้นทองกวาวว่าให้รีบ ทำลายต้นไม้นี้เสีย มิฉะนั้นเมื่อต้นไม้นี้เติบโต ขึ้นมันจะเบียดเบียนต้นทองกวาวจนตั้งอยู่ ไม่ได้ แต่เทพผู้สถิตอยู่ที่ต้นทองกวาวก็ไม่เชื่อฟัง เห็นไปว่าต้นไม้นี้จะเป็นประโยชน์

ในภายหน้า แต่เมื่อต้นไทรเติบโตขึ้นจริงๆ หยั่งรากลงดินได้มากแล้ว ก็รีดรังต้นทองกวาวจนพังพินาศไป เทพที่สถิตอยู่ ณ ต้นทองกวาวก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะเทพซึ่งมาอยู่ที่ต้นไทรมีฤทธาภาพมากกว่า

เรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีอย่างหนึ่งในสังคมว่า ถ้าปล่อยให้สิ่งที่เป็นอันตรายเจริญเติบโตแล้ว สิ่งชั่วร้าย อาศัยสังคมใดเจริญเติบโตขึ้น มันก็จะทำลายสังคมนั้นให้ย่อยยับไป จึงต้องระวังให้มาก

มีส่วนร่วมเท่ากับทำเอง

๕๕. อาจารย์สอนว่า “การมีส่วนร่วมเท่ากับเราทำเอง” เราจะมีหลักการพิจารณาอย่างไรว่า การกระทำของเรานั้น นับว่าเป็นส่วนร่วมหรือไม่ บางเรื่องก็ตัดตอนไป ไม่ได้เป็นส่วนร่วม เช่น ซาดกเรื่องที่ภรรยาซึ่งเป็นโสदाบัน ไปหยิบอาวรุให้สามี ที่เป็นนายพรานทุกเช้าตามหน้าที่ของภรรยา แต่ไม่ได้มีจิตคิดว่าขอให้สามีจงไปทำปาณาติบาต นับว่าไม่ได้มีส่วนร่วมในการที่สามีออกไปล่าสัตว์ อย่างเราให้ทานขอทาน ตัดตอนแค่เมตตาเราที่มีต่อขอทาน ให้เงินไปแล้วจบ ไม่นับว่ามีส่วนร่วมในการทำให้เขาเป็นขอทานต่อไป ไม่เลิก เพราะมีคนให้ทานอยู่เรื่อยๆ หรือเปล่าคะ

การร่วมมือเท่ากับการทำเอง ตัวอย่างเช่น มีบุคคลผู้หนึ่ง คีชาธรรม แสดงธรรมของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นประโยชน์แก่สังคม เราทำเช่นนั้นเองไม่ได้ เพราะไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ เราจึงร่วมมือสนับสนุนให้บุคคลผู้นั้น ทำงานนั้นต่อไป โดยการบำรุงด้วยปัจจัย ๔ ตามกำลังของเรา และเท่าที่จำเป็น อย่างนี้จะเรียกว่าทำเองด้วยได้หรือไม่ เพราะผู้แสดงธรรมถ้าขาดปัจจัย ๔ ซึ่งเป็นเครื่องอุดหนุนตนเสียแล้ว ย่อมจะทำได้ไม่ได้ ผู้ที่ให้ปัจจัย ๔ บำรุงบุคคลเช่นนั้นเป็นต้นว่า พระภิกษุ ถือว่าเป็นการร่วมมือเหมือนกับทำเอง

ในทางฝ่ายชั่ว เช่น ให้สถานที่แก่การพนันเพื่อเล่นการพนัน ให้สุราแก่คนดื่ม ฯลฯ เหล่านี้เป็นการส่งเสริมการพนันและการดื่มสุราซึ่งเป็นอบายมุข เขาจะปล้นกันตัวเองไม่ได้ปล้นแต่คอยดูต้นทาง อย่างนี้ก็เป็นความร่วมมือ เท่ากับทำเอง กฎหมายไม่ได้ยกเว้นบุคคลประเภทนี้

ในบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ มีอยู่ข้อหนึ่งเรียกว่า ปัตตานโมหนามัย แปลว่าอนุโมทนาส่วนบุญที่ผู้อื่นทำ จัดเป็นบุญอย่างหนึ่ง โดยที่ตัวไม่ต้องทำเอง แต่เท่ากับเป็นการร่วมมือ

กรณีให้เงินแกขอทาน ควรจะตัดตอนที่เมตตາอย่างที่คุณถามกล่าวเพื่อว่าไปถูกคนที่เขาลำบากจริงๆ ไม่ได้มาจากกลุ่มบุคคลที่หลอกลวง เราก็จะมีความสุขใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์บ้างตามโอกาสอันควร ในสมัยพุทธกาล พวกเศรษฐีเมืองต่างๆ มักจะตั้งโรงทาน เพื่อคนกำพร้าและคนอนาถา เช่น ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีแห่งเมืองสาวัตถี ท่านโสมสกเศรษฐีแห่งเมืองโกสัมพี เป็นต้น ไม่ปรากฏคำกำหนดทีเดียว มีแต่ผู้ยกย่องสรรเสริญตายแล้วไปสู่คติ เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ เป็นประโยชน์แก่คนหมู่มากด้วย

ปล่อยเงินกู้

๕๖. การให้กู้กินดอกเบี้ย เป็นบาปไหมคะ ไม่เคยได้ยินเรื่องนี้ในการเรียนธรรมะ มีน้องคนหนึ่งกำลังลำบากด้วยหนี้สิน ดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ หนูลถามว่าทำไมแพงนัก เขาตอบว่า ขนาด ๑๕ นี้ยังหาผู้ยาก จึงแนะนำให้เขายืมเงินจากอีกคนหนึ่ง คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๕ บาทต่อเดือน ทำให้ก็ดีด้วยกันทั้งผู้กู้และผู้ให้กู้ แม้ว่าร้อยละ ๕ จะค่อนข้างไปทางแพงเล็กน้อย แต่ทำให้ผู้กู้เบาลงมาก มีทางหมดหนี้ได้

การออกเงินกู้กินดอกเบี้ย ถ้าไม่แพงเกินไป ก็ไม่เป็นบาป ดูเหมือนกฎหมายจะให้กินดอกเบี้ย ร้อยละ ๒ ต่อเดือน ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ให้ ตั้งจิตเพื่ออนุเคราะห์เขา เหมือนกับให้เขายืม แต่ ให้ผลประโยชน์แก่เราบ้าง เพราะเราหาเงินมาได้ ด้วยความยากลำบาก ถ้านำไปฝากธนาคารก็ได้ ดอกเบี้ยเช่นเดียวกัน แต่ถ้าเก็บดอกมากเกินไป เช่น ร้อยละ ๑๕-๒๐ ต่อเดือน แม้ผู้กู้จะยอมรับเพราะ ความจำเป็น แต่จะไม่ใช่การกดขี่เขามากเกินไป หรือขอให้หนักถึงมโนธรรมให้มาก ในเรื่องนี้ก็จะ ทำได้แต่พอดี ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

การเผยแพร่ศาสนา

๕๗. คนส่วนใหญ่มักมองว่าพระควรอยู่เงียบๆ สอนเทศน์ ญาติโยมที่วัดก็พอ (แต่พอพระเข้าชุดงค์เงียบๆ คนก็ยกขบวนไปกวน) จริงๆ แล้ว ตามแต่อัธยาศัยของพระหรืออย่างไร ว่าจะอยากออกมาทำสังคมสงเคราะห์อย่างหลวงพ่อพระพยอม

การเผยแพร่ศาสนามี ๒ ลักษณะคือ

๑. ตั้งรับ ได้แก่ การอยู่ประจำที่อยู่วัด ให้ชาวบ้านมารับธรรมะไปเอง

๒. การเผยแพร่เชิงรุก คือการประกาศศาสนาด้วยการจาริกไปในที่ต่างๆ อย่างที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับภิกษุ ๖๐ รูป ในการให้ไปเผยแพร่ศาสนาครั้งแรก ว่าให้จาริกไปเพื่อแสดงธรรม เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนหมู่มาก พระองค์เองก็จะเสด็จไปเมืองราชคฤห์

มาถึงบัดนี้ การเผยแพร่เชิงรุกมีหลายแบบ เช่น การบรรยายธรรมทางสถานีวิทยุต่างๆ ทางสถานีโทรทัศน์บ้าง การพิมพ์หนังสือออกเผยแพร่บ้างทางอินเทอร์เน็ตบ้าง นับว่าได้ก้าวหน้าไปมาก ส่วนการทำกิจกรรมเพื่อช่วย

เหลือสังคม พระภิกษุก็ได้ทำอยู่หลายรูปแบบ เช่น
ให้การศึกษาแก่เยาวชน การช่วยเหลือคนยากจน
เป็นต้น นับว่าเป็นเรื่องดี

เมื่อนางวิสาขาสว่างบุพพาราม ได้ขอร้องให้พระ
มหาโมคคัลลานะอยู่เป็นประธานในการก่อสร้างด้วย
เห็นว่า พระมหาโมคคัลลานะมีฤทธิ์มาก น่าจะใช้ฤทธิ์
ของท่านเป็นประโยชน์ในการขนย้ายสัมภาระต่างๆ
พระพุทธเจ้าทรงอนุমัติ การก่อสร้างได้สำเร็จเรียบร้อย
ไปด้วยดี และโดยเร็ว อย่างนี้จะเรียกว่า พระมหาโมค-
คัลลานะอยู่ช่วยเหลือกิจกรรมในการก่อสร้างได้หรือไม่

คาถาบังสุกุล

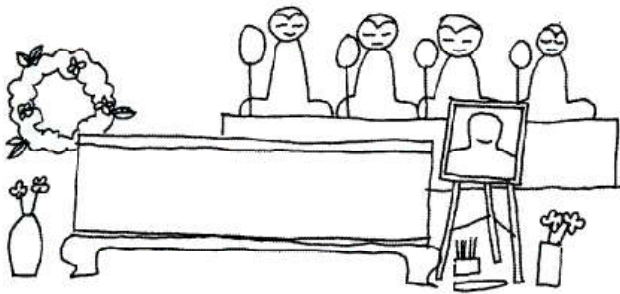
๕๘. ทำไมงานศพพระต้องสวดบทอนิจจา
วต สังขาร แปลว่าอะไร

อนิจจา วต สังขาร เป็นคาถาบังสุกุล พิจารณา
สังขาร ใจความว่า “สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ
มีการเกิดขึ้นและดับไปเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้วดับไป
การสงบสังขารเสียได้ เป็นสุข”

คำว่า “สังขาร” หมายถึงได้ทั้ง ๒ อย่างคือ สังขาร
ที่เป็นร่างกาย และสังขารที่เป็นนามธรรม หมายถึง
ความคิดปรุงแต่งให้เกิดบุญให้เกิดบาป ให้เกิดกิเลส
ให้เกิดคุณธรรม แล้วแต่จะปรุงไป เช่น สังขารในขั้นที่
๕ (รูป, เวทนา, สัญญา, สังขาร, วิญญาณ)

ถ้าสังฆารปรุงดี วิญญาณหรือจิตก็ดี ถ้าสังฆารปรุงชั่ว
วิญญาณหรือจิตก็ชั่ว สังฆารปรุงอย่างใดหลายๆ จิตก็จะเป็น
อย่างนั้น เช่น ปรุงให้เกิดโทสะเรียกว่าจิตประกอบด้วยโทสะ ปรุง
ให้เกิดเมตตา เรียกว่าจิตประกอบด้วยเมตตา สังฆารเป็นเจตสิก
แปลว่า เนืองอยู่กับจิต จึงต้องระวังเรื่องสังฆารนี้ให้มาก การสงบ
สังฆารเสียได้เป็นสุข หมายถึงสงบตัวปรุงแต่งให้เกิดกิเลสต่างๆ
ดับกิเลสได้มากเท่าใดสุขทางใจก็มีมากเท่านั้น

ผู้สูงอายุกับความตาย

๕๙. เราจะบอกกับผู้สูงอายุที่ท่านรำเรียนมาน้อย มีความยึดมั่นกับชีวิตอย่างไร เมื่อท่านกลัวความตาย และไม่ยากฟังใครพูดเรื่องความตาย

จะอยากฟังหรือไม่อยากฟังก็ต้องตาย จะเสียชีวิตหรือไม่เสียชีวิตก็ต้องตาย เพราะธรรมดาชีวิตเป็นเช่นนั้น พยายามเพื่อจะไม่ตายสักเท่าไร ก็ไม่สำเร็จสำหรับผู้เกิดมาแล้ว แต่การได้ฟังเรื่องความตายบ่อยๆ จนคุ้นเคยกับความตาย เป็นกันเองกับความตาย จะทำให้ไม่กลัวหรือกลัวน้อยลงเป็นเรื่องดี

พูด-ไม่พูด

๖๐. เรื่องบางเรื่องไม่สมควรพูดบอกต่อกันไป แต่การไม่พูดไปก็ทำให้ผู้อื่นและคนรอบๆ ผู้นั้น ทำเรื่องให้มันบานปลายออกไป เราควรพูดหรือไม่ควรพูด เพราะพูดแล้วจะว่าก่อประโยชน์ก็ได้ จะว่าก่อโทษก็ได้

ถ้าจำเป็นเห็นว่าควรพูดก็พูด ถ้าไม่จำเป็นเห็นว่าไม่ควรพูดก็อย่าพูด เขาจะเดากันไปอย่างไรก็ช่างเถอะ ปล่อยให้เป็นเรื่องของเขา บาปกรรมย่อมไม่มีแก่ผู้ไม่ทำ แต่จะมีแก่ผู้ทำ คนทำชั่วเองย่อมเศร้าหมองเอง ไม่ทำชั่ว

ย่อมไม่เศร้าหมอง ความบริสุทธิ์
หรือไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะ
ตน คนหนึ่งจะทำให้อีกคนหนึ่ง
บริสุทธิ์ไม่ได้

ธรรมะกับครอบครัว

๖๑. การที่ภรรยาต้องอดทนกับสามีที่คอยทำร้ายจิตใจ อยู่เสมอ เรามักจะบอกว่าให้ภรรยาอดทน แต่มักจะไม่บอกให้สามีเปลี่ยนนิสัยจริงๆ แล้วในข้อธรรมสอน ว่าอย่างไร

สอนว่า ใครทำผิดก็ต้องแก้ไขที่คนนั้น
สามีทำผิดก็ต้องแก้ไขที่สามี ไม่ใช่ให้ภรรยา
อดทนไปข้างเดียว ความอดทนจำเป็นต้องมี
ทั้ง ๒ ฝ่าย อดทนต่อความลำบากตรากตรำ
ในการศึกษา ในการทำงาน ในการประกอบ
คุณงามความดี อดทนต่อทุกขเวทนา อาพาธ
อดทนต่ออารมณ์ต่างๆ ที่ยั่วยวนให้เสียคน
และต้องพยายามแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รู้จัก
ให้อภัยกันบ้าง สรรวมกิริยาวาจาต่อกันบ้าง
อย่ามูทะลุ ดุดันหรือทำอะไรเอาแต่ใจตัว การ
อยู่ร่วมกันต้องนึกถึงความต้องการของผู้อื่น
อยู่เสมอ ไม่ใช่นึกถึงแต่ความต้องการของตัวเอง
พยายามเสียสละให้กัน เมื่อต่างฝ่าย ต่างเสีย
สละให้กันก็จะเห็นอกเห็นใจกัน และเข้าใจกัน
ถ้าต้องอดทนจนต้องเป็นบ้าก็อย่าอดทนเลย
ผลได้ไม่คุ้มเสีย หาช่องทางใหม่ดีกว่า

ไม่เชื่อเรื่องเวรกรรม

๖๒. คนที่เป็นมิฉนาคิฐิ ไม่เชื่อเรื่องเวรกรรม ไม่เชื่อเรื่องการทำบุญมีผล เป็นต้น จะมีวิธีโน้มน้าวอย่างไรให้หันมาสนใจธรรมะได้คะ ยิ่งเขาสุขสบาย เขายังมองไม่เห็นว่าจะรู้ธรรมไปทำไมให้เหนื่อยยาก

ปล่อยเขาไปก่อน เมื่อใดเขาโดนขวากหนามแห่งชีวิต ชอกช้ำระบม เขาจะหวนกลับมาเอง เขาจะเรียกร้องหาธรรมะอย่างที่ไม่ทัน ขอให้เราตระหนักว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน กฎแห่งกรรมไม่เคยยกเว้นใคร เขาจะต้องได้รับผลแห่งกรรมที่เขาทำ จนกว่าเขาจะสิ้นกรรม

การเทศน์ที่ไม่เหมาะสม

๖๓. ปัจจุบันมีพระผู้หวังดีแก่ประชาชนได้พัฒนารูปแบบการเทศน์ เพื่อให้ญาติโยมหันมาสนใจฟังธรรมกันมากขึ้น เช่น มีการแหล่ในระหว่างเทศน์ มีเทศน์ ๒ องค์หยอกล้อกัน มีการเอามิวสิควีดีโอเพลงใหม่ๆ มาประกอบ อยากทราบว่า เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ใช่หรือไม่ ในครั้งพุทธกาลมีการประยุกต์แบบนี้บ้างหรือไม่ พุทธพจน์ตรัสว่าอย่างไรเกี่ยวกับลักษณะเช่นนี้

มีพระวินัยห้ามภิกษุแสดงธรรมด้วยเสียงขับอันยาว ก็ทำนองแหล่นี้แหล่ การเทศน์แหล่นั้นมุ่งไปทางตลกคะนองก็ไม่สมควรเช่นเดียวกัน ธรรมประกอบด้วยเพลงไม่สมควร เช่น พระแสดงธรรมเป็นเพลงหรือมีเพลงประกอบ ส่วนเพลงที่ประกอบด้วยธรรม-ใช้ได้ เช่น คฤหัสถ์ร้องเพลงแต่เนื้อเพลงเป็นธรรมะฟังแล้วทำให้เกิดสังเวชสลดใจ หรือเพิ่มพูนคุณธรรม-ใช้ได้ ในตำราเล่าว่า มีภิกษุบางรูปฟังเพลงซึ่งประกอบด้วยธรรมเช่นนี้แล้วบรรลอรหัตตผลก็มี

ทำบุญเพื่อลดหย่อนภาษี

😊 ๖๔. มีคนบอกว่าการที่เรานำใบอนุโมทนาไปขอลดหย่อนภาษี เป็นการทำให้ลดบุญที่ได้ลงจริงหรือไม่ หรืออยู่ที่เจตนาเริ่มแรก ถ้าคนหนึ่งตั้งใจทำบุญจริง ส่วนใบที่ได้มานั้นเป็นผลพลอยได้ กับอีกคนที่ตั้งใจหาใบอนุโมทนามาเพื่อลดภาษีโดยตรง

😊 ไม่จริง คนแรกตั้งใจเจตนาไว้ดีแล้ว ไปลดภาษี เป็นผลพลอยได้ ส่วนคนหลังตั้งใจหาใบลดภาษี เจตนาในบุญไม่เต็มที่จะได้บุญน้อยกว่า

ทำตามกฎหมาย

🙄 ๖๕. ภาษาไม่ใช่สัจธรรม แต่เป็นเรื่องที่คนตั้งกฎเกณฑ์ขึ้น เราต้องเคารพกฎนี้เท่ากับสัจธรรม หรือในการนับว่าเลียง หรือไม่เลียงภาษา บางประเทศไม่ต้องเสียภาษี ในบางประเทศเสียภาษีหนัก คำถามนี้ไม่ใช่เพื่อส่งเสริมการเลียงภาษา เพียงแต่สงสัยเกี่ยวกับว่ากฎของความจริงกับกฎที่คนตั้งขึ้น

😊 เพียงแต่ปฏิบัติตามกฎหมายที่สังคมตั้งขึ้น จะเก็บภาษามากหรือน้อย สุดท้ายแล้วรัฐบาลจะกำหนด มีขึ้นมีลงไม่แน่นอน ไม่ใช่สัจธรรม แต่ก็ต้องทำตามกำหนด ไม่อย่างนั้นเขาก็มีบทลงโทษ

รักเท่าใดมีทุกข์เท่านั้น

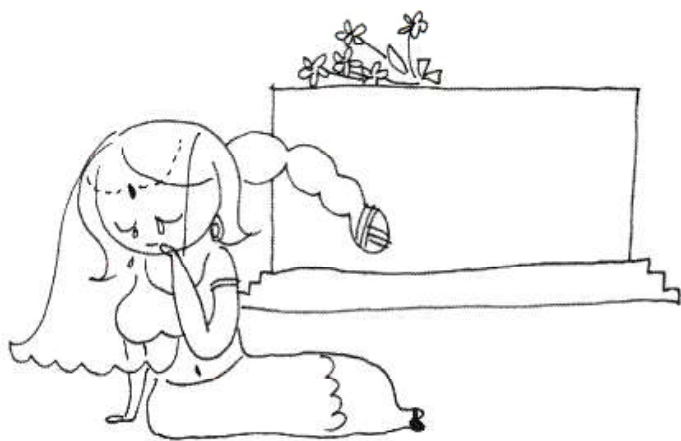

๖๖. มีสิ่งอันเป็นที่รักเท่าใดก็มีทุกข์เท่านั้น
จริงหรือ? พระพุทธเจ้าตรัสไว้ที่ได้กับใคร ?

เรื่องนี้พระพุทธเจ้าตรัสกับนางวิสาขา ใน
วิสาขาสุตร คัมภีร์อุทานพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕
ใจความสำคัญว่า หลานของนางวิสาขาคคนหนึ่ง
ซึ่งเป็นที่รักมาก คอยช่วยเหลือในการทำบุญ
ให้ทานสิ้นชีวิตลง นางวิสขาร้องไห้ไปเฝ้า
พระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธองค์ทรงทราบแล้ว
จึงตรัสถามว่า ถ้าคนในเมืองสาวัตถีตัวอย่าง
หลานคนนี้จะรักเขาหรือไม่ นางวิสขากราบทูลว่า
รัก ตรัสถามว่าในเมืองสาวัตถีมีคนเท่าใด และ
ตายวันละเท่าใด กราบทูลว่า ตายวันละหลายๆ คน
พระพุทธองค์จึงตรัสว่า ถ้าอย่างนั้น วิสาขาก็ต้อง
มีผ้าเปียก ผมเปียก ร้องไห้ทุกวันละสิ

เพียงเท่านี้ นางวิสาखाได้สติ หยุด
ร้องให้ พระพุทธองค์จึงตรัสต่อไปว่า บุคคล
มีสิ่งอันเป็นที่รักหนึ่ง ก็มีทุกข์หนึ่ง...มีสิ่ง
อันเป็นที่รักร้อยก็มีทุกข์ร้อย ผู้ไม่มีสิ่ง
อันเป็นที่รักเลยก็ไม่ต้องทุกข์เลย

พระทำผิด

๖๗. ทำไมคนที่เห็นพระจึงยังทำผิดร้ายแรงจนเป็นข่าวอยู่เสมอ เป็นเพราะเขาไม่ได้ตั้งใจจะศึกษาธรรมจริงๆ แต่อยู่ในฐานะพระสบายกว่าเป็นคนข้างนอกวัดหรืออย่างไร

พระที่เป็นปุณฺณก็ยังมีกิเลสอยู่ เช่น โลภ โกรธ หลง เป็นต้น ก็ยังทำผิดได้ เพียงท่มผ้าเหลืองไม่ได้หมายความว่า ละความชั่วทั้งปวงได้แล้ว ถ้ายังมีกิเลสอยู่ ไม่ว่าจะเป็นใครก็ยังทำชั่วได้ พระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนไม่ให้ประมาทเมื่อยังไม่สิ้นอาสวะก็อย่าเพิ่งวางใจว่า จะไม่ทำผิดต้องระวัง

สันโดษ (1)

๖๘. สันโดษจะทำให้เราเกียจคร้าน หรือหยุดพัฒนาความก้าวหน้าในชีวิตหรือไม่

สันโดษไม่ทำให้เราเกียจคร้าน ไม่ทำให้เราหมดความก้าวหน้าในชีวิต ตรงกันข้ามทำให้ความเจริญทั่วถึง

สันโดษ (2)

๖๙. คำว่าสันโดษ ในความหมายที่เข้าใจกันในสังคม ไม่ค่อยตรงกับธรรมะ อาจารย์กรุณาอธิบายความหมายของคำว่าสันโดษโดยละเอียด เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ

สันโดษ หมายถึง พอใจตามมีตามได้ พอใจตามกำลัง และพอใจตามสมควร คือ ตามความเหมาะสมแก่ตน ไม่โลภมากจนเกินไป จนถึงกับต้องทำทุจริต สันโดษเป็นธรรมเครื่องป้องกันทุจริตหรือคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ถ้าทุกคนถือสันโดษ คอร์รัปชันจะหายไปจากสังคม ไม่ว่าสังคมใดที่มีสันโดษ

เรามีมาตรการมากมายเพื่อป้องกันคอร์รัปชัน และปราบคอร์รัปชัน แต่ก็ไม่สำเร็จ มีทั่วไปหมดทุกวงการ เพราะคนในสังคม

ไม่ถือสันโดษ เพียงเท่านั้นก็จะเห็นแล้วว่า สันโดษมีอุปการะต่อบุคคลและต่อสังคมเพียงใด แต่คนส่วนมากไปเข้าใจผิด คิดว่า สันโดษคืออยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไร เมื่อมีสันโดษเป็นพื้นฐานแล้ว ท่านสอนให้มีสัมมาวายามะ คือความเพียรชอบ ก็จะทำให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น โดยไม่มีอุปสรรค ความไม่สันโดษต่อความโลภ ความทุจริตเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมอย่างมาก เปรียบเหมือนเราเร่งเครื่องยนต์เต็มที่ แต่มีเชือกเส้นใหญ่ขวางล้ออยู่ จะให้รถยนต์วิ่งไปได้อย่างไร การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองรวมทั้งการศึกษาด้วย ที่ไม่มีศีลธรรมเป็นพื้นฐาน จะสำเร็จได้อย่างไร

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการ
กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวไว้ว่า

“ฝรั่งเขาหัวเราะเยาะเราว่า
เสียแรงมีรัตนาคบองค์สาม
แต่เหมือนไก่ไม่นิยมชมของงาม
มัวตะกละตะกลามหาของกิน
หมายความว่าการศึกษาที่ทำอยู่
มุ่งไปสู่อาชีพเสียทั้งสิ้น
ปริญญาท่วมท้นล้นแผ่นดิน
แต่ขาดศีลขาดธรรมประจำใจ”

ขอให้เราชาวพุทธตระหนักว่า “ชีวิตที่เรียบง่ายที่สุดเป็นชีวิต
ที่ดีที่สุด ศีลธรรมเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุด”

กาลามสูตร

๗๐. กาลามสูตรคืออะไร นำมาใช้อย่างไร

กาลามสูตร เป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวกาลามะ ซึ่งมีเชื้อสายกษัตริย์ พำนักอยู่ที่เกสปุตตนิคม พระสูตรนี้ในพระไตรปิฎกจึงเรียก เกสปุตตสูตร หรือเกสปุตติยสูตร เราจะค้นหาพระสูตร ชื่อกาลามะในพระไตรปิฎกไม่พบ เพราะท่านเรียกพระสูตรนี้ว่า เกสปุตตสูตร ดังกล่าวแล้ว

คราวหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จไปที่เกสปุตตนิคมของชาวกาลามะ พวกเขาพากันมาเฝ้า กราบทูลว่าสมณพราหมณ์เป็นอันมาก ผ่านมาทางนี้ ต่างแสดงลัทธิของตนว่าดีว่าถูก ส่วนลัทธิของผู้อื่นไม่ดี ไม่ถูก พระพุทธเจ้าทรงเห็นอย่างไร พระพุทธองค์ตรัสว่า ควรจะสงสัยทีเดียว แล้วตรัสว่ายังไม่ควรรับเชื่อ เพราะเหตุ ๑๐ ประการ ดังนี้คือ

๑. โดยได้ฟังมา
๒. โดยถือสืบๆ กันมา

๓. โดยข่าวลือ
๔. โดยการอ้างตำรา
๕. โดยตรรกศาสตร์ (มา ตกทุกเหตุ)
๖. โดยนัยหรือโดยการแก้งความจริงแบบปรัชญา
(Philosophical Speculation)
๗. โดยตรีกตามอาการ หรือโดยการพิจารณาอาการว่า
น่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้
๘. โดยเห็นว่าตรงกับความเห็นของเรา
๙. โดยเห็นว่าผู้พูดพอเชื่อถือได้
๑๐. โดยเห็นว่า ผู้นั้นเป็นสมณะ (หรือครู) ของเรา

แต่ทรงขอร้องให้ชาวกาลามะ พิจารณาด้วยปัญญาของ
ตนเอง สอบสวนไต่ถามท่านผู้รู้ ซึ่งเป็นวิญญูชน (คือท่านผู้ม
ความรู้ดีและมีความประพฤติดี) และลองปฏิบัติดู ถ้าเห็นว่า
มีโทษก็ละเสีย ถ้าเห็นว่ามีคุณก็จงสมาทานและยึดไว้เป็น
แนวทางปฏิบัติต่อไป

เมื่ออ่านมาถึงตรงนี้แล้ว จะเห็นได้เองว่า เราควรจะนำ
กาลามสูตรมาปฏิบัติอย่างไร

ควรสังเกตว่า กาลามสูตรนี้เป็นธรรมสัจจะคือความจริง
เฉพาะกรณี เฉพาะเรื่อง คือ ทรงแสดงในกรณีของชาวกาลามะ
เท่านั้น ไม่ทรงแสดงทั่วไปแก่คนเหล่านี้น ไม่เหมือนพระพุทธ
ดำรัสที่เป็นสัจธรรม เช่น อริยสัจ ๔ ไตรลักษณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็น
ความจริงสากล

ตัณหา (1)

๗๑. ตัณหาคืออะไร ความหมายไม่เหมือนในคำไทยทั่วไปใช่ไหมคะ

ตัณหา คือ ความดิ้นรนทะยานอยาก อันเป็นไปทางฝ่ายกิเลส ถ้าได้รับการควบคุมโดยศีลธรรมแล้วก็พอทำเนา แต่ถ้าไม่ได้รับการควบคุมโดยศีลธรรม ก็จะมีโทษมาก เช่น กามตัณหา ในส่วนที่เป็นกามารมณ์ ให้ทุกข์ให้โทษทั้งแก่ตนและสังคมอย่างมากมาย เช่น กรณีจุดคร่าอณาจักร ช่มชืดฆ่าเราแล้วฆ่า เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาสังคมอย่างมากมายในเวลานี้ ในส่วนที่เป็นกามคุณคือ ความทะยานอยากในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ อันน่าใคร่ น่าปรารถนาน่าพอใจ ก็สร้างความดิ้นรนเดือดร้อนให้แก่คนไม่น้อยเหมือนกัน

ส่วนที่เป็นภวตัณหา ทำให้คนดิ้นรนทะยานอยากเพื่อเป็นนั่นเป็นนี่ เช่น อยากเป็นเศรษฐี รัฏฐมนตรี เป็นคนดัง ยังไม่มีก็อยากมี มีแล้วก็ติดอยู่ในความมี ความเป็นนั่น

ส่วนที่เป็นวิภวตัณหา เป็นความทะยานอยากที่เจือด้วยโทสะ เช่น ไม่ชอบเขาเกลียดชังเขา ประหัตประหารเขา คิดร้ายต่อเขา เพราะความไม่ชอบนั้น สร้างความเดือดร้อนแก่ตนและแก่ผู้อื่น อย่างมากมาย เหลือจะพรรณนาได้ ตัณหาทั้ง ๓ ประเภทนี้ ก็ไม่พ้นไปจากราคะบ้าง โลภะบ้าง โทสะบ้าง มีโมหะคือความหลง, ไม่รู้จริงหนุนอยู่เบื้องหลัง ทำให้มนุษย์และสังคมเดือดร้อน เป็นหนักหนา อย่างที่ปรากฏให้เห็นกันอยู่แล้ว

ส่วนความอยากที่เป็นไปทางฝ่ายดี เช่น อยากทำความดี อยากเป็นคนดี อยากทำประโยชน์ ท่านเรียกว่าธรรมฉันทะ ไม่เป็นตัณหา

ค้นหา (2)

๗๒. ค้นหาเป็นเหตุให้เกิดสุขได้บ้างหรือไม่

ค้นหาเป็นเหตุให้เกิดสุขได้เหมือนกัน แต่เป็นสามีสสุข แปลว่า สุขที่มีเหยื่อล่อ เป็นสุขที่ต้องระวัง เปรียบเหมือนพรานที่จะดักสัตว์ เขาต้องมีเหยื่อบางอย่างล่อเอาไว้ แม้คนจะตกเบ็ดก็ต้องมีเหยื่อเกี่ยวเบ็ดไว้ เพื่อให้ปลาเฝ้าเหยื่อแล้วติดเบ็ด ปางตายหรือถึงตาย ได้พุดถึงค้นหาไปบ้างแล้วในข้อก่อน ความสุขอีกชนิดหนึ่งท่านเรียกว่า นิรามิสสุข แปลว่าสุขที่ไม่มีเหยื่อล่อ เป็นสุขที่บริสุทธิ์ เช่น สุขที่เกิดจากการบำเพ็ญคุณงามความดี สุขเกิดจากความสงบใจ ดีกว่าสุขที่เกิดจากการค้นหา

กิเลส-อุปกิเลส

๗๓. กิเลสคืออะไร อุปกิเลสคืออะไร

สิ่งที่ทำให้จิตเศร้าหมอง เรียกว่ากิเลสบ้าง อุปกิเลสบ้าง
กิเลสท่านไม่ได้แสดงจำนวนไว้ แต่เราเรียกกันเป็น Idiom ว่า
“กิเลสพันห้า” คือต้องการจะแสดงให้เห็นว่ากิเลสมีมากนั่นเอง

ส่วนอุปกิเลสนั้น มีแสดงจำนวนไว้ ๑๖ ดังนี้

๑. อภิชฌา โลภอยากได้ของผู้อื่น
๒. พยาบาท คิดปองร้ายผู้อื่น
๓. โภคะ โภรหเคือง
๔. อุปนาหะ ผูกโกรธไว้ (โกรธแล้วไม่หาย)
๕. มักขะ ลบหลู่คุณท่าน เนรคุณ
๖. ปลาสะ ตีเสมอท่าน ยกตนเทียมท่าน
(ในขณะที่ยังไม่เทียมท่าน)
๗. อิสสา ริษยา คือ เห็นใครได้ดีทนไม่ได้
๘. มัจจริยะ ตระหนี่
๙. สาทิยะ โอ้อวด
๑๐. มายา เจ้าเล่ห์ ไม่ซื่อตรง
๑๑. ถัมภะ หัวดี้อ

๑๒. สारัมปะ แข่งดี
๑๓. มานะ ทนงตน (มี ๙ อย่าง เห็นว่าเราเหนือเขา เป็นต้น)
๑๔. อติมานะ ดูหมิ่นผู้อื่น
๑๕. มทะ มัวเมา
๑๖. ปมาทะ ประมาท

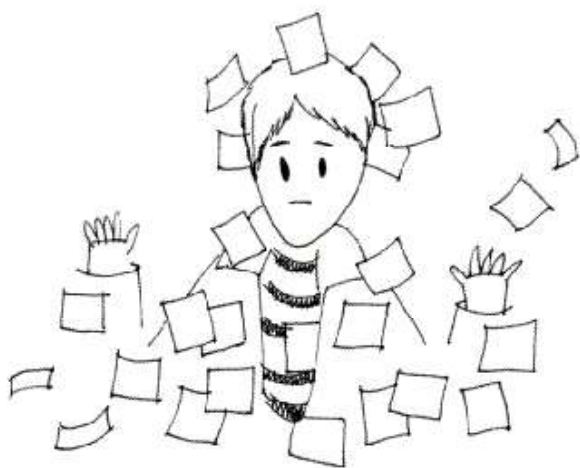
อุปกิเลสของวิปัสสนาท่านเรียกวิปัสสนูปกิเลส (วิปัสสนา + อุปกิเลส) หมายความว่า สิ่งที่ทำให้วิปัสสนาเศร้าหมอง กางกั้นจิตไม่ให้บรรลุธรรมที่สูงขึ้นไป ที่จริงเป็นสิ่งดี แต่เนื่องจากมาทำให้วิปัสสนาเศร้าหมอง ทำให้ติดอยู่ ไม่ดำเนินไปสู่ญาณที่สูงกว่า มี ๑๐ อย่าง คือ

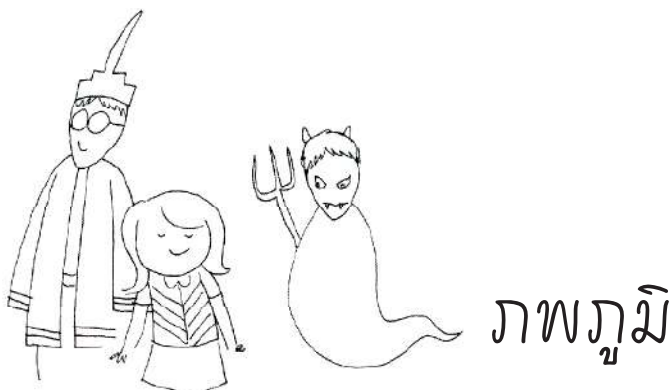
๑. โอภาส แสงสว่าง
๒. ปีติ ความอิ่มใจ
๓. ญาณ ความรู้
๔. ปัสสัทธิ ความสงบกายและจิต
๕. สุข ความสบายกายสบายจิต
๖. อธิโมกข์ ความน้อมใจเชื่อ
๗. ปัคคาหะ ความเพียรที่พอดี
๘. อุပ္ปฐฐาน สติชัด
๙. อุเบกขา ความวางจิตเป็นกลาง
๑๐. นิกันติ ความพอใจ

(จากพจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์ของพระพรหมคุณาภรณ์-ป.อ.ปยุตฺโต)

เมื่อวิปัสสนูปกิเลส ๑๐ ประการนี้เกิดขึ้น ผู้บำเพ็ญเพียร มักเข้าใจผิดว่า ตนได้บรรลุมรรคผลแล้ว และมักหลงไหล เพลิดเพลินอยู่กับวิปัสสนูปกิเลสนั้น ในที่สุดก็พลัดจากทาง

ส่วนพระโยคีผู้มีสติสัมปชัญญะดี คอยพิจารณาอยู่เสมอว่า นี่มิใช่ทาง แล้วพยายามละวิปัสสนูปกิเลสเหล่านั้นเสีย ทำความเพียร รุดหน้าต่อไป นี่คือ มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ ความบริสุทธิ์ แห่งการเห็นว่าอะไรคือทาง อะไรมิใช่ทาง อันเป็นวิสุทธิที่ ๕ ใน วิสุทธิ ๗

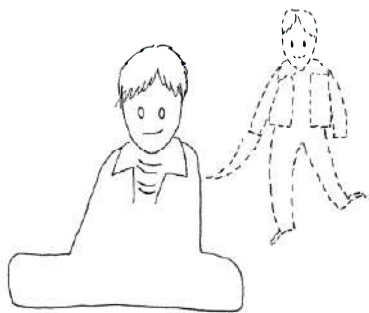
๗๔. ภพภูมิ คืออะไร มีอะไรบ้าง?

😊 ภพคือ ที่อยู่ของสัตว์ ภูมิคือภูมิจิตของสัตว์โลก ภพมี ๓ คือ กามภพ, รูปภพ, อรูปภพ กามภพคือ ที่อยู่ของสัตว์โลก ผู้ยังมีภูมิจิตวนเวียนอยู่ในกาม ยังละกามคุณไม่ได้ กล่าวคือ อบายภูมิ ๔ (นรก, เปต, อสุรกาย, สัตว์เดรัจฉาน), มนุษย์ ๑, เทวดาชั้นกามาวจร ๖ ชั้น คือ จาตุมหาราชิกา, ดาวดึงส์, ยามา, ดุสิต, นิมมานรดี, พรนิมมิตสวรรค์ รูปภพได้แก่ที่อยู่ของรูปพรหม อรูปภพ-ที่อยู่ของอรูปพรหม

ภูมิ ๔ คือ กามภูมิ เรียกเต็มว่า กามาวจรภูมิ, รูปภูมิ เรียกเต็มว่า รูปาวจรภูมิ, อรูปภูมิ เรียกเต็มว่า อรูปาวจรภูมิ, โลกุตตรภูมิ-ภูมิจิตของพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาบันไปจนถึงพระอรหันต์ พระโสดาบันและพระสกทาคามีนั้นได้สวຍโลกุตตรสุขบ้าง โลภียสุขบ้าง สำหรับพระอนาคามี และพระอรหันต์สวຍโลกุตตรสุขอย่างเดียว

มโนมยิทธิ

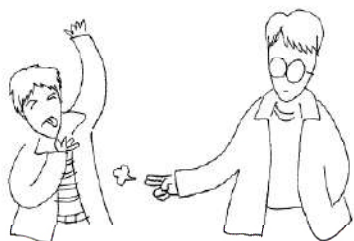
๗๕. มโนมยิทธิ คืออะไร?

มโนมยิทธิ คือ ฤทธิ์ทางใจ ในตำราได้อธิบายว่า เนรมิตกายอื่นจากกายนี้ได้ เหมือนชักดาบออกจากฝักเป็นต้น ในอรรถกถาธรรมบทเล่าเรื่องพระจุฬบัณฑก (หรือจุลลบัณฑก) ท่านได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ได้เนรมิตกายอื่นเป็นจำนวนพันเหมือนกายของท่านไม่มีผิด ทำงานต่างๆ อยู่ในวัดอัมพวันของหมอชีวก คนของหมอชีวกมานิมนต์ ไปเพื่อรับภัตตาหารที่บ้านของคุณหมอ ถามว่ารูปไหนคือพระจุฬบัณฑก พระทั้งหมดพูดพร้อมกันว่า อาตมาคือจุฬบัณฑก

ความคิดเห็นส่วนตัวของผม มีอีกปริยายหนึ่งว่า มโนมยิทธิคือ ฤทธิ์ทางใจนั้น ในส่วนที่สามัญลงมาไม่ถึงขั้นสูงอย่างที่กล่าวไว้แล้วคือ คนที่มีคุณงามความดีมาก สร้างสมแต่คุณงามความดี ท่านคิดสิ่งใด ประารถนาสิ่งใด ตั้งใจเพื่อสิ่งใด สิ่งนั้นมักจะเกิดขึ้นตามที่ท่านตั้งใจ อันนี้จะเป็นฤทธิ์ทางใจได้หรือไม่?

โยนิโสมนสิการ

๗๖. โยนิโสมนสิการ คืออะไร

โยนิโสมนสิการคือ การคิดเป็น คิดเป็นระบบ คิดถูกต้องตามเหตุผล คิดสาวไปหาต้นเหตุ จะเล่าเรื่องให้ฟังสักเรื่องหนึ่งเพื่อให้เห็นว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นอย่างไร มีชายคนหนึ่งออกเงินให้เขากู้เป็นจำนวนล้าน ถูกโกงไปหมดทั้งต้นทั้งดอก เขาเจ็บใจ คิดว่ามันโกงเราได้เราก็กังมันได้ ไปซื้อปืนมากระบอกหนึ่งจะไปยิงลูกหนี้ พอดีเดินผ่านบ้านของนักปราชญ์ท่านหนึ่ง จึงแวะเข้าไปคุยกับท่าน เล่าเรื่องให้ท่านฟัง นักปราชญ์ผู้นั้นกล่าวว่า คุณนี่แปลก เสียเงินไปจำนวนล้านแล้ว ยังจะแถมไปติดคุกอีกคนอื่น ๆ เขายอมจ่ายเงินจำนวนล้าน เพื่อให้ได้ออกจากคุก ลองคิดดูให้ดีเถิด ชายผู้นั้นได้คิดและคิดเป็นขึ้นมา เลิกล้มความตั้งใจที่จะไปยิงลูกหนี้ จึงปลดปล่อยไม่ต้องไปติดคุก โชคดีว่าไปเจอ นักปราชญ์ที่ท่านคิดเป็น และให้คำแนะนำที่ดี มีคนจำนวนมากที่ต้องไปติดคุกได้รับอันตรายและประสบภัยพิบัติ เพราะคิดไม่เป็น เรียกว่า ไม่มีโยนิโสมนสิการ

อุปาทาน

๗๗. อุปาทาน คืออะไร

อุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความยึดมั่นในชั้น ๕ เรียกว่า ปัญจอุปาทานชั้น ซึ่งในพระบาลีกล่าวว่า เป็นทุกข์โดยรวมยอด หรือกล่าวโดยย่อ อุปาทานชั้น ๕ เป็นตัวทุกข์

ในตำราท่านแจกไว้ ๔ อย่าง

๑. กามอุปาทาน ยึดมั่นในกาม
๒. ทิณฺณอุปาทาน ยึดมั่นในทิณฺณ
๓. สีสัณฺณอุปาทาน ยึดมั่น

ในศีลและวัตรหรือพรต บางทีใช้ว่า สีสัณฺณอุปาทานก็มี

๔. อัตตวาทุปาทาน ยึดมั่นในลัทธิที่ว่ามิตัวตน เป็นปฏิบัติกับต่ออนัตตา

เรื่องอุปาทาน ๔ นี้ ได้เขียนไว้ละเอียดแล้วในหนังสือชื่อ “ปัญญารัตนะ” ผู้สนใจโปรดหาอ่านจากหนังสือเล่มนั้น

นิพพาน

๗๘. เป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนาคืออะไร

เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาคือ นิพพาน, การสิ้นกิเลส, การไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ อันเป็นทุกข์ที่ยึดเยื้อเรื้อรัง เมื่อไม่ต้องเกิดก็ไม่ต้องแก่ ไม่ต้องเจ็บ ไม่ต้องตาย เกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์บ่อยๆ

เพื่อบรรลุประโยชน์ในปัจจุบัน ท่านให้หลักไว้ ๔ อย่าง คือ

๑. ขยันแสวงหาทรัพย์สินในทางที่ชอบ
๒. รู้จักรักษาทรัพย์สิน
๓. รู้จักคบมิตรที่ดี
๔. ใช้ชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้

เพื่อบรรลุประโยชน์ในภายหน้า ท่านให้หลักไว้ ๔ อย่างคือ

๑. สัทธิสัมปทา สมบูรณ์ด้วยศรัทธา เชื่อกรรมและผลของกรรม
๒. สีลสัมปทา สมบูรณ์ด้วยศีล มีความประพฤติดี
๓. จาคสัมปทา สมบูรณ์ด้วยจาคะ หมั่นบริจาคแบ่งปัน

๔. ปัญญาสัมปทา สมบูรณ์ด้วยปัญญา รู้จักความเลื่อม
ความเจริญ และวิธีที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความเลื่อม ดำเนินไป
ในทางที่เจริญ

ปัญญาสัมปทานี้ ในชั้นพระพุทธพจน์ตรัสถึงปัญญา
๒ อย่าง คือ

๑. อุทยัตถคามินีปัญญา แปลว่า ปัญญารู้เห็นการเกิด
ดับแห่งนามรูป

๒. นิพเพธิกปัญญา ปัญญาที่แทงทะลุสัจจะ กล่าวคือ
อริยสัจอันเป็นไปเพื่อความสิ้นทุกข์ (๒๓/๒๔๘/๑๔๕)

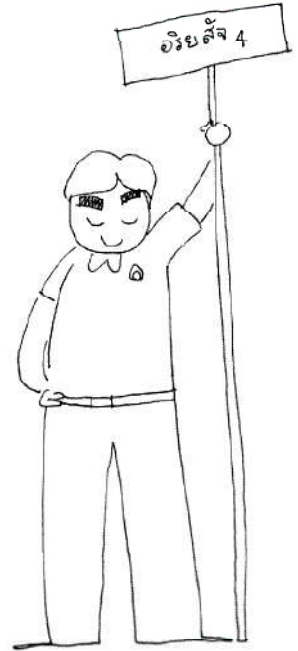
หัวใจพระพุทธศาสนา

 ๗๙. หัวใจของพุทธศาสนา คือ
อริยสัจ ๔ ใช่หรือไม่

 ใช่ แต่ยังมีลักษณะอื่นที่จะนำมา
ใช้เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาได้ เช่น
ไตรลักษณ์ (คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา),
พระพุทธโอวาท ๓ ข้อ ในโอวาทปาติโมกข์
คือ เว้นจากบาปทั้งปวง, ทำกุศลให้พรั่ง
พร้อม, ทำจิตของตนให้บริสุทธิ์ ปฏิจ-
จสัมปบาทก็ได้ บางท่านว่า ธรรมทั้งปวง
ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น เป็นหัวใจพระพุทธ
ศาสนา

ขอให้ทราบว่าลักษณะเหล่านี้เกี่ยว
โยงถึงกัน จับเข้าหมวดใดหมวดหนึ่งก็โยง
ไปหาหมวดอื่น เหมือนแถววัลย์ จับส่วนใด
ส่วนหนึ่งก็สั่นสะเทือนไปถึงส่วนอื่นด้วย

ทางสายกลาง

๘๐. ทางสายกลางหมายถึงอะไร
ปฏิบัติอย่างไร จึงจะนับว่าเป็นทางสายกลาง

ในอริยสัจ ทางสายกลางหมายถึง มรรคมรรค ๘ มีสัมมาทิฐิ เป็นต้น ในปัจจุสมุปบาท ทางสายกลาง หมายถึง เว้นจากการเห็นว่สิ่งทั้งปวงมีอยู่ (อัตถิตา) เว้นจากความเห็นว่สิ่งทั้งปวงไม่มี (นัตถิตา) แต่กล่าว เหตุปัจจัย คือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีขึ้นเพราะมีเหตุปัจจัย ถ้าไม่มีเหตุปัจจัยให้มีก็ไม่มี ตัวอย่างเช่น ที่หัวไม้ขีด ไม่มีไฟ ที่หน้าเพลิงไม้ขีดก็ไม่มีไฟ แต่พอเอา ๒ อย่าง ไปกระทบกระแทกกัน ไฟก็เกิดขึ้น ที่แก้วกระจกก็ไม่มีไฟ ที่แสงอาทิตย์ก็ไม่มีไฟ ที่กระดากก็ไม่มีไฟ แต่พอ ๓ อย่างไปประจวบกันเข้าให้พอเหมาะ ไฟก็เกิดขึ้น เพราะมีเหตุปัจจัยให้มี

อันที่จริง คุณธรรมทุกอย่างเป็นทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทาทั้งนั้น เช่น ความกล้าหาญเป็น ท่ามกลางระหว่างความซ้ซลาดกับความกล้าจนบ้าบิ่น ความมัธยัสถ์เป็นท่ามกลางระหว่างความตระหนี่กับความฟุ่มเฟือย เป็นต้น

อุเบกขา

๘๑. อุเบกขา คืออะไร เห็นพูดกันเสมอๆ ว่า
อุเบกขาๆ เฉยๆ ไว้ เป็นอย่างนั้นจริงหรือไม่

อุเบกขามีหลายความหมาย ในพรหมวิหาร
หมายถึง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ เมื่อสวดวิสัยที่จะช่วยได้
เมตตาแล้ว กรุณาแล้ว เมื่อช่วยอะไรเขาไม่ได้ก็
วางใจเฉยเสีย ด้วยพิจารณาว่าสัตว์ทั้งหลายมี
กรรมเป็นของของตน ผู้ทำดีไว้จักได้ดี ผู้ทำชั่วไว้
จักได้ชั่ว จำเป็นต้องทำบ้างในบางครั้งว มีฉะนั้นเรา
จะรุ่มรวยเกินไป อีกอย่างหนึ่ง การเว้นจากอคติ ๔
คือ เว้นจากความลำเอียงเพราะชอบ เพราะไม่ชอบ
เพราะหลงผิด และเพราะกลัว ดำรงอยู่ในความ
ยุติธรรม ก็เป็นอุเบกขาเหมือนกัน

สำหรับพระอริยเจ้าระดับพระอรหันต์ ท่านวางเฉยในอารมณ์ทั้งหก คือเมื่อตาได้เห็นรูป หูได้ฟังเสียง เป็นต้น ท่านไม่ยินดีหรือยินร้าย ไม่พอใจหรือไม่เสียใจ ผู้จิตใจมั่นคงอยู่ตามปกติ เรียกว่า ฉฬงคุเบกขา

การทำความเพียรแต่พอดี ไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป ท่านเรียกว่าอุเบกขาในความเพียร (วิริยเบกขา) ยังมีอุเบกขาอื่นๆ อีกหลายอย่าง ยกมาพอเป็นตัวอย่างเพียงเท่านี้

ธรรมชาติแสดงธรรม

๘๒. คำสอนที่ว่า “ธรรมชาติแสดงธรรมอยู่ตลอดเวลา” หมายความว่าอย่างไร

ดูต้นไม้สักต้นหนึ่งก็ได้ มันแสดงธรรมอยู่ตลอดเวลา มันสงบ มันร่มเย็น มันให้ผล ปีแล้วปีเล่าโดยไม่เคยบ่นไม่เคยทวงอะไรจากคนที่ปลูกมันไว้ มันหลังแต่ประโยชน์ให้จนกว่ามันจะแก่ตายไป ได้ยินหรือไม่ว่าต้นไม้สอนอะไรเราบ้าง เราทำความดีแบบต้นไม้ได้ไหม มันยอมทนแดดทนฝน เพื่อให้ร่มเงาแก่มนุษย์และสัตว์โลกอื่นๆ ที่เข้ามาอยู่ภายใต้ร่มเงาของมัน ธรรมชาติอื่นๆ นอกจากต้นไม้ ก็สอนเราอยู่เสมอ เราจะฟังเสียงมันหรือไม่เท่านั้นหรือเรามีปัญญา พอที่จะอ่านธรรมชาติออกหรือไม่

ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

๘๓. ในโอวาทปาติโมกข์ข้อ ๓ ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว ถ้าจิตใจไม่ผ่องแผ้วเพราะมีเรื่องปัญหาอยู่ในใจ เราทำใจให้ผ่องแผ้วเสีย ไม่คิดถึงปัญหานั้น ไม่เป็นการหนีปัญหาหรือคะ

มีคำกล่าวว่า อยู่กับปัญหาโดยไม่มีปัญหา อยู่กับบ่วงโดยไม่ติดบ่วง อยู่กับโชตรวนโดยไม่ถูกผูกมัดเช่น ผู้คุมนักโทษในเรือนจำ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “เนื้อป่าบางพวกติดบ่วงนายพรานแล้ว เมื่อนายพรานมาถึงก็ไม่อาจวิ่งหนีไปได้ ถูกฆ่าตาย เนื้อป่าบางพวกนอนทับกองบ่วงอยู่แต่ไม่ติดบ่วง เมื่อนายพรานมาถึงก็วิ่งหนีไปได้ตามสบาย” บุคคลบางพวกอยู่ในโลกแต่ติดโลก ติดเหยื่อของโลกคือรูป เสียง กลิ่น รส โภภุชัพพะ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข เหมือนเนื้อที่ติดบ่วง หรือคนติดโชตรวน คนบางพวกอยู่ในโลกแต่ไม่ติดโลกเป็นอิสระเหมือนเนื้อที่ไม่ติดบ่วงหรือปลาที่กินแต่เหยื่อ แต่ไม่ติดเบ็ด

ปัญหาในโลกบางอย่างสมควรหนี เราก็หนี สมควรต่อสู้เราก็ต่อสู้ สมควรวางเฉยเราก็วางเฉย ไม่จำเป็นต้องสู้ทุกปัญหาไป ทำใจให้ผ่องแผ้วไว้ก่อนแหละดี ทำให้แก้ปัญหาง่ายขึ้นด้วยใจยิ่งชุ่มฉ่ำ ปัญหายิ่งแก้ยาก

ลางของชีวิต

๘๔. ลางของชีวิตคนเรามีอะไรบ้างคะ

ลางของชีวิตมีหลายอย่าง สุดแล้วแต่ใครเห็นว่าอะไรเป็นลางของตน ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ก็มีถึง ๑๖ อย่าง เช่น ความเป็นผู้มักน้อย ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก ความเป็นผู้มีบิรวารดี ความเป็นผู้พูดจาไพเราะ ความเป็นผู้มีมรรยาดี เป็นต้น นอกจากนี้ส่วนมากมักจะเป็นคุณสมบัติของพระ เช่น ถือผ้าบังสุกุลเป็นต้น ความเป็นผู้กล่าวธรรมได้ดี (พระธรรมกถึก) ท่านก็ถือว่าเป็นลางของชีวิตอย่างหนึ่งเหมือนกัน

ผมได้เคยเขียนไว้ในที่บางแห่ง และได้เคยออกอากาศทางวิทยุคลื่นสั้นคมไทย หลายปีมาแล้ว (ประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือ ๒๕๔๑) ได้พูดถึงลางของชีวิต ๘ ประการตามทรรศนะของผม คือ

๑. มีความเข้มแข็งพอที่จะอ่อนน้อมถ่อมตนกับใครๆ ได้
๒. มีความอดทนพอที่จะให้อภัยต่อการล่วงเกินของผู้อื่นได้

๓. มีความเพียรเป็นไปติดต่อกันที่จะยังกิจให้สำเร็จตามความประสงค์ได้

๔. มีคุณงามความดีพอที่ใครๆ จะเคารพนับถือได้

๕. มีความสงบใจพอที่จะหาความสุขด้วยตนเอง โดยไม่ต้องหาความสุขจากภายนอกได้

๖. มีปัญญาพอที่จะเป็นที่พึ่งของผู้ที่ทุกข์เข้ามาปรึกษาได้

๗. มีใจกอร์ปด้วยความเสียสละพอที่จะสละความสุขส่วนตนเพื่อความสุขของผู้อื่นได้

๘. มีทรัพย์พอที่จะสงเคราะห์เอื้อเฟื้อญาติมิตรหรือผู้ตกทุกข์ได้

ได้พูดขยายความแต่ละข้อไว้อย่างละเอียดพอสมควร ได้ถอดข้อความจากเทปไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้พิมพ์ออกเผยแพร่ ตามหัวข้อที่กล่าวมานี้จะเห็นว่าเล็งไปที่คุณภาพ ว่าเป็นลักษณะชีวิต บางคนอาจมีลักษณะชีวิตมากกว่านี้

คุณธรรม

๘๕. อย่างไรจึงเรียกว่าเป็นคนมีคุณธรรม

คุณธรรม คือ คุณสมบัติภายในของคน แสดงออกให้เห็นทางศีลธรรม และจริยธรรม ศีลธรรมเป็นเรื่องของแต่ละศาสนา จริยธรรมเป็นหลักสากลที่บอกว่าอะไรควรประพฤติ อะไรไม่ควรประพฤติ สมัยก่อนใช้คำว่า ธรรม จริยา เช่น ในมงคลสูตร ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า ทานธมฺมจริยา จ ทานหนึ่ง การประพฤติธรรมหนึ่ง การประพฤติธรรมท่านนำไปที่ประพัตติกุศลกรรมบถ ๑๐ (ลองหาดูว่ามีอะไรบ้าง) คำจริยธรรม ทางวิชาการ เปลี่ยนเป็นจริยศาสตร์ (Ethics) ก็มี บุคคลที่ประพฤติศีลธรรมและจริยธรรมอยู่เสมอ จะตกผลึกเป็นคุณธรรมในจิตใจ ทำให้เป็นคนมีคุณธรรมมั่นคง เช่น มีเมตตา มีความอดทน มีความเพียรพยายาม ไม่ท้อถอยง่าย

พระสงฆ์ที่แท้

๘๖. พระสงฆ์ที่จัดเข้าในพระรัตนตรัย เป็นพระสงฆ์ทั่วไปหรือพระสงฆ์ระดับใด?

พระสงฆ์ที่จัดเข้าในพระรัตนตรัยนั้น พิจารณาตามบทสังฆคุณน่าจะเป็นพระอริยบุคคลตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป เพราะในบทสังฆคุณได้กล่าวไว้ว่า “พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเพื่อพระนิพพาน ปฏิบัติชอบยิ่ง หรือปฏิบัติสมควร” นี่คือนักคน ๔ คู่ ๘ จำพวก ๘ จำพวกนั้นคือ ท่านผู้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติมรรค-โสดาปัตติผล ไปจนถึงอรหัตตมรรค-อรหัตตผล เป็นคู่สุดท้าย เราเรียกอย่างฟังง่ายว่า พระโสดาบัน, พระสกทาคามี, พระอนาคามีและพระอรหันต์ พระเหล่านี้แหละเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย

ส่วนพระปุณฺณทวารโง้นเป็นเพียงผู้บวช เพื่อปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แต่ก็ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง พระสงฆ์ที่เหลวไหลกระทำสิ่งไม่ดีไม่งาม จนถึงกับเป็นที่ติเตียนอื้อจาวก็มี จึงไม่ควรอยู่ในฐานะเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัย

ฆราวาสธรรม

๘๗. ฆราวาสธรรมสำหรับฆราวาส
สงสัยว่า “ทมะ” กับ “ขันติ” ต่างกันอย่างไร ?

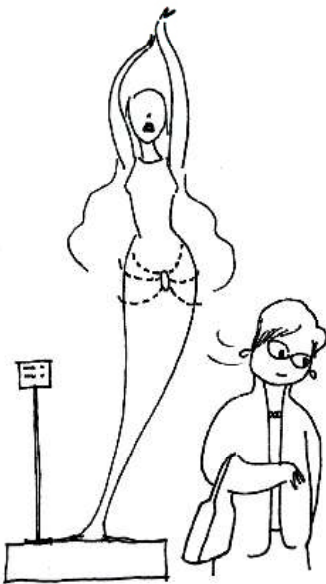

ถ้าแปล “ทมะ” ว่า “ความข่มใจ” แปล
“ขันติ” ว่า “ความอดทน” ความหมายก็จะใกล้เคียงกันมาก จนเกือบจะแยกกันไม่ออก ถ้าแปล
“ทมะ” ว่า “การฝึก” หมายถึง ฝึกอินทรีย์ ๖ คือ
ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ ให้เป็นอินทรีย์ที่ใช้
การได้ดี เหมือนฝึกช้าง ฝึกม้า ฝึกโค เป็นต้น
เช่น ดูแล้ว ฟังแล้ว บาปอกุศลเกิดขึ้นก็ไม่ควร
ดูไม่ควรฟัง ถ้าดูแล้ว ฟังแล้วบุญกุศลเกิดขึ้นก็
ควรดู ควรฟัง อย่างนี้เป็นต้น ฝึกอินทรีย์ให้
เป็นประโยชน์ ในการฝึกนั้นจะต้องเจ็บปวดบ้าง
จึงต้องใช้ธรรมะอีกข้อหนึ่งคือ ความอดทน และ
ต้องมีสัจจะ คือความตั้งใจจริง บางคราวจำเป็น
จะต้องสละบางอย่าง เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ใน
การฝึก ก็ต้องยอมสละ นี่เป็นจาคะ เช่น สละ
สิ่งที่จะมาทำให้การฝึกล้มเหลว

จะเห็นว่า ฆราวาสธรรม ๔ ประการนี้ โดย
ถือเอาหมาเป็นจุดศูนย์กลาง ไม่ใช่เป็นธรรม
เล็กน้อยเลย พระพุทธเจ้าทรงแสดงฆราวาส
ธรรมเพื่อยกชั้นของฆราวาส จากฆราวาส
ธรรมดาให้เป็น อริยฆราวาสคือ ฆราวาสที่เป็น
พระอริยเจ้า

ในสมัยพุทธกาล มีพระอริยเจ้าที่เป็น
ฆราวาสมากมาย ทั้งชายและหญิง มีฆราวาส
หลายท่านที่เป็นพระอนาคามี เป็นผู้แตกฉาน
ในธรรม เช่น จิตตคหบดี เป็นต้น ชาวพุทธสมัย
ของเราไม่ควรจะได้กำลังใจจากพระอริยเจ้าที่เป็น
ฆราวาส ว่าในสมัยพุทธกาลมีได้อย่างไร สมัยนี้

ก็น่าจะมีได้อย่างนั้น เพราะ
พระธรรมวินัยซึ่งเป็นสิ่งแทน
พระพุทธเจ้าก็ยังอยู่ ผู้แสดง
ธรรมของพระพุทธเจ้าก็ยังอยู่
เมื่อปฏิบัติจริงก็ย่อมไม่ไร้ผล

ศีลซึ่งมีอาชีวะเป็นที่ ๘

๘๘. เคยได้ยินคำว่า “ศีลซึ่งมีอาชีวะเป็นที่ ๘” หมายถึง ศีล ๘ หรือศีลอะไร?

ศีลซึ่งมีอาชีวะเป็นที่ ๘ มาจากคำว่า “อาชีวะมีภูฏกศีล” หรือ “อาชีวะภูฏกศีล” หมายถึงศีลในองค์มรรค คือ ใน อริยมรรคมีองค์ ๘ ส่วนที่เป็นศีล ทรงแสดงไว้ ๓ ข้อคือ สัมมาวาจา แยกเป็น ๔ คือ

๑. เว้นพูดเท็จ
๒. เว้นพูดส่อเสียด
๓. เว้นพูดคำหยาบ
๔. เว้นพูดเพ้อเจ้อ

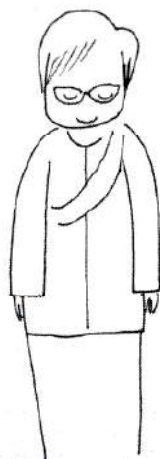
สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ
แบ่งเป็น ๓ คือ

๑. เว้นฆ่าสัตว์
๒. เว้นลักทรัพย์
๓. เว้นประพฤติดีในกาม

สัมมาอาชีวะ ๑ รวมเป็น ๘

ผู้เข้าทำกัมมฐานที่ไม่ถือศีล ๘

ก็มักจะรับศีล ซึ่งมีอาชีวะเป็นที่ ๘ นี้

ความอยาก

๘๙. ความอยากเป็นตัณหาเสมอไป
หรือไม่ ?

ไม่เสมอไป ที่เป็นตัณหาก็คือ ที่ไม่เป็น
ตัณหาก็คือ ดูที่แรงจูงใจ (Motive) ถ้ามีแรง
จูงใจเป็นตัณหาก็คือเป็นตัณหา เช่น อยากได้
เงินเดือนขึ้นเพื่อจะนำไปสนองกิเลสตัณหา
ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ความอยากที่เป็นธรรม
จันทะก็มี เช่น อยากทำความดี อยากทำ
ประโยชน์ อยากช่วยเหลือผู้อื่นในทางที่
ชอบธรรม อยากได้เงินเดือนขึ้นเพื่อทำกิจ
ที่เป็นกุศลไม่เป็นตัณหา ชาวพุทธจะต้อง
แยกเรื่องเหล่านี้ให้ออก เพื่อจะได้อยากใน
ทางที่ถูก และไม่ต้องกลัวความอยากเช่นนั้น
ก็เป็นการเพิ่มพูนกุศล เพิ่มพูนคุณความดี

การอาราธนาศีล

๕๐. การอาราธนาศีลแบบมีวิสุกกับแบบไม่มีวิสุก
มีผลต่างกันอย่างไร

เคยฟังกันมา เคยเชื่อกันมาว่า ถ้าอาราธนาศีลแบบมี
“วิสุกวิสุก รักขณัตถาย” ถ้าศีลข้อใดขาดก็จะขาดเฉพาะ
ข้อนั้น แต่ถ้าไม่มี “วิสุกวิสุก” เมื่อศีลข้อใดขาด ก็ขาด
ทั้งหมด ผมเห็นว่าเหตุผลยังไม่เพียงพอ ผมเห็นว่าศีล
ข้อใดขาดก็ขาดเฉพาะข้อนั้น จะอาราธนาแบบมี “วิสุก”
หรือไม่มี “วิสุก” ก็ตาม เพราะศีลข้อใดจะขาด

ก็ต้องไปกระทำ ล่วงละเมิดศีลข้อนั้น เช่น ไปฆ่าสัตว์ ศีลข้อนั้นก็ขาด อีก ๔ ข้อก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม ศีลจะขาดต้องพร้อมด้วยองค์ของศีล เช่น ศีลข้อปาณาฯ มีองค์ ๕ คือ

๑. สัตว์มีชีวิต
๒. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต
๓. จิตคิดจะฆ่า
๔. พยายามในการฆ่า
๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

พญานะที่ว่า “วิสุทฺธิสฺส รักษณัตถาย” แปลว่า เพื่อจะรักษาเป็นส่วนๆ ไม่ได้แปลว่า ขาดเป็นส่วนๆ ผมเข้าใจว่า การอาราธนาศีลแบบนี้ เพื่อจะได้เลือกรับเป็นบางข้อ สำหรับผู้ที่ไม่สามารถจะรับไปปฏิบัติได้ทั้ง ๕ ข้อ จึงได้แยกรักษาเป็นส่วนๆ รวมความว่า ล่วงละเมิดศีลข้อใดก็ขาดเฉพาะข้อนั้น ไม่พาข้ออื่นขาดไปด้วย การอาราธนาแบบมี “วิสุทฺธิ” หรือไม่มี “วิสุทฺธิ” ไม่เป็นสิ่งสำคัญ บางคนเปรียบว่า เปรียบเหมือนเรามีเหรียญห้าบาท เมื่อหล่นหายก็หายไปหมดทั้งห้าบาท ถ้าเป็นเหรียญบาทหล่นหายไป ๑ เหรียญ ก็หายไปบาทเดียว อาราธนาศีลแบบมี “วิสุทฺธิ” ก็เป็นแบบเหรียญบาท ถ้าอย่างนั้น ถ้ามีใครเขาเปรียบศีลห้าเหมือนเชือกห้าเกลียว เกลียวใดขาดก็ขาดเฉพาะเกลียวนั้น เกลียวอื่นยังอยู่ก็ได้เหมือนกัน ที่สำคัญซึ่งจะเน้นย้ำในที่นี้ก็คือ เมื่อไม่ทำการล่วงละเมิด ศีลก็ไม่ขาด

การบูชาพระรัตนตรัย

๙๑. การบูชาพระรัตนตรัยด้วยดอกไม้ รูปและเทียน ใช้อะไรบูชาอะไร บางคนบอกว่าใช้รูปบูชาพระพุทธ ใช้เทียนบูชาพระธรรม ใช้ดอกไม้บูชาพระสงฆ์ เห็นด้วยหรือไม่

เห็นว่า บูชารวมกันไป ดอกไม้ รูปและเทียน บูชาทั้งพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ไม่ต้องแยกว่า รูปบูชาพระพุทธ เทียนบูชาพระธรรม ดอกไม้บูชาพระสงฆ์ ที่เขาแยกบูชานั้น เคยได้ยินคำอธิบายว่า รูป ๓ ดอกบูชาพระพุทธเพราะพระพุทธเจ้ามีพระคุณโดยย่อ ๓ ประการ คือ พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ เทียน ๒ เล่ม บูชาพระธรรม เพราะพระธรรมโดยย่อมี ๒ คือ พระธรรมกับพระวินัย ดอกไม้บูชาพระสงฆ์ เพราะพระสงฆ์เหมือนดอกไม้ที่เขาเก็บมาจากที่ต่างๆ (จากตระกูลต่างๆ) แล้วนำมาจัดให้ดูสวยงามหรือร้อยเป็นพวงมาลัยเป็นคำอธิบายที่น่าสนใจจึงได้แพร่หลายไปมาก แต่ผมคิดว่าไม่จำเป็นต้องแยก บูชาทั้งสามอย่างนั้นแหละ บูชาทั้งพระพุทธ, พระธรรมและพระสงฆ์ แม้จะไม่มีวัตถุครบทั้งสามอย่าง

ก็บูชาพระรัตนตรัยได้ เช่น มีดอกไม้อย่างเดียว
ก็บูชาพระรัตนตรัยได้ เห็นเอาดอกไม้ไปบูชา
พระพุทธรูปกันเยอะไป อึ้ง มีคำสุภาษิตเป็น
ภาษาบาลีซึ่งแปลเป็นไทยว่า พระพุทธเจ้า,
พระธรรม และพระสงฆ์ ต่างกันแต่โดยชื่อก็จริง
แต่โดยใจความแล้วก็เป็นอันเดียวกันเพราะ
ไม่แยกจากกัน พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม
พระสงฆ์ทรงพระธรรมไว้ ถ้าจะเปรียบว่า
เหมือนไม้ ๓ ท่อน ตั้งพิงกันอยู่จะได้หรือไม่

อนันตริยกรรม

😬 ๙๒. การฆ่าพระอรหันต์เป็น
อนันตริยกรรม (กรรมหนัก) การฆ่าพระ
โสดาบัน พระสกทาคามี, พระ
อนาคามี เป็นอนันตริยกรรมหรือไม่?

😊 เป็นอนันตริยกรรม หลักฐานจาก
อรรถกถา โคปาลสูตร เมฆิยวรรค ขุท
ทกนิกาย อุทาน

นายโคบาลคนหนึ่งเลี้ยงภิกษุสงฆ์
มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขเป็นเวลา ๗ วัน
ในวันที่ ๗ เมื่อส่งเสด็จพระพุทธเจ้าแล้ว
เขาถูกคนที่มีเวรต่อกันฆ่าตาย ภิกษุ
หลายรูป ได้เห็นแล้วไปกราบทูลพระผู้มี
พระภาค พระพุทธองค์ตรัสว่า ผู้ที่ฆ่า
นายโคบาลนั้นชวนชวายนอนันตริย-
กรรมอันมิใช่บุญมากมาย (นายโคบาล
ชื่อนั้นแหละ เป็นพระโสดาบัน เพราะได้
ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า)

ญาณกับปัญญา

๙๓. ญาณกับปัญญาใช้ต่างกันอย่างไร

ญาณใช้เฉพาะที่ ปัญญาใช้ทั่วไป ที่ว่า
ใช้เฉพาะที่นั่นคือ เจาะลงไปในเรื่องนั้นๆ เช่น
วิปัสสนาญาณ-ญาณในเรื่องวิปัสสนา, บุพเพ-
นิวาसानุสติญาณ-ความรู้ในการระลึกชาติได้,
ทิพจักขุญาณ-ความรู้ในเรื่องตาทิพย์ เป็นต้น
ส่วนปัญญานั้นใช้ในเรื่องความรู้ทั่วไปตั้งแต่
ต่ำจนถึงสูงสุด เช่น โลกุตตรปัญญา ปัญญา
ระดับเหนือโลก

ธรรมะในชีวิตประจำวัน

😊 ๙๔. ในชีวิตประจำวัน เราจะใช้ธรรมะอะไรคะ

ใช้ทุกอย่างตามความจำเป็น ตามสมควรแก่กรณีนั้นๆ คือในโอกาสใดควรจะใช้ธรรมะอย่างใดก็ใช้อย่างนั้น เหมือนกินยาให้ถูกต้องกับโรคที่เกิดขึ้น เช่นปวดท้องกินยาแก้ปวดท้อง เป็นต้น แต่ถ้าให้ดีต้องค้นหาสมุฏฐานให้เจอบว่าปวดท้องเพราะเหตุใดปวดหัวเพราะเหตุใด จึงจะใช้ยาได้ถูกต้อง ธรรมะก็เป็นเช่นนั้น ถ้าใช้ธรรมะผิดก็เป็นโทษเหมือนกัน เรียกว่าธรรมะเป็นพิษ เหมือนกินยาผิด ทำให้ยาเป็นพิษแก่ร่างกาย เราจะเห็นคนใช้ธรรมะผิดอยู่เสมอๆ แม้จะสนใจธรรมะ สนใจศาสนา แต่ใช้ธรรมะไม่เป็น จึงไม่เป็นคนดี กลายเป็นเสียคนไปก็มี บางคนถึงกับเป็นบ้า ทำให้คนทั้งหลายอื่นยกเป็นตัวอย่างและมีทัศนคติไม่ดีต่อศาสนาและธรรมะ เพราะฉะนั้นจึงควรใช้ธรรมะอย่างระมัดระวัง บางคนสนใจแต่ธรรมะชั้นสูง ละเลยธรรมะเบื้องต้นเสียหมด เช่นการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อ การทำตนให้เป็นคนสุภาพอ่อนโยน รู้จักกาลเทศะ เป็นต้น ไม่เป็นคนดีในสังคม

มิตรที่ดี (๑)

๙๕. คุณสมบัติของมิตรที่ดีเป็นอย่างไรคะ

คุณสมบัติของมิตรที่ดีมีมากมาย ในที่นี้ขอ
ให้ไว้ ๒ ชุด ชุดที่ ๑ มี ๗ ประการ ชุดที่ ๒ มี
๔ ประการ แยกย่อยออกไปอย่างละ ๔ เช่น มิตร
มีอุปการะมีลักษณะ ๔ อย่าง เป็นต้น

คุณสมบัติของมิตรที่ดี ชุดที่ ๑

๑. ให้ของที่ให้ยาก (เช่น ให้ของที่ตนรัก)
 ๒. ทำสิ่งที่ทำยาก (เช่น ทำอุปการะมิตร)
 ๓. อุดหนุนสิ่งที่อดทนได้ยาก (เช่น
ทนต่อความพลั้งเผลอผิดพลาดของ
มิตร หรือคำหยาบคายของมิตร)
 ๔. บอกความลับของตนแก่เพื่อน
 ๕. ปิดความลับของเพื่อนมิให้แพร่พราย
 ๖. ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ หรือในขณะ
มีอันตราย
 ๗. เมื่อเพื่อนสิ้นโรคทรัพย์ก็ไม่ดูหมิ่น
- องฯ สตุตฺก. ๒๓/๓๒

คุณสมบัติของมิตรที่ดี ชุดที่ ๒

มิตรอุปการะ

๑. ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทแล้ว
๒. ป้องกันทรัพย์สินสมบัติของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว
๓. เมื่อมีภัย เป็นที่พึ่งพำนักได้
๔. เมื่อมีธุระ ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่ออกปาก

มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์

๑. ขยายความลับของตนแก่เพื่อน
๒. ปิดความลับของเพื่อนไม่ให้แพร่งพราย
๓. ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ
๔. แม้ชีวิตก็อาจสละแทนได้

มิตรแนะนำประโยชน์

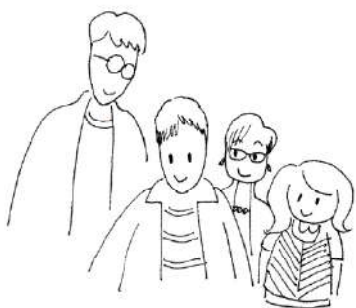
๑. ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว
๒. แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี
๓. ให้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๔. บอกทางสวรรค์ให้

มิตรมีความรักใคร่

๑. ทุกข์ๆ ด้วย
๒. สุขๆ ด้วย
๓. โต้เถียงคนที่พูดติเตียนเพื่อน
๔. รับรองคนที่พูดสรรเสริญเพื่อน

ที.ปาฏิ. ๑๑/๒๐๑-๒๐๒

มิตรที่ดี (๒)

๙๖. ทำอย่างไร เราจึงจะมีกัลยาณมิตรได้เยอะๆ

เราต้องทำตนเป็นมิตรที่ดีของเขาก่อน แทนการคิดว่าทำอย่างไรหนอเราจึงจะมีมิตรที่ดี ขอให้คิดเสียใหม่ว่า ทำอย่างไรหนอ เราจะเป็นมิตรที่ดีของใครหลายๆ คน คิดอย่างแรกอยู่นอกเหนือการควบคุมของเรา แต่คิดอย่างหลังอยู่ในการควบคุมของเรา เมื่อได้มิตรที่ดีแล้วก็ควรถนอมรักษามิตรด้วยน้ำใจอันงาม มิตรภาพก็จะยั่งยืน ถ้าเป็นกัลยาณมิตรชั้นครูก็ควรทำตนให้ประกอบด้วยคุณสมบัติ ๗ ประการ คือ

๑. ทำตนเป็นคนน่ารัก ประกอบด้วยธรรมของผู้น่ารัก เช่น สาราณียธรรม ๖ เป็นต้น
๒. เป็นคนน่ารักพอ
๓. อบรมตนให้เป็นคนมีคุณภาพสูง น่ายกย่อง ไม่เป็นที่เดือดร้อนของผู้ยกย่อง

๔. หมั่นว่ากล่าวสั่งสอน
๕. เมื่อถูกเตือนบ้างก็มีความอดทนรับฟัง
๖. ทำสิ่งที่ลึกให้ตื้นได้ หมายความว่า ข้อความที่ลึกซึ่งอธิบายให้ง่ายขึ้นได้
๗. ไม่ชักจูงแนะนำในทางเลื่อม

โลกุตตรธรรม

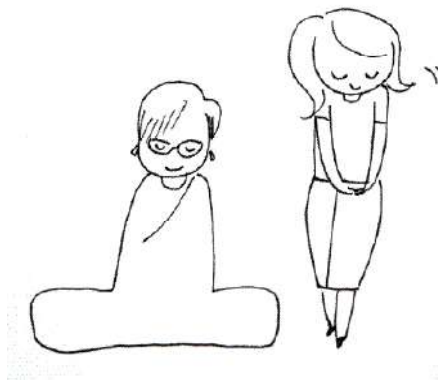

๔๗. โลกุตตรธรรม คืออะไร

โลกุตตรธรรม คือธรรมที่เหนือโลกท่านแสดงไว้ ๔ ประการ เรียกว่า โลกุตตรธรรม ๔ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มรรค ๔ มีโสดาปัตติมรรค เป็นต้น ผล ๔ มีโสดาปัตติผล เป็นต้น นิพพาน คือการดับกิเลสเป็นขั้น เป็นตอน

ถ้าจะถามว่าโลกียธรรมมีเท่าไร ตอบว่านอกจากโลกุตตรธรรม ๔ แล้ว นอกนั้นเป็นโลกียธรรมทั้งหมด

สมถะกับวิปัสสนา

๔๘. สมถะกับวิปัสสนา ต่างกันอย่างไร คนทั่วไปที่เพิ่งเริ่มต้นจะปฏิบัติวิปัสสนาได้หรือไม่

สมถะคือวิธีทำใจให้สงบ มีหลายวิธีด้วยกัน ในตำราท่านให้ไว้ ๔๐ วิธี เลือกปฏิบัติตามความเหมาะสมแก่อุปนิสัยของแต่ละคน เลือกให้เหมาะสมแก่จริตของตนๆ เช่น การเจริญพรหมวิหาร ๔ หรืออนุสติ ๑๐ ซึ่งมีอานาปานสติอยู่ด้วย อานาปานสตินี้นิยมทำกันมาก เป็นสมถะก็ได้ เป็นวิปัสสนาก็ได้ การทำสมถะเมื่อจิตสงบดีแล้ว ก็จะเป็นสมาธิขั้นต่างๆ จนถึงขั้นอัปปนา ซึ่งเป็นฌานระดับต่างๆ

วิปัสสนานั้น หมายถึงการทำปัญญาให้ปรากฏ ตามตัวแปลว่าเห็นแจ้งคือเห็นตามความเป็นจริงว่าอะไรเป็นอะไร

อารมณ์ของวิปัสสนามีหลายอย่างเช่น ชั้นที่ ๕ ให้พิจารณา
ชั้นที่ ๕ โดยยกขึ้นสู่ไตรลักษณ์ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์
และความเป็น อนัตตา การทำวิปัสสนานั้น ทำได้ง่ายกว่าสมณะ
คนทั่วไปที่เริ่มปฏิบัติธรรมก็ทำได้ โดยพิจารณาอยู่เสมอถึงสิ่งที่
ปรากฏทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็น
อนัตตา เป็นวิถิทางที่ไปสู่อริยมรรค อริยผลได้เร็วด้วย เหมาะ
กับคนที่อยู่ในสังคมเมืองมากกว่าสมณาวนา

นั่งสมาธิไม่ได้

🤔 ๔๔. เวล่านั่งสมาธิจะรู้สึกว่าจะอะไรๆ มันเข้ามา ในสมอง
ยุ่งไปหมด ไม่สงบเงียบได้ อย่างนี้ เราคงนั่งสมาธิไม่ได้
ใช่ไหมคะ

😊 ถ้านั่งสมาธิไม่ได้ ก็ให้ทำวิปัสสนา ตามที่กล่าวแล้วใน
ข้อ ๔๔

ทำตนให้มีเสน่ห์

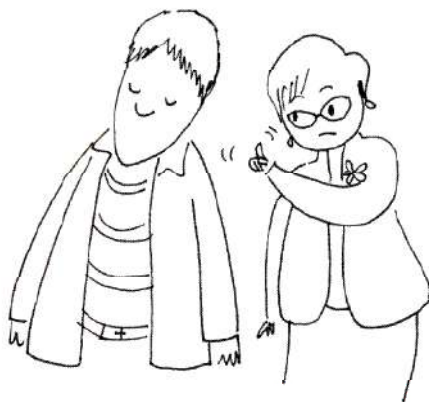
๑๐๐. เราจะทำตนให้มีเสน่ห์ได้อย่างไร

มีหลายวิธี ได้เขียนไว้ในหนังสือ วิธีทำจิตใจ
ให้บริสุทธิ์ ๕ ข้อด้วยกัน คือ

๑. มีความจริงใจ
 ๒. เสริมสร้างบุคลิกภาพให้น่านิยม
 ๓. รู้จักเสนอให้ของเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น
 ๔. ขอให้ตระหนักว่า เสน่ห์ในตัวคนนั้น
เพิ่มได้ ลดได้ สุดแล้วแต่การกระทำของเรา
 ๕. เรารักใครต้องเข้าใจเขาด้วย
- ให้ดูรายละเอียดในหนังสือวิธีทำจิตใจให้บริสุทธิ์

หน้า ๙๓-๙๔

รู้ตามความเป็นจริง

๑๐๑. ปัจจุบัน มีคำสอนเกี่ยวกับคำว่า “รู้” อยู่มาก รู้คำนี้ ไม่ใช่ การที่เรารู้โน่นรู้นี้ ตามธรรมดาใช่หรือไม่ คำว่า “รู้” นี้ หมายถึงอะไร นำมาใช้ในการวิปัสสนาใช่หรือไม่

รู้ตามความเป็นจริง ท่านเรียกว่า ยถาภูตญาณทัศนะ แปลว่ารู้เห็นตามเป็นจริง ไม่ใช่รู้แบบ ถูกหลอกให้รู้ ซึ่งเป็นความหลง คือหลงผิด ในตำราท่านเรียกวิปัสสนา ก็มี เช่น เห็นสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง เห็นสิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข เห็นสิ่งที่ไม่งามว่างาม เห็นสิ่งที่ไม่มีความจริงแท้ว่ามีความจริงแท้ เมื่อพ้นจากวิปัสสนาแล้ว เรียกว่ารู้เห็นตามเป็นจริง การรู้เห็นตามเป็นจริงนี้แหละคือวิปัสสนา

ทางแห่งความหลุดพ้น

๑๐๒. ปัจจุบันมีการอบรมสมณะวิปัสสนากันแพร่หลาย ครูบาอาจารย์มักจะสอนว่า นี่เป็นทางเดียวที่จะบรรลุธรรมได้ อยากทราบว่าในพระไตรปิฎกก็ได้สรุปไว้เช่นนี้หรือไม่

ในพระไตรปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต วิมุตติสูตรหรือวิมุตตายนตฺตสูตร พระพุทธเจ้าตรัสถึงแหล่งเกิดแห่งความหลุดพ้นไว้ ๕ ประการ คือ

๑. การฟังธรรม ข้อนี้มีตัวอย่างมากมาย เช่น พระอัญญาโกณฑัญญะ และคณะอีก ๔ รูป เป็นต้น แม้พระสารีบุตรก็เหมือนกัน

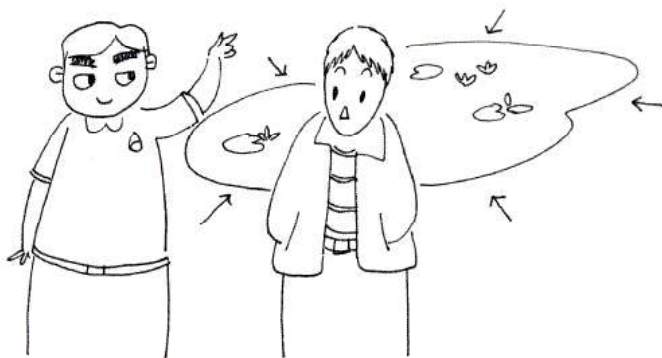
๒. การแสดงธรรม มีตัวอย่าง เช่น พระนาคเสนแสดงธรรมแก่อุบาลีกาผู้หนึ่ง ท่านก็ได้สำเร็จอุบาลีกาได้สำเร็จ

๓. การสาธยายธรรม เช่น ท่องพระพุทฺธพจน์ หรือสวดบทพระธรรม มีตัวอย่างเช่น อุบาลีกาท่านหนึ่งสาธยายอาการ ๓๒ จนได้บรรลุอนุคามิผลปรากฏในอรรถกถาธรรมบท

๔. การใคร่ครวญธรรม หมายถึง การเพ่ง
พินิจความหมายแห่งธรรม มีตัวอย่างมากมาย
เช่น พระมัลลกะ ผู้เคยเป็นพรานเนื้อแล้วมาบวช
เป็นต้น

๕. การเจริญสมถะและวิปัสสนา

ตามพระพุทธพจน์นี้จะเห็นว่า ทางแห่งความ
หลุดพ้นมีได้หลายทาง และก็มีตัวอย่างปรากฏ
ให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น บางทีท่านเปรียบด้วยสระใหญ่
ที่มีทางลงโดยรอบ ใครจะลงทางไหนก็ได้รอบๆ
สระนั้น ลงไปในสระได้เหมือนกัน

มานอภินิญา

๑๐๓. เป็นที่ทราบว่าคุณนั่งเข้าฌานได้ จะสามารถมองย้อนไปในอดีตได้ แต่ที่ไม่เข้าใจคือ ภาพอดีตนั้นยังปรากฏให้ไปเห็นอยู่ได้อย่างไรคะ

มีฌานที่ ๔ เป็นพื้นฐานหรือเป็นบาท ต้องได้อภินิญาด้วย เช่น ปุพเพนิวาสานุสติญาณ-ระลึกชาติหนหลังได้ จุตูปปาตญาณ หรือทิพจักขุญาณจึงจะรู้อดีตและอนาคตของคนทั้งหลาย ขอให้นึกดูว่า ตั้งแต่เราจำความได้ เรานึกถึงภาพในอดีตของเราและของคนอื่นได้อย่างไร แต่เรานึกไม่ได้ไปถึงชาติก่อน ส่วนท่านผู้ได้ญาณพิเศษดังกล่าวกำลังแห่งญาณทำให้มองเห็นได้ว่าเคยเป็นมาอย่างไร

การบรรลุธรรม

๑๐๔. บรรลุธรรมคืออะไร

การบรรลุธรรมมีหลายความหมาย ถ้ากำหนดอย่างสูง มีดังนี้

๑. โสดาปัตติผล เช่นที่ปรากฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และอรรถกถารากุโลวาหสูตร

๒. หมายถึง ผลทั้ง ๓ คือ โสดาปัตติผล สกาคามีผล อนาคามีผล เช่นที่ปรากฏในทีฆนขสูตร และอุปาลี โอวาหสูตร

๓. หมายถึง ผลทั้ง ๔ คือ โสดาปัตติผล...อรหัตตผล อย่างที่ปรากฏในพรหมายสูตร

ต่อไปนี้ให้ต่ำลงมา ผู้ประพาศิธรรมใดจนเห็นผลประจักษ์ ด้วยตนเอง เช่น เป็นผู้ที่มีเมตตากุศลประจำใจ จนเห็นผลของ เมตตากุศลอย่างชัดเจน เป็นต้น จะเรียกว่าเป็นการบรรลุธรรม ในระดับนี้ก็ว่าได้ ผู้มีความเพียรได้เห็นผลของความเพียร ก็เช่นเดียวกัน แต่ยังไม่ถึงอริยมรรคและอริยผล ขอเสริมไว้ ตรงนี้ด้วยว่าเทวดาชั้นต่างๆ สามารถบรรลุมรรคผลได้ทุก ระดับชั้น (ดูอรรถกถารากุโลวาหสูตรตอนท้าย)

สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม

๑๐๕. การสอนว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในขณะที่เรารู้สึกทุกข์ ทำให้เห็นว่าเราพึ่งศาสนาไม่ได้ เป็นความว้าเหว และมองไม่เห็นทางออก

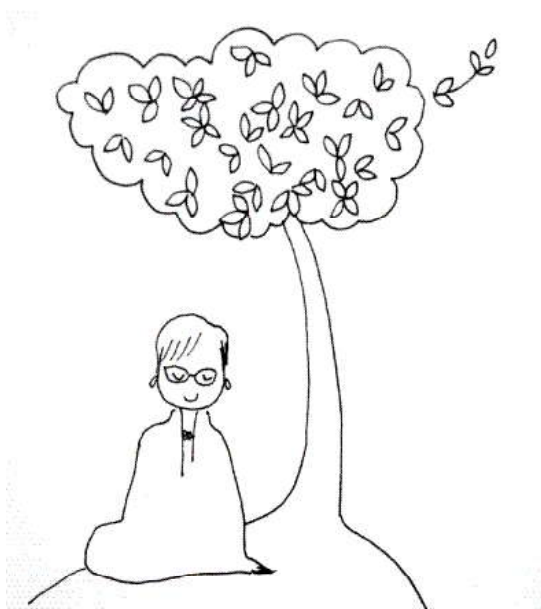
ที่พระพุทธเจ้าตรัสเช่นนั้น เป็นการตรัสบอกความจริงที่แท้จริง ถ้าพุทธศาสนิกชนทำความเข้าใจเรื่องนี้ให้ดี เขาจะไม่ว้าเหว ไม่สิ้นหวัง และเห็นประโยชน์ของพุทธศาสนามากขึ้น (โปรดอ่าน ๑. เรื่องหลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด

๒. เรื่องการพึ่งตน ของวคิน อินทสระ)

ขอยกตัวอย่างข้อความบางส่วนในเรื่อง “หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด” ดังนี้

ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเรื่องกรรม ทำให้บุคคลมีน้ำอดน้ำทน มีความบากบั่นมั่นคง ไม่ท้อถอย มีความเพียรสั่งสมกรรมดีขยาดต่อกรรมชั่ว ไม่ตีโพยตีพายเมื่อผิดหวัง และไม่ระเริงหลงในเมื่อประสบผลดีเพราะมารู้แจ้งว่า “ผลทุกอย่างย่อมมีมาเพราะเหตุ”

สำหรับการพึ่งตนนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งใหญ่ในชีวิตคน เพียงแต่คิดจะพึ่งตนและพึ่งธรรมเท่านั้น วิถีชีวิตของคนก็เปลี่ยนไป เหมือนต้นไม้ที่ยืนต้นได้เอง เลี้ยงตัวเองได้ ยังจะเป็นที่พึ่งของผู้เข้าไถ่ร่มเงา และฝูงวิหคนกกาเป็นอันมาก ไม่เหมือนเศษไม้ที่ลอยไปตามกระแสน้ำที่พัดพาไป

สุขใจในบุญ

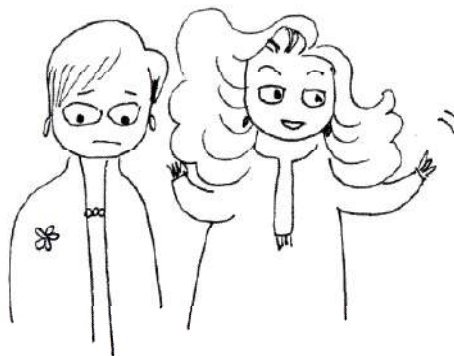
๑๐๖. การที่เราทำบุญหรือปฏิบัติธรรม แต่ไม่รู้รู้สึกสุขใจ แสดงว่าเป็นวิบากผลกรรมจากชาติก่อน หรืออย่างไร บางคนทำบุญเล็กน้อยก็เบิกบานใจมาก

ที่ว่าไม่รู้รู้สึกสุขใจนั้น หมายถึงเฉยๆ ใช่มั้ย? ถ้าเป็นอย่างนั้นแสดงว่า เราคุ้นเคยกับบุญและความดีมาแล้ว หรือมีฉะนั้นก็เป็นเพราะเป็นผู้มากด้วยอุเบกขา ไม่เหมือนคนที่นานๆ ทำบุญครั้งหนึ่ง ก็จะรู้สึกปีติปราโมทย์มาก เพราะไม่คุ้นเคยกับบุญ เหมือนนานๆ ได้เจอมิตรที่รักสักครั้งหนึ่ง แต่มิตรที่รักนั่นเองถ้าอยู่ด้วยกันนานๆ ความรู้สึกเฉยๆ ก็จะเกิดขึ้น แต่พอเขาไปจะรู้สึกคิดถึง พอได้พบกันใหม่ก็มีความสุขปีติยินดี บุญก็เป็นทำนองนั้น มีพระพุทธภาษิตคล้ายๆ อย่างนี้ในธรรมบท ขุททกนิกาย ที่ว่า

“บุญย่อมต้อนรับบุคคลผู้ทำบุญไว้ เหมือนญาติมิตรต้อนรับผู้ที่จากไปเสียไกลแล้วกลับมา”

เปรียบอีกอย่างหนึ่ง เหมือนคนที่อาบน้ำอยู่เป็นประจำ อาบน้ำบ่อยๆ ก็ารู้สึกเฉยต่อการอาบน้ำ แต่ถ้าไครนานๆ อาบ ครั้งหนึ่ง ตัวเหนียวเหนอะหนะจนทนไม่ไหวแล้ว จึงอาบ จะรู้สึก ชื่นชมยินดีต่อการอาบน้ำเป็นอย่างมาก คนที่ทำบุญอย่างใดบ่อยๆ อาจรู้สึกเฉยๆ ไปต่อบุญอย่างนั้น ไม่เลิหายอะไร เพียงแต่จิตใจ คุ่นกับบุญเท่านั้น มองในมุมกลับถ้าใครทำบาปอย่างใดอย่างหนึ่ง บ่อยๆ จิตก็จะคุ่นเคยกับบาปอย่างนั้น ไม่ค่อยสะดุ้งสะเทือน แต่คนที่ไม่ค่อยได้ทำบาป เช่น ฆ่าสัตว์ เป็นต้น ไปทำจึงจกตาย ลักตัวก็เดือดร้อนมาก ไปเอาเงินของใครลักบาทก็ร้อน คนที่ ปฏิบัติธรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอเห็นผลแห่งการปฏิบัติอยู่ทุกวัน อาจรู้สึกเฉยๆ ต่อผลนั้น แต่คนทำบาปที่ปีน รู้สึกตนว่าได้ ปฏิบัติธรรม ก็ารู้สึกชื่นชมยินดีมาก แต่ถ้าเขาทำต่อเนื่องไป ทุกวันก็จะค่อยรู้สึกเฉยๆ ไป เหมือนคนจนที่นานๆ ได้เงินสัก ก้อนหนึ่งก็จะลิงโลดมาก แต่เศรษฐีซึ่งได้เงินหลังไหลมาทุกวัน ก็ารู้สึกเฉยๆ เพราะคุ่นเคยเสียแล้ว

ยอมรับกรรม

๑๐๗. การยอมรับเรื่องกรรม เป็นการยอมรับผลของกรรมด้วยหรือไม่ ทำให้ทอดอาลัยไม่ดิ้นรนให้หลุดพ้นจากกรรมนั้น เพราะคิดว่าอยู่ใต้กรรมลิขิตแล้ว ทำอย่างไรก็ไม่รอด เป็นความคิดที่ถูกหรือผิด

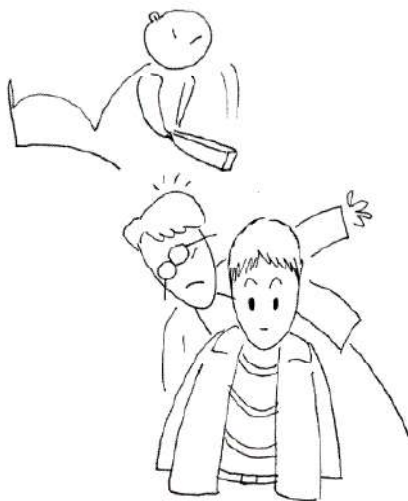
ยอมรับผลของกรรมด้วย เพราะเป็นสิ่งที่สืบเนื่องกัน เมื่อผลของกรรมดี เรายอมรับด้วยหน้าชื่นตาบานทำไมจึงไม่ยอมรับผลของกรรมชั่ว ดูเหมือนจะไม่ให้ความยุติธรรมแก่กฎแห่งกรรม เราจะยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ตาม กฎแห่งกรรมยุติธรรมเสมอ การทอดอาลัยไม่ต่อสู้ ไม่คิดที่จะละลายผลแห่งกรรมที่ไม่ดีให้เจือจางลง ไม่เป็นการถูกต้อง ผลแห่งกรรมดีเรายอมรับอยู่แล้ว แต่ผลแห่งกรรมชั่วก็สามารถทำให้เพลาลง หรือเจือจางลง หรือถ้ามีคุณความดีสูงสุด ก็สามารถเอาชนะผลแห่งกรรมได้ อย่างกรณีพระองค์ลีมาล และอื่นๆ อีกหลายท่าน

พระพุทธเจ้าเคยตรัสเปรียบไว้ว่า เหมือนเกลือกับน้ำ ถ้าเกลือมากน้ำน้อย น้ำจะเค็มจัด ถ้าเกลือจำนวนเท่ากันอยู่ในที่ๆ มีน้ำมาก ตรัสเปรียบถึงแม่น้ำคงคาเกลือจะไม่เค็มเลย เราลองเปรียบด้วยถึงน้ำใหญ่ๆ ก็ได้ เกลือก้ามือหนึ่งไม่ทำให้น้ำเค็มฉันใด กรรมชั่วที่ทำแล้วสามารถถูกละลายให้เจือจางด้วยอานุภาพแห่งกรรมดี ถ้ากรรมดีสูงสุดเช่นอรหัตตผล ก็จะสามารถชำระกรรมได้ถึงที่สุดเหมือนกัน เพราะฉะนั้นไม่ควรย่อท้อ ไม่ควรทอดอาลัย สร้างกรรมดีให้มากๆ เข้าไว้

การช่วยคน

😊 ๑๐๘. การที่เราไปแทรกแซงเคราะห์กรรมของคนหนึ่ง ทำให้เราต้องรับบาปเคราะห์ส่วนนั้นมาเป็นของเรา บางครั้งโดยสภาพการณ์นี้ก็ต้องยอมเข้าไปรับไว้ แต่บางสภาพการณ์เราหนึ่งไม่เข้าไปช่วย คำถามคือเมื่อเราไม่เข้าไปช่วย เราจะต้องรับวิบากนี้หรือไม่ ต่อไปเมื่อเราเดือดร้อน ผู้พบเห็นก็จะไม่มาช่วยเราเหมือนกัน

การช่วยเหลือผู้อื่น ให้ช่วยบุคคลที่ควรช่วย ในสถานการณ์
ที่ควรช่วย เห็นด้วยปัญญาว่าเขาควรได้รับความช่วยเหลือ
ช่วยแล้ว เราไม่เดือดร้อน ถ้าต้องเดือดร้อนบ้างในคราวที่จำเป็น
ก็เฉพาะเป็นบุคคลที่เราควรตอบแทนความดีของเขาที่เคยมีแก่
เรา บางคราวถึงกับต้องสละตน คือ ยอมลำบากเสียเอง เพื่อ
ตอบแทนท่านผู้มีบุญคุณ เช่น พ่อแม่ เป็นต้น มีสุภาษิตใน
ชาดกบทหนึ่งว่า ผู้ใดช่วยเหลือคนที่ควรช่วย ผู้นั้นเมื่อถึงคราว
ลำบากย่อมได้รับการช่วยเหลือ ผู้ใดไม่ช่วยเหลือคนที่ควรช่วย
ผู้นั้นเมื่อถึงคราวลำบากย่อมไม่ได้รับการช่วยเหลือ

ความสุขสงบร่มเย็นของจิตใจ
เกิดขึ้นได้ไ้ร่วมพุทธธรรม
ความดั่งเลสงสัยของเรานั้นเอง
ที่นุตรังเราให้แน่นช้ำ
กว่าชีวิตจะได้รับรสพระธรรม
ใจก็ทุกข์มากไปเสียแล้ว
อย่างไรก็ตาม
ทุกอย่างมีก้าวแรก

